

Hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksella uutta osaamista työelämään

- Stadin ammattiopiston tarjoaman hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksen tarpeen kartoittaminen ja kehittäminen

Maarit Into

2023 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksella uutta osaamista työelämään -
Stadin ammattiopiston tarjoaman hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuk-
sen tarpeen kartoittaminen ja kehittäminen**

Into Maarit
Kosmetiikka-asiantuntijuuden
kehittäminen ja johtaminen
Opinnäytetyö
Kesäkuu 2023

Kosmetiikka-asiantuntijuuden kehittäminen ja johtaminen

Estenomi YAMK

Into Maarit

Hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennys-koulutuksella uutta osaamista työelämään - Stadin ammattiopiston tarjoaman hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksen tarpeen kartoittaminen ja kehittäminen

Vuosi

2023

Sivumäärä 118

Opinnäytetyön tarkoitus oli kartoittaa hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisten mielipiteitä ja tarpeita alan ammattilaisille tarjottavan lisä- ja täydennyskoulutukseen kehittämiseksi. Tavoitteena oli selvittää, minkälaisia ammatillisia aihealueita pidetään tärkeänä, minkä tasoista koulutuksen tulisi olla sekä selvittää koulutustilaisuuden järjestelyihin liittyviä tekijöitä kuten ajankohta, kesto, koulutusmuoto sekä hinta. Lisäksi tavoitteena oli selvittää hius- ja kauneudenhoitoalan tulevaisuuden osaamistarpeita. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Stadin ammattiopisto.

Teoriaperustassa käsiteltiin lisä- ja täydennyskoulutusta ja sen merkitystä ammatillisen osaamisen kehittämisessä, jossa keskeisiä käsitteitä ovat ammatillinen ydinosaaminen sekä yleinen työelämäosaaminen. Ammatillinen kasvu käsitteenä sisältää ammatillisena kasvamisen koko elämänkaaren aloittelijasta kohti asiantuntijuutta. Tulevaisuuden osaamistarpeiden ennakointi antaa suuntaviivoja ammatillisen koulutuksen ja työelämän kehittämiseen. Teoriaperustassa kuvataan hius- ja kauneudenhoitoalan ominaispiirteitä, alan osaamisvaatimuksia sekä alalle kouluttautumisen väyliä. Opinnäytetyössä hyödynnettiin toimintatutkimuksen lähestymistapaa. Tutkimusmenetelminä olivat kysely, strukturoidut haastattelut sekä yhteisöllinen ideointimenetelmä. Kysely ja strukturoitu haastattelu toteutettiin sähköisellä Forms-lomakkeella. Tavoitteena oli selvittää hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisten näkemyksiä lisä- ja täydennyskoulutuksesta. Yhteisöllinen ideointimenetelmä toteutettiin yhteistyössä Stadin ammattiopiston liiketoiminnan kehittämisen projektiryhmän kanssa.

Saatujen tuloksien pohjalta voitiin todeta keskeisimpiä hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisten toiveita ja tarpeita alan lisä- ja täydennyskoulutuksen kehittämisen tueksi. Lisä- ja täydennyskoulutus koetaan kiinnostavaksi, kun aiheisältö, koulutuksen taso ja käytännön ratkaisut vastaavat osaamistarpeeseen. Hius- ja kauneudenhoitoalalla on sekä yhteisiä että ammattialakohtaisia osaamisalueita. Tarpeellisimmaksi yhteiseksi aihealueeksi nousi kosmetiikan kemiaan, tuotetuntemukseen ja raaka-aineisiin liittyvä koulutussisältö. Kauneudenhoitoalan aihealueista esiin nousi ekologiset kauneudenhoitopalvelut ja hiusalalla puolestaan keskeiset ydinosaamisalueet kuten hiustenleikkaukset, värjäykset ja kampaukset. Tulevaisuuden osaamistarpeiksi nousivat digitaliset ratkaisut sekä asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustaidot.

Kehittämistuotoksena syntyi hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille suunnatun lisä- ja täydennyskoulutuksen suunnittelun malli. Malli on hyödynnettävissä koulutustilaisuuksien suunnittelussa. Toimeksiantaja koki tulosten olevan kiinnostavia ja hyödynnettävissä tulevassa suunnittelutyössä. Jatkokehityksenä vastaavanlaisia työelämän osaamistarvekartoituksia laadittaessa olisi hyvä antaa enemmän painoarvoa tulevaisuuden osaamistarpeiden kartoittamiselle. Kyselyjen ja haastattelujen viestikanavaa on syytä pohtia, mitä kautta tavoittaa parhaiten valitun kohderyhmän vastaamisaktiivisuuden lisäämiseksi?

Asiasanat: lisä- ja täydennyskoulutus, hius- ja kauneudenhoitoala, ammatillinen osaaminen, ammatillinen kasvu, tulevaisuuden osaamistarpeet

Development and Management of Cosmetics Expertise

Master of Beauty and Cosmetics

Maarit Into

Additional and supplementary training in the hair and beauty care industry provides new skills for working life - mapping and developing the need for additional and supplementary education in the hair and beauty care industry offered by Stadi Vocational College

Year	2023	Pages	121
------	------	-------	-----

The purpose of the thesis was to find out the opinions and needs of hair and beauty care professionals for the development of additional and supplementary training. The goal was to find out what kind of professional subject areas are considered important, on what level the training should be, and also to find out factors related to organizing of the training event, such as timing, duration, form of training and price. In addition, the goal was to find out what skills will be needed in the hair and beauty care industry in the future. The thesis was commissioned by Stadi Vocational College.

The theoretical framework of this thesis is about additional and continuing education, and its importance to professional competence, where key concepts are professional core competence and generic working life competence. Professional growth as a concept includes growing as a professional throughout the journey from beginner to expert, so anticipating future skill needs plays an important role in the development of vocational education and working life in general. The theoretical framework describes the hair and beauty care industry, the skill requirements of the industry, and training for the industry.

The thesis utilized the action research approach. The research methods were a survey, structured interviews and a community ideation method. The survey and structured interview were carried out using the electronic questionnaire forms by Forms, with the aim of finding out the views of hair and beauty care professionals about additional and continuing education. The community ideation method was implemented in cooperation with the vocational college Stadi. Based on the results, key wishes and needs of hair and beauty care professionals were obtained for the development of additional and continuing education.

Continuing and supplementary training is in general perceived interesting when the content and level of the training and also practical solutions offered by the training, meet the needs for real life professional competence. Based on the study, the most relevant educational topics were cosmetic chemistry, product knowledge and raw materials. Other relevant topic were ecological beauty care services and in the hair industry: haircuts, coloring and hair-styles. Future skill needs were digital solutions and customer service and interaction skills.

As a result from the work done for the thesis, a model for planning additional and supplementary training in the hair and beauty care industry was created. The model can be used e.g. for planning training events. The client felt that the results were interesting and usable in the design work. For further development, when preparing similar studies more emphasis should be put on the mapping of future competence needs. Also when preparing the surveys and interviews, it would be important to think about what would be the best communication channels when interacting with different target groups.

Keywords: additional and continuing education, hair and beauty care industry, professional competence, professional growth, future competence needs

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Näkökulmia lisä- ja täydennyskoulutuksen tarpeeseen työelämässä.....	8
3	Hius- ja kauneudenhoitoala ja alalle kouluttautuminen	10
4	Ammatillinen osaaminen	15
5	Ammatillinen kasvu	20
5.1	Ammatillinen kasvu ihmisen elämänkaareissa	20
5.2	Ammatti-identiteetti	21
5.3	Ammatillinen kasvu aloittelijasta asiantuntijaksi	22
5.4	Hius- ja kauneudenhoitoalalla vaadittava osaaminen	24
6	Tulevaisuuden osaamistarpeet.....	28
7	Lisä- ja täydennyskoulutus hius- ja kauneudenhoitoalalla	32
8	Tietoperustan synteesi	33
9	Opinnäytetyön kehittämisasetelma ja tutkimusmenetelmälliset ratkaisut	35
9.1	Strukturoitu haastattelu ja tulosten analysointi	37
9.2	Kyselytutkimus ja tulosten analysointi	39
9.3	Yhteisöllinen ideointimenetelmä ja tulosten analysointi	41
9.4	Aineiston keruu ja kohderyhmät	42
9.5	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	44
10	Tulokset.....	47
10.1	Kyselyn tulokset.....	47
10.2	Strukturoidun haastattelun tulokset.....	67
10.3	Kehittämistulokset.....	74
11	Johtopäätökset	84
12	Pohdinta.....	90
13	Lähteet	95
14	Taulukot.....	100
15	Kuvat	100
16	Liitteet	102

1 Johdanto

Työelämä ja työelämässä tarvittava osaaminen ovat jatkuvassa muutostilassa. Työntekijän olemassa oleva osaaminen vanhenee nopeasti ja lisä- ja täydennyskouluttautumista edellytetään tietojen ja taitojen ylläpitämiseksi koko työuran ajan. Globaalit ja yhteiskunnalliset muutokset heijastuvat työelämässä tarvittavaan osaamiseen. Erityisesti digitalisaatio ja kestävä kehitys tuovat mukanaan uudenlaisia osaamisvaatimuksia työelämään, yritystoimintaan ja siten työntekijältä vaadittavaan osaamiseen.

Täydennyskoulutuksen ja lisäkoulutuksen tarve tulevaisuudessa kasvaa. Opetushallituksen raportissa ”Koulutus ja työvoiman kysyntä 2035” yksi tärkeimmistä työvoiman tarjonnan lisäämiseen vaikuttavista tekijöistä on työmarkkinoilla tarvittavan osaamisen ylläpitäminen ja täydentäminen työelämän tarpeita vastaavasti. (Hanhijoki 2020, 10.) Tämän opinnäytetyön tilaajana toimii Stadin ammatti- ja aikuisopisto, joka haluaa osaltaan olla vaikuttamassa viime vuosina pahentuneeseen työnantajien ja työntekijöiden kohtaanto-ongelmaan kartoittamalla ja kehittämällä hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutustarjontaansa. Tällä kohtaanto-ongelmalla tarkoitetaan sitä, että avoimissa työpaikoissa vaaditut taidot eivät vastaa työnhakijoiden taitoja. (Alasalmi ym. 2022, 9).

Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnon suorittamalla saa hyvät valmiudet siirtyä työelämään. Osaamistarpeet kuitenkin muuttuvat ajan, asiakkaiden kysynnän ja kulloistenkin työtehtävien myötä, perustutkinnon ohelle tarvitaan siis lisä- ja täydennyskoulutusta vastaamaan muuttuviin osaamistarpeisiin. Hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisilla on mahdollisuus hakeutua suorittamaan erikoisammattitutkintoa tai ammattikorkeakouluun hankkimaan lisää osaamista ja erikoistumista omalla alallaan. Nämä koulutukset vaativat kuitenkin pidempiaikaista sitoutumista opiskeluun ja se ei aina ole mahdollista useista tekijöistä johtuen. Usein riittää, että osaamista kartutetaan lyhytkestoisimmilla ja kohdennetuilla lisä- ja täydennyskoulutusopinnoilla.

Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä keskitytään tarkastelemaan lisä- ja täydennyskoulutusta ja sen tarvetta sekä ammatillista osaamista yleisesti, miten sitä määritellään ja mistä osa-alueista se muodostuu? Perinteisen määritelmän mukaan ammatillinen osaaminen koostuu tiedoista ja taidoista, joita tarvitaan työstä suoriutumisessa. Hius- ja kauneudenhoitoala on perinteinen käsityövaltainen ala ja alalle kouluttautuminen voi tapahtua erilaisten väylien kautta. Hius- ja kauneudenhoitoalan ammatillinen osaaminen, työtehtävissä vaaditut tiedot ja taidot voidaan pitkälti johtaa alan tutkintojen perusteissa esitetystä osaamisesta.

Työelämän kvalifikaatioita tarkastellaan sekä yksilön että yhteiskunnan näkökulmasta. Työelämä määrittää osaamisvaatimukset työssä toimimiselle, työntekijä puolestaan vastaa näihin vaatimuksiin omalla osaamispanoksellaan. Jotta voidaan kehittää työelämätaitoja vastaamaan siinä vaadittavaa osaamista, on syytä tarkastella, minkälaista osaamista edellytetään tulevaisuudessa. Työelämän tulevaisuuden osaamiskartoituksista saatavat tulokset ovat tärkeitä eri ammattialojen koulutuksen kehittämisessä, sekä perustutkinnoissa, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa että korkeakoulututkinnoissa. Lisäksi siitä saadaan aiheita lyhytkestoisemman lisä- ja täydennyskoulutuksen kehittämiseen.

Ammatillinen kasvu ja ammatissa kehittyminen on koko ihmisen työuran ja elämänkaaren kestävä prosessi. Työuransa aikana ihmiset ovat kasvun eri vaiheissa riippuen työkokemuksen määrästä, hankitusta koulutuksesta sekä yksilöllisistä tekijöistä. Siksi, kun ammatillista lisä- ja täydennyskoulutusta suunnitellaan, on syytä pohtia, minkälaiselle kohderyhmälle koulutusta suunnitellaan; aloittelijalle, asiantuntijalle tai joillekin siltä väliltä?

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on kartoittaa, minkälaisen lisä- ja täydennyskoulutuksen hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaiset kokevat tarpeelliseksi. Tavoitteena on saada aineistoa Stadin ammattiopiston hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille suunnatun lisä- ja täydennyskoulutusten suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen.

Opinnäytetyön kehittämisosio koostuu hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille suunnatun kyselyn sekä alan yritysten esihenkilöille suunnattujen haastattelujen kautta saatujen tulosten analysointiin. Kyselystä ja haastatteluista saatuja tuloksia hyödynnetään Stadin ammattiopiston hius- ja kauneudenhoitoalan liiketoiminnan kehittämistyöryhmän projektityöryhmän työskentelyssä, jonka jäsen myös opinnäytetyön laatija on. Työryhmän tavoitteena on suunnitella, kehittää ja toimeenpanna hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille tarjottavaa lisä- ja täydennyskoulutusta.

Opinnäytetyön toimeksiantajana ja yhteistyöorganisaationa toimii Stadin ammattiopisto. Stadin ammattiopisto (Stadin AO) on Suomen suurin ammatillista peruskoulutusta, täydennyskoulutusta, oppisopimuskoulutusta sekä nivelvaiheen koulutusta järjestävä oppilaitos. 14 toimipaikkaa sijaitsevat ympäri Helsinkiä, ja niissä opiskelee lähes 22 000 opiskelijaa. Stadin AO:ssa voi opiskella lähes 30 eri tutkintoon ja hankkia osaamista yli 50 ammattiin. Oppisopimusvalikoimaan kuuluvat kaikki ammatilliset tutkinnot ja yrittäjän oppisopimus. Stadin AO tekee tiivistä ja monimuotoista työelämäyhteistyötä niin pienten työnantajien kuin suurkonsernien kanssa. Stadin AO:ssa hiusalan koulutusta järjestetään Meritalon (Merihaka) ja Savonkadun (Pasila) toimipaikoissa. Kauneudenhoitoalan koulutusta järjestetään Meritalon ja Vilppulantien (Malmi) toimipaikoissa. (Stadin AO 2023.)

2 Näkökulmia lisä- ja täydennyskoulutuksen tarpeeseen työelämässä

Lisä- ja täydennyskoulutusta, sen tarpeellisuutta ja kehittämistä pohdittaessa on keskeistä tarkastella itse ammattialaa, johon koulutusta ollaan kehittämässä sekä alan jo olemassa olevaa koulutusta. Lisäksi on tärkeää tarkastella, mistä ammatillinen osaaminen muodostuu ja minkälaisen vaiheiden kautta ammattilainen kasvaa ja kehittyy koko työuransa aikana? Työelämän tulevaisuuden osaamistarpeiden ennakoiminen on ensisijaisen tärkeää ammatillisen koulutustarjonnan suunnittelussa ja toteuttamisessa kaikilla koulutusasteilla, myös lisä- ja täydennyskoulutuksen kohdalla. Tässä opinnäytetyössä näkökulma käsiteltäviin aihealueisiin on hius- ja kauneudenhoitoala suomalaisessa työ- ja koulutusjärjestelmässä.

Suomessa on jo olemassa merkittävä rakenteellinen työllisyshaaste, johon liittyy kysymyksiä osaamisesta, työn saatavuudesta ja toimialojen murroksesta. Tulevaisuudessa vielä suurempaan rooliin nousee rakenteellinen ammattitaidottomuus. Eli tilanne, jossa työmarkkinoilla ei ole tarjolla käytännössä ollenkaan tekijän nykyistä osaamista vastaavaa työtä. Tästä syystä jatkuva oppiminen on työmarkkinakehityksen keskeinen haaste. (Järvilehto 2019, 1.) Ammatillinen lisä- ja täydennyskoulutus on väline henkilöstön osaamisen kehittämiseen, mikä parhaimmillaan hyödyttää sekä työntekijää että työnantajaakin. Ammatillinen täydennyskoulutus on tärkeä osaamisen kehittämisen väline. Koulutuksella tavoitellaan vaikuttavuutta, joka tuottaa hyötyä koko organisaatiolle. (Ahlgren 2011, 1).

Mäenpää (2022,1) toteaa, että on keskeistä nostaa lisäkoulutus perustutkinnon rinnalle. Erilaisista lyhyistä opintokokonaisuuksista koostuvilla koulutuksilla osaamista voi päivittää työpäivän lomassa sujuvasti arkea rikastuttaen. Yksilöltä työn murros edellyttää osaamisen jatkuvaa päivittämistä. Opiskelu tulee enenemässä määrin luonnolliseksi osaksi työtä ja pirstoutuu pienemmiksi kokonaisuuksiksi. Tulevaisuuden osaamistarpeet liittyvät erityisesti kykyyn oppia uusia aihealueita, hallita omaa ajankäyttöä, tunnistaa oleellinen ja ajatella kriittisesti (Leppä 2022, 4). Tulevaisuuden ammattikoulutuksen tulee toimia yhteistyössä työelämän ja alueellisten työpaikkojen kanssa (Helakorpi, Aarnio & Majuri, 2010, 19,55.) Osaamisen ennakointifoorumin (OEF) raportissa 2020 osaaminen 2035, tarkastellaan jatkuvan oppimisen haasteita. OEF:n mukaan 2020-luvulla tarvitaan jatkuvan oppimisen reformi, jossa tutkintoperusteinen oppiminen on vain yksi osa osaamisen kehittämistä. Teknologian muutos edellyttää myös uudentyypisiä osaamisen kehittämistapoja (Opetushallitus, 2019, 6.)

Tulevaisuuden osaaminen voidaan jäsentää neljään pääteemaan. Ensimmäinen teema on muutos, oppiminen ja tieto. Toinen teema viittaa sosiaalisuuteen sekä yhdessä tekemiseen. Kolmantena teemana on kestävyys ja inhimillisyys. Neljäntenä teemana nousee esiin globalisaation, kielitaidon sekä kulttuurien ja tapojen tuntemuksen kautta kansainvälisyys ja monikulttuurisuus. (Salo, Kankaanranta, Vähähyyppä & Viik-Kajander, 2020, 24.)

Tulevaisuudessa tarvittavan osaamisen ennakointi auttaa suuntaamaan koulutuksen resursseja ja tuottamaan osaamista, jolla koulutetut voivat myös proaktiivisesti ja vastuullisesti vaikuttaa tulevaisuuden rakentumiseen. (Ollila & Hujala, 2022, 400).

3 Hius- ja kauneudenhoitoala ja alalle kouluttautuminen

Hiusten- ja kauneudenhoito juontaa juurensa pitkälle historiaan. Ihmiset ovat kautta aikojen halunneet kaunistautua ihoa ja hiuksia hoitamalla. Hius- ja kauneudenhoitoalalla tuotetaan palveluja, jotka edistävät asiakkaiden hyvinvointia tuottamalla hyvää oloa sekä edistämällä kauneutta ja osaltaan myös terveyttä. Hius- ja kauneudenhoitoalan palveluja ovat kosmetologinen hoitotyö ja parturi-kampaamopalvelut. Tyypillisimmin hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaiset toimivat työntekijöinä tai yrittäjinä kauneushoitoloissa, parturi-kampaamoissa, kosmetiikkaliikkeissä, kylpylöissä, risteilyaluksissa. Lisäksi he toimivat kosmetiikan maahan-tuojayrityksissä, tavaratalojen kosmetiikkaosastoilla sekä alan oppilaitoksissa. (Työmarkkina-tori 2023.)

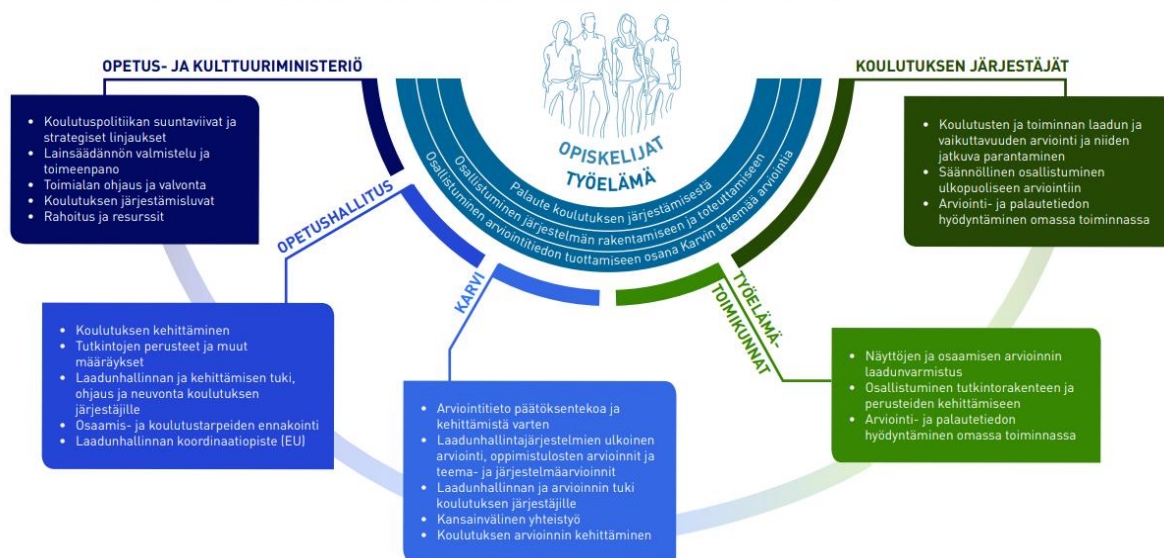
Hius- ja kauneudenalalla toimii monenlaisia ammattilaisia erilaisilla ammattinimikkeillä kuten hiusmuotoilija, stailisti, kauneusterapeutti. Nämä eivät kuitenkaan ole virallisia hius- ja kauneudenhoitoalan tutkintonimikkeitä. Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnon viralliset tutkintonimikkeet ovat: kampaaja, parturi, kosmetologi ja kosmetiikkaneuvoja. Hius- ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinnon tutkintonimikkeet ovat: parturimestari, kampaaja-mestari, erikoiskosmetologi ja kosmetiikkaneuvoja EAT. Viralliset tutkintonimikkeet muotou-tuvat hius- ja kauneudenhoitoalan tutkintojen perusteiden mukaisesti. Opetushallitus päättää tutkinnon perusteista. Perusteet valmistellaan yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän, koulutuk-sen järjestäjien ja muiden sidosryhmien kanssa. (Opetushallitus 2023b.) Ammatillisten tutkin-tojen ja koulutuksen järjestäminen edellyttää opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää tut-kintojen ja koulutuksen järjestämislupaa. (opetus- ja kulttuuriministeriö 2023).

Hius- ja kauneudenhoitolalle voi kouluttautua erilaisten väylien kautta. Yleisin väylä kulkee ammatillisten oppilaitosten kautta. Osaamista voi kuitenkin hankkia vaikkapa perheyrytyk-sessä mestari-kisälli-periaatteella tai vaikka harrastustoiminnan kautta. Toinen melko yleinen tapa hankkia hius- ja kauneudenhoitoalan osaamista ovat yritystoimintaperiaatteella toimivat yksityiset koulut. Yksityisen oppilaitoksen järjestämällä koulutuksella tarkoitetaan koulutusta, joka ei ole julkisen valvonnan alaista. (Kela 2023). Yksityisillä kouluilla ei ole virallista ope-tushallituksen (OPH) hyväksymää tutkinnonanto-oikeutta, siksi näistä kouluista valmistuu alalle epävirallisella nimikkeellä esimerkiksi hiusmuotoilija. Alalla toimiminen ei edellytä vi-rallista suoritettua hius- ja kauneudenhoitoalan tutkintoa. Myöskään hius- ja kauneudenhoi-toalan yrityksen perustaminen tai yrittäjänä toimiminen ei edellytä suoritettua alan virallista tutkintoa. Hankitun ammatillisen osaamisen taso ei ole yksiselitteisesti riippuvainen sen han-kintatavasta. Muun kuin ammatillisen koulutusväylän kautta osaamisen hankkineen henkilön on mahdollista hakeutua näyttämään osaamisensa sellaiseen ammatilliseen oppilaitokseen, jossa on järjestämislupa hius- ja kauneudenhoitoalan perus- ja/tai erikoisammattitutkintoon ja näin on mahdollista saada virallinen tutkintotodistus ja ammattinimike.

Ammatillisten tutkintojen tai muuta kautta hankittu osaaminen osoitetaan näytössä. Näytöllä tarkoitetaan toimintaa, jossa opiskelija osoittaa käytännön työtehtäviä tekemällä, miten hyvin hän on saavuttanut tutkinnon perusteissa määritellyn keskeisen ammattitaidon tai osaamisen. Näyttöjen suunnittelua ja järjestämistä ohjaavat ammatillisen koulutuksen säädökset. Näyttöjen suunnittelusta ja henkilökohtaistamisesta säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017, luvut 5 ja 6) sekä ammatillisesta koulutuksesta annetussa asetuksessa (673/2017, 9 §). Ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestäminen edellyttää opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupaa. Koulutuksen järjestäjällä on oikeus järjestää näyttöjä, arvioida osaamista ja antaa todistuksia vain järjestämisluvan mukaisiin tutkintoihin. (ePerusteet 2023.) Vaikka osaamista voi hankkia monella tavalla, on kuitenkin hius- ja kauneudenhoitoalalla toimivien ammattilaisten osaamisen laadun varmistamiseksi ja kehittämiseksi tärkeää, että hankittu osaaminen näytetään näytössä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja asetuksen mukaisesti.

Koulutuksen järjestäjät vastaavat järjestämiensä tutkintojen, koulutuksen ja muun toiminnan laadusta ja laadunhallinnan jatkuvasta parantamisesta. Ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan visio vuoteen 2020 mennessä on, että laadunhallinta on kiinteä osa kaikkien ammatillisen koulutuksen toimijoiden toimintaa, jolla varmistetaan asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin vastaaminen sekä tuetaan ammatillisen koulutuksen jatkuvaa parantamista. Laadun tuottaminen edellyttää, että laadunhallinta on osa jokaisen työtä. Koulutuksen järjestäjällä on vastuu laadunhallinnan kokonaisuudesta, laadunhallinnan suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä sen kehittämisestä. Käytännön toteuttajina koulutuksen järjestäjän opetus- ja ohjaushenkilöstö (kuten opettajat, ohjaajat, opintosihteerit) ja työelämäarvioijat ovat keskeisessä asemassa varmistamassa osaamisen osoittamisen, arvioinnin ja todentamisen laatua. Kuvassa 1 on havainnollistettu ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kokonaisuus. (Opetushallitus 2018, 5,6.)

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN LAADUNHALLINTA

Kuva 1 Ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kokonaisuus; opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM), kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi), opetushallitus, työelämätoimikunnat ja koulutuksen järjestäjät (Opetushallitus 2018, 7)

Hiusalan perustutkinto ja kauneudenhoitoalan perustutkinto yhdistettiin yhdeksi tutkinnoksi 2018. Nykyinen tutkinto on nimeltään hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto. Samoihin aikoihin yhdistettiin myös erikoisammattitutkinnot ja nykyinen hius- ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinto astui voimaan 2019. Hius- ja kauneudenhoitoalalla ei toistaiseksi ole ammattitutkintoa.

Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista ja yhteisistä tutkinnon osista. Tutkinnon kokonaislaajuus on 180 osaamispistettä (osp.) Ammatillisia tutkinnonosia on 145 osp. ja yhteisiä tutkinnonosia 35 osp. Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnossa on neljä osaamisalaa ja tutkintonimikkeet määritelty osaamisaloittain seuraavasti: (ePerusteet 2023.)

- hius- ja kauneudenhoidon neuvonnan osaamisala, kosmetiikkaneuvoja
- ihon hoidon osaamisala, kosmetologi
- kampaajatyön osaamisala, kampaaja
- parturityön osaamisala, parturi

Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnon suorittaneilla on ammattitaito palvella asiakkaita sekä myydä hius- ja kauneudenhoitoalan tuotteita ja palveluja. Asiakaspalvelutaitojen lisäksi hyvä tuotetuntemus sekä työ- ja asiakasturvallisuudesta huolehtiminen ovat osaamisen ydintä. Tutkinnon suorittaneilla on laaja-alaisen perusosaamisen lisäksi osaamisalan mukainen

erikoistuneempi osaaminen. Kosmetiikkaneuvojat osaavat ohjata ja neuvoa asiakkaita ihon ja hiusten hoidossa sekä tuotteiden käytössä. Kosmetologeilla on ammattitaito tehdä asiakkaille kasvo-, jalka- ja käsihoitoja sekä opastaa asiakkaita ihon itsehoidossa ja tuotteiden käytössä. Kampaajilla ja partureilla on ammattitaito tehdä asiakkaille hiustenleikkauksia kampaajatyötekniikoilla sekä kampauksia erilaisilla tekniikoilla. Parturit osaavat tehdä hiustenleikkauksia parturityötekniikoilla, kampauksia sekä partakäsittelyjä. Valinnaisilla tutkinnon osilla osaamista voidaan laajentaa kaikissa osaamisaloissa. (Opintopolku 2023c.)

Hius- ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinto muodostuu pakollisista tutkinnon osista (120 osp) ja valinnaisista tutkinnon osista (60 osp). Tutkinnon kokonaislaajuus on 180 osp. Tutkinnossa on neljä osaamisalaa ja tutkintonimikettä: (ePerusteet 2023.)

- hiusten ja parran muotoilun osaamisala, parturimestari
- hiusten muotoilun osaamisala, kampaajamestari
- ihon erikoishoidon osaamisala, erikoiskosmetologi
- kosmetiikkaneuvonnan osaamisala, kosmetiikkaneuvoja (EAT)

Hius- ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinnon suorittaneella on monipuoliset käden- taidot ja erikoisosaamista erilaisista työ- ja hoitomenetelmistä. Hän osaa palvella asiakkaita yksilöllisesti ja korkeatasoisesti tuotetuntemustaan ja erikoisosaamistaan laajasti hyödyntäen. Hän osaa luoda yhteistyöverkostoja muiden asiantuntijoiden kanssa. Tutkinnon suorittanut osaa johtaa asiakkuuksia ja tuottaa lisäarvoa asiakkaille kehittämällä palveluja. Hän osaa suunnitella, toteuttaa ja johtaa erilaisia projekteja. Hän osaa huolehtia työ- ja asiakasturvallisuudesta kaikissa tilanteissa ja kehittää työyhteisöään sekä edistää kestävästä kehitystä. Hän osaa arvioida omaa työtänsä, hyödyntää sitä oman työnsä kehittämiseksi ja osaksi omaa urasuunnitteluaan.

- Parturimestari osaa tehdä asiakkaille hiusten ja parran palvelukokonaisuuksia vaativilla värjäys-, rakennekäsittely- ja parturitekniikoilla.
- Kampaajamestari osaa tehdä asiakkaille kampauksen ja ehostuksen palvelukokonaisuuksia vaativilla värjäys-, rakennekäsittely- ja kampaajatekniikoilla.
- Erikoiskosmetologi osaa tehdä asiakkaille ihonhoidon palvelukokonaisuuksia erikoishoitomenetelmillä.
- Kosmetiikkaneuvoja (EAT) osaa toimia kouluttajana kuluttaja- ja yritysasiakaskohderyhmille.

Valinnaisilla tutkinnon osilla osaamista laajennetaan tai syvennetään kaikissa osaamisaloissa.

Hius- ja kauneudenhoitoalan toisen asteen (perus- ja erikoisammattitutkinto) tutkintojen lisäksi, hius- ja kauneudenhoitoalalla on ammattikorkeakoulutukinnot; Estenomi AMK, laajuudeltaan 210 opintopistettä ja Estenomi YAMK, laajuudeltaan 90 opintopistettä.

Estenomi AMK, on kauneudenhoitoalan asiantuntija. Alan ydinosaamista on koulutusta tarjoavasta ammattikorkeakoulusta riippuen joko kosmetiikka-alan liiketoiminta ja kosmetiikan raaka-ainetietous tai kokonaiskuva kauneudenhoidon ja muodin suuntauksista ja soveltuvuudesta asiakkaille. Estenomi osaa soveltaa tietoaan kehittämis-, tuottamis- ja johtamistyössä sekä työskentelee eettisesti kestäväällä pohjalla. Estenomin erityisenä tehtävänä on asiantuntijana edistää alan verkostoitumista ja yhteistoimintaa sekä saattaa markkinoille yksilöiden ja ryhmien käyttöön tuotteita, palveluita sekä ajantasaista ja tutkittua tietoa. Tärkeä osa asiantuntijuutta on kriittinen suhtautuminen kosmetiikan, kauneudenhoidon ja muodin markkinoilla annettuihin tuotelupauksiin. Kuluttajat ja palveluiden tuottajat saavat Estenomeilta monipuolista ja ajanmukaista tuotetietoutta sekä opastusta tuotteiden valintaan ja turvalliseen käyttöön. (Opintopolku 2023a.)

Estenomi toimii kosmetiikan, kauneudenhoidon sekä muodin osto-, myynti- ja markkinointitehtävissä. Koulutuksesta valmistunut voi toimia myös koulutus- ja tiedotustehtävissä. Estenomi työskentelee erilaisten kauneudenhoitoalan ammattilaisten kanssa ja pystyy toimimaan linkkinä esim. kosmetiikan tuotekehityksen, oston ja markkinoinnin välillä. Työtä tehdään yritysassiakkaiden, päämiehien ja asiakkaiden kanssa. (Opintopolku 2023a.)

Estenomi YAMK (ylempi ammattikorkeakoulututkinto) Koulutus on tarkoitettu niille, jotka haluavat toimia kosmetiikka-alan kehittäjänä ja johtajana sekä haluavat kehittyä omassa työssään tulevaisuuteen suuntautuneiksi kosmetiikka- ja kauneudenhoitoalan uudistajaksi. Koulutuksessa perehdytään lisäksi kestävään kehitykseen ja sen mahdollisuuksiin kosmetiikan valmistuksessa ja markkinoinnissa. (Opintopolku 2023b.)

4 Ammatillinen osaaminen

Jo vuonna 1990 on tiedostettu tilanne, että tietojen ja taitojen vanheneminen on todellinen uhka eri ammateissa toimiville, erityisesti korkean koulutuksen hankkineille. Ammatillinen jälkeenjääneisyys voidaan määritellä nykyisistä ja tulevista työtehtävistä suoriutumiseen tarvittavan uusimman ja ajanmukaisen tiedon ja taidon puutteena. Se voi tulla ongelmaksi missä tahansa työssä ja missä tahansa ikäryhmässä. Työtehtävästä riippuen tietojen ja taitojen vanheneminen voi tapahtua nopeasti lyhyessä ajassa tai vähitellen pitemmän ajanjakson kuluessa. (Ruohotie 1990, 49.)

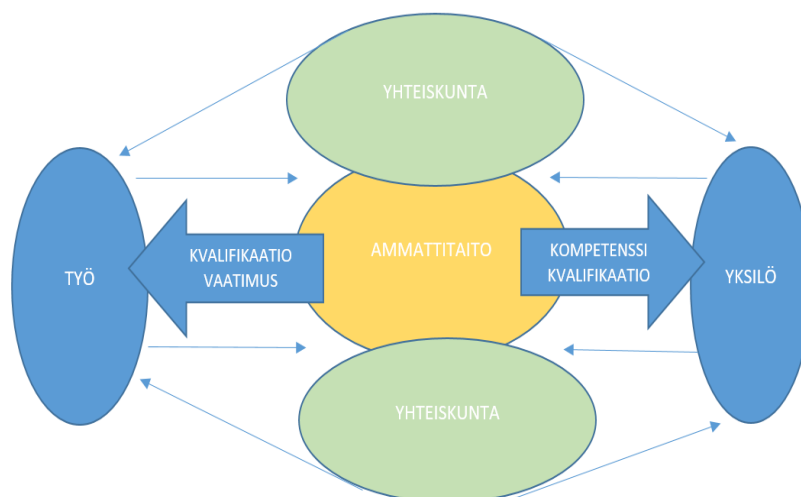
Osaaminen on yksilön pääomaa ja jokaisen osaamisprofiili on ainutlaatuinen. Yksilön osaamisesta voidaan käyttää useita eri käsitteitä, kuten esimerkiksi taidot, kyvykkyys, pätevyys tai asiantuntemus. Osaamista on usein vaikeaa määritellä yksiselitteisesti, mutta sen voidaan katsoa koostuvan tiedoista (sekä hiljaisesta että näkyvästä), taidoista, kokemuksista, asenteista ja verkostoista. Tietoa karttuu mm. opintojen aikana ja taitoa käytännön tekemisen kautta. Kokemuksen ajatellaan usein olevan työkokemusta, mutta myös elämäkokemus ja esim. harrastukset tuottavat osaamista. Verkostoilla voidaan tarkoittaa ajan tasalla pysymistä ja yhteiskunnassa tapahtuvien asioiden seuraamista. (Opintokeskus Sivis 2023.)

Osaaminen on siis muutakin kuin koulutuksen kautta hankittuja tietoja ja taitoja. Mitä enemmän kertyy työkokemusta ja elämäkokemusta, sitä suurempi on ns. hiljaisen tiedon osuus. arvioidaan, että aikuisilla yli 80 % osaamisesta on hiljaista tietoa, jota on vaikea sanoin täsmällisesti kuvata. On vain opittu, että tietyistä asioista seuraa jotain. Kokemus tuo myös sydämen sivistystä, viisautta, jolla ei ole muotoa. Kokemuksella on siten merkittävä rooli kokonaisosaamisessa. Tiedon nopeassa uusiutumisessa on vaikea säilyä osajana yksin. Tästä syystä osaamista on myös kyky hakeutua muiden osajien yhteyteen, luoda vuorovaikutussuhteita, verkostoitua ja ylläpitää niitä. Taito hankkia ja käyttää erilaisia tiedonhankintakanavia on myös osa osaamista. (Ojala 1999, 21.)

Ammatillisesta osaamisesta voidaan puhua monin eri käsittein. Ammatillinen osaaminen edellyttää ammattitaitoa. Ammattitaito käsitettä voidaan määritellä niin, että ammattitaito on työelämän yleisten ja erityisten vaatimusten ja yksilön osaamisen yhteen sovitettu suhde. Ammattitaito on jotain, mitä ammatti vaatii, jolloin ammattitaidon laajuus vaihtelee sen mukaan, miten ammatti ymmärretään. (Taalas & Vehviläinen 1994).

Pelttari (1997, 45) käsittelee työelämän vaatimuksia ja työntekijän osaamisen vastaavuutta käsitteillä kvalifikaatiovaatimus ja kompetenssikvalifikaatio. Työelämä asettaa yksilölle ne vaatimukset, joita ammattitaitoiselta työntekijältä vaaditaan (kvalifikaatiovaatimus). Työntekijä vastaa työelämän vaatimukseen omalla osaamispanoksellaan (kompetenssikvalifikaatio). Yhteiskunnallinen viitekehys määrittää työmarkkinoiden rakennetta ja toimintaa sekä yleisiä,

eri ammanteille asetettuja ammattitaitovaatimuksia mm. ammatillisten tutkintojen perusteet. Seuraavassa kaaviossa Pelttarin (1997, 45) jäsenitys näiden käsitteiden välisistä suhteista.

Kuva 2 Käsitteiden väliset suhteet (Mukaillen Pelttari, 1997, 45)

Kvalifikaatio liittyy ammattitaitoon siten, että työelämä tuottaa ne vaatimukset, joita työntekijältä edellytetään. Kvalifikaatiokompetenssi on se tunnustettu ammatillinen osaaminen, jolla työntekijä vastaa työssä toimimisen edellyttämiin kvalifikaatiovaatimuksiin (Metsä-Muuronen 2000, 40).

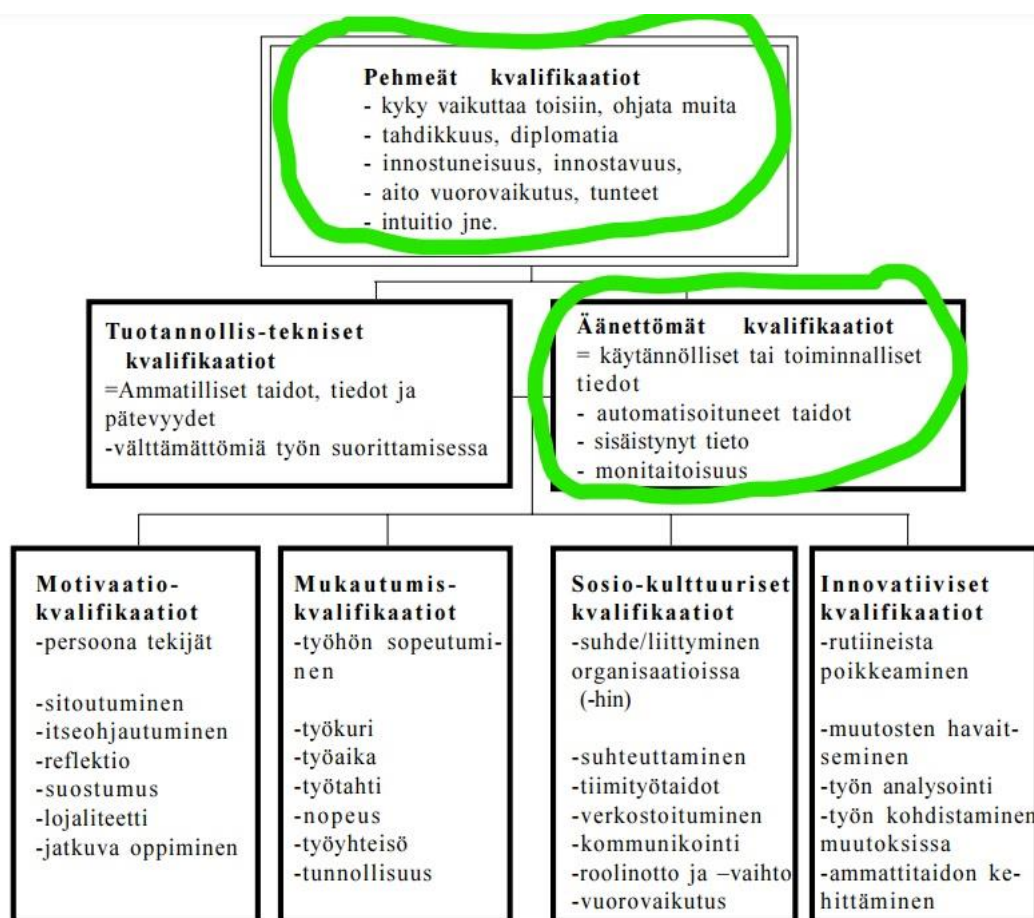
Väärälä (1995) on esittänyt perinteisen kvalifikaatioluokituksen, joka on toisaalta edelleen vuonna 2023 relevantti. Sisällöllisesti samankaltaisia luokituksia ovat tehneet mm. Ollus ym. (1990) sekä Haltija & Kivinen (1995). Koulutuskeskustelussa työelämän kvalifikaatiot ovat edustaneet avainkäsitteitä, jolla työelämän vaatimuksista on suoraan johdettu ammatillisen koulutuksen tavoitteet. Koulutuksen suunnittelu vaatii tiivistä vuoropuhelua työelämän ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa sekä tulevaisuuden ennakointia koulutuksen suunnittelussa. Väärälän kvalifikaatioluokitus (1995) tiivistettynä seuraavassa taulukossa:

KVALIFIKAATIO	SISÄLLÖN KUVAUS
Tuotannolliset ja tekniset kvalifikaatiot	Yksilöllisesti painottuvat tekniset tiedot, taidot ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä työn välittömässä työn suorittamisessa
Mukautumiskvalifikaatiot	Työhön sopeutumisen, suostumisen ja sietokyvyn peruskysymykset, jotka liittyvät suoritettavan työn organisoimisen välttämättömyyksiä ymmärtämisestä ja sietämisestä. Ulkoisesti työlle asetettujen vaatimusten ja oman sisäisen halun vastata asetettuihin vaatimuksiin
Motivaatiokvalifikaatiot	Suhteellisen pysyviä ja henkilökohtaisia ominaisuuksia suhtautumisessa työhön. kyky erotella ja suhteuttaa omaa sitoutumistaan työhön, kyky säädellä omaa lojaliteettia työorganisaatiolle, kyky säädellä omaa suostumusta suhteessa työn haasteisiin. Itseohjautuvuus ja itsereflektio
Sosiokulttuuriset kvalifikaatiot	työntekijän suhde työorganisaatioon ja siitä ulospäin. Tiimityössä ja verkostoitumisessa edellytettävää osaamista, sosiaalista kyvykkyyttä
Innovatiiviset kvalifikaatiot	Kyky jatkuvaan oppimiseen, ammattitaidon joustavaan kehittämiseen. Kyky analysoida työtä ja sen muutosta ja kehittää sitä muuttuvien haasteiden mukaisesti

Taulukko 1 Kvalifikaatioluokitus (mukaillen Väärälä 1995, 44-47)

Metsämuuronen (1999) artikkelissaan, Pehmeät kvalifikaatiot sosiaali- ja terveysalan työssä ja ammatillisessa koulutuksessa, on tuonut kvalifikaatioluokituksiin mukaan pehmeät ja äänettömät kvalifikaatiot, jotka seuraavassa kuvassa ympyröitynä.

Kuva 3 Ammatillisen osaamisen osatekijöitä mukaellen Vuorinen 1988, Ollus ym. 1990, Väärälä 1995a, 1995b, Kivinen 1991, 1994, 1998, Ihanainen 1996 (Metsämuuronen 1999, 140)

Metsämuuronen (1999) mukaan äänettömiä taitoja (kvalifikaatioita) on ainakin kahdenlaisia. Toisaalta äänettömät taidot sisältävät itse työn suorittamiseen liittyviä automatisoituneita tietoja ja taitoja. Toisaalta äänettöminä taitoina pidetään sellaisia persoonallisia ominaisuuksia, jotka ovat ainakin osittain opittavissa. Viimeksi mainitut persoonallisuuden piirteet voitaisiin nimetä sosiaalisiksi osaamiseksi tai motivaatiotekijöiksi, mikä on varsin lähellä Väärälän (1995) ja Olluksen ym. (1990) pohdintoja. (Metsämuuronen 1999, 139-141.) Tämänhetkessä työelämässä työntekijän subjektiivisesti määräytyvät henkilökohtaiset ominaisuudet, kuten itsensä hallinta, vuorovaikutustaidot, kommunikointikyky ja valmius siirtyä toimesta toiseen korostuvat.

Kaivo-oja (1998) on jaotellut työelämäosaamista yleisosaamiseen ja asiaosaamiseen ja Honkakoski (1995) yleisosaamiseen ja alalla tyypillisesti vaadittavaan osaamiseen. Yleisosaamista voidaan kuvata työelämäosaamiseksi, jota tarvitaan ammattialasta riippumatta. Yleisosaaminen voisi kuvata jopa taitoja ja osaamista selvitä elämässä yleensä nykyisessä yhteiskunnassa. Alalla tyypillisesti vaadittava osaaminen puolestaan kuvaa nimensä mukaisesti kullekin alalle

tyypillistä erityisosaamista. (Metsämuuronen 1999, 141.) Yleisosaaminen ei voi korvata ammatissa tarvittavaa ydinosaamista, vaan se on sitä täydentävää. Edelleenkin esimerkiksi parturin, kampaajan, kosmetologin pitää hallita tuotannollis-tekniset taidot, eli tehdä hiustenleikkauksia, kampauksia, ihon- ja vartalon hoitoja ja ohjata asiakasta ihon- ja hiusten kotihoidossa.

5 Ammatillinen kasvu

Ammatillinen kasvu on prosessi, joka jatkuu koko työuran ajan. Ammatillista kasvua ei voida tarkastella vain työn tekemisen ja siinä kehittymisen näkökulmasta, vaan se nivoutuu kokonaisuudeksi yksilön persoonallisen ja sosiaalisen identiteetin kanssa. Tämä prosessi muuntuu ja kehittyy läpi koko ihmisen elinkaaren lapsuudesta vanhuuteen. Ammatillista kasvua voidaan tarkastella myös prosessina, jossa ammatillinen osaaminen kehittyy aloittelijasta asiantuntijatasolle eri vaiheiden kautta. Työelämä ja organisaatiot muuttuvat koko ajan ja edellyttävät myös työntekijöiltä luovaa työtettä sekä laaja-alaista osaamista ja ammatillisuutta. Työelämä edellyttää jatkuvaa ammatillisuuden kasvua, jolla ymmärretään työntekijän osaamisen ylläpitoa, sen kehittämistä sekä uusien valmiuksien hankkimista muuttuviin ammattitaitovaatimuksiin. Ammatillisessa kasvussa ja ammatti-identiteetin rakentumisessa yhdistyvät ammattialan yhteiskunnalliset ja sosiaaliset käytännöt, yksilön elämänselänhistorianaikana rakentuneet ja muokkautuneet subjektiiviset merkitykset ja käsitykset työhön liittyvistä arvoista ja eettisyydestä sekä myös tulevaisuuden odotukset työn suhteen. (Wallin 2022, 2, 3.)

5.1 Ammatillinen kasvu ihmisen elämänkaaressa

Ihmisen elämänkaari työelämän näkökulmasta (Gaily 2022) etenee lapsuudesta eläkeikaan. Lapsuus, ei varsinaisesti ole työn tekemisen aikaa, mutta siihen liittyy tekijöitä, jotka heijastuvat tulevaan työuraan. Vanhempien sosioekonominen tausta vaikuttaa siihen, minkälaisista lähtökohdista he ponnistavat maailmaan. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuksissa toistuvat havainnot, miten vanhempien koulutus ennustaa lasten ja nuorten koulumenestystä, jatko-opintoja ja hyvinvointia vielä nuorena aikuisuudessakin. (Gaily 2022, 29.)

Teini-iässä peruskoulun jälkeen on aika miettiä, mitä ammattia haluaa lähteä opiskelemaan, mitä työtä tekemään tulevaisuudessa, mitä kannattaa opiskella, mille aloille työllistyy? Tästä alkaa jatko-opinnot toisella asteella ja siitä siirtyminen joko työelämään tai edelleen jatko-opintoihin korkeakouluun, yliopistoon tai muuhun lisäkoulutukseen. Varhaisaikuisuudessa eletään työuran alkuvaihetta, jossa saadaan ensikosketus työelämään. Työuran alussa kaikenlainen työkokemus on arvokasta ja antaa perspektiivejä ja kontakteja, tuo itseluottamusta ja kehittää työelämätaitoja. Tutkimusten mukaan ensimmäiset työkokemukset muovaavat ajatuksia ja suhtautumista työntekoon ratkaisevasti ja esimerkiksi nuorena koettu työttömyys ja huonot kokemukset työmarkkinoilla jättävät jälkeensä negatiiviset muistot pitkiksi ajoiksi. (Gaily 2022, 36.) Työuran alkuvaiheessa on opeteltava lukuisia työelämätaitoja kuten sosiaalisia taitoja, itsensä johtamista ja omasta työhyvinvoinnista huolehtimista. (Gaily 2022, 51). Tässä vaiheessa eletään myös ammatillisen kasvun alkuvaihetta, jossa työelämässä tarvittavat yleiset taidot ja ammattialakohtaisesta koulutuksesta saadut tiedot ja taidot nivoutuvat yhteen.

Työuran keskivaiheilla on ehditty saavuttamaan monenlaista osaamista. Yleiset työelämätaidot sekä ammattialakohtaiset tiedot ja taidot ovat kehittyneet ja nivoutuvat kokonaisuudeksi, ammattitaidoksi. Työuran keskivaiheilla elävät työuransa määrittäviä aikoja. Tilastojen mukaan työuran keskivaiheilla työstä saatavat ansiot ovat huipussaan. Samanaikaisesti eletään työn ja perhe-elämän ruuhkavuosia (Gaily 2022, 58). Työuran keskivaiheeseen nykyisessä työelämässä sisältyy oman ammattialan lisä- ja täydennyskouluttautumista. Työelämässä vaadittava osaaminen ja pärjääminen edellyttävät jatkuvaa osaamisen päivitystä, sillä tiedot ja taidot vanhenevat nopeasti. Työelämätaitojen muutossykli on nopea ja jatkuvasti edellytetään laajempaa osaamista, etenkin digitalisaatio luo jatkuvaa tarvetta uuden oppimiseen ja soveltamiseen työn tekemisessä. Työuran keskivaiheilla tapahtuu myös uudelleen kouluttautumista toiselle alalle joko vapaaehtoisesti tai olosuhteiden pakosta. Gailyn (2022) mukaan henkilö saattaa samanaikaisesti edistää yhden ammatin tai suunnan sijaan useita. Samanaikaisesti henkilö saattaaakin toimia esimerkiksi kauneudenhoitoalan yrittäjänä, ammattikouluttajana ja vaikkapa media alan ammattilaisena.

Työuran loppupuolella, henkilöllä on takanaan pitkä työura, paljon kokemusta ja osaamista yhdeltä tai useammalta ammattialalta. Pidentyneet eliniän odotteet ja työurien pidentäminen luovat mahdollisuuksia monivaiheiseen työelämään. Monivaiheisen ja pitkän työuran mahdollistavat henkilön tuottavat ominaisuudet, joita ovat taidot, tiedot, maine ja ammatilliset verkostot. Toiseksi pitkän työuran mahdollistavat elinvoimaisuuteen liittyvä hyvä henkinen ja fyysinen terveys, työ- ja yksityiselämän tasapaino sekä ihmissuhteet. Kolmanneksi edellytetään transformaatioon liittyvää hyvää itsetuntemusta ja monipuolisia henkilökohtaisia verkostoja, jotka ovat tärkeitä työuran varrella tapahtuvissa muutoksissa ja siirtymissä. (Gaily 2022, 69.)

5.2 Ammatti-identiteetti

Identiteetti muodostuu persoonallisista ja sosiaalisista ulottuvuuksista. Persoonalliset ja sosiaaliset identiteetit rakentuvat ja muovautuvat kulttuuristen ja yhteiskunnallisten kontekstien, sosiaalisten suhteiden, biologisten ominaisuuksien, elämäntapahtumien ja kokemuksellisten ulottuvuuksien leikkauspisteessä. Persoonallinen identiteetti koostuu yksilön tärkeiksi kokemista osa-alueista, jotka määrittävät ja ylläpitävät käsitystä oman minuuden kokonaisuudesta ja ajallisesta jatkuvuudesta. Näitä ulottuvuuksia ovat esimerkiksi sukupuoli, ikä, kansallisuus, poliittinen kanta, yhteiskunnallinen asema, ammatti tai siviilisääty. Sosiaalinen tai kollektiivinen identiteetti sisältää ajatuksen ihmisen identifioitumisesta ja samastumisesta muihin ihmisiin, omaan ryhmään sekä johdonmukaisuudesta erilaisissa sosiaalisissa rooleissa toimittaessa. Käsitykseen oman ryhmän samuudesta ja "meistä" kuuluu myös näkemys "toisista" eli niistä, joiden ei katsota kuuluvan omaan joukkoon. Samastuminen itselle merkityksellisiin

ryhmiin on olennainen osa myös persoonallista identiteettiä. identiteetin voi ymmärtää työkaluksi, jonka avulla on mahdollista tarkastella ihmisen kokemusta, rooleja, minuutta ja samastumiskohteita erilaisissa yhteiskunnallisissa ja kulttuurisissa olosuhteissa sekä nykyisyydessä että menneisyydessä. (Tieteen termipankki 2023.)

Ammatillisella identiteetillä ymmärretään elämänhistoriaan perustuvaa käsitystä itsestä ammatillisena toimijana: millaiseksi ihminen ymmärtää itsensä tarkasteluhetkellä suhteessa työhön ja ammatillisuuteen sekä millaiseksi hän työssään ja ammatissaan haluaa tulla. Ammatilliseen identiteettiin kuuluvat myös käsitykset siitä, mihin ihminen kokee kuuluvansa ja samastuvansa, mitä hän pitää tärkeänä sekä mihin hän sitoutuu työssään ja ammatissaan. Siihen sisältyvät lisäksi työtä koskevat arvot ja eettiset ulottuvuudet sekä tavoitteet ja uskomukset. Jatkuva ammatillisen identiteetin rakentaminen ja oman osaamisen uudelleenmäärittely ovat haaste, joka koskettaa yhä useampaa työntekijää. Kun työura on entistä useammin katkolla ja moni vaihtaa tehtäviä tai ammattia, ammatillisen identiteetin rakentamisesta on tullut koko työuran mittainen tehtävä. Laajimmillaan ammatillinen identiteetti voidaan nähdä yksilön omakohtaisena suhtena yhteiskunnalliseen toimintaan ja työnjakoon: siihen, miten hän näkee paikkansa, asemansa ja osallisuutensa kokonaisuudessa. (Eteläpelto & Vähäsantanen 2010, 48,49,66.)

5.3 Ammatillinen kasvu aloittelijasta asiantuntijaksi

Perinteinen kognitiivinen näkökulma ammatilliseen kasvuun ja osaamisen kehittymiseen pohjautuu Dreyfus & Dreyfus kehittämään viisiportaiseen malliin (Dreyfus & Dreyfus 1980, Dreyfus 1981), jossa kehitytään aloittelijatasolta asiantuntijaksi. Matemaatikko ja systeemanalyysien asiantuntija Stuart Dreyfus ja filosofi Hubert Dreyfus kehittämä tietojenhankintamalli perustuu shakinpelaajilla ja lentäjillä tehtyyn tutkimukseen, jossa olettamuksena oli, että taitoa hankkiessaan ja kehittäessään opiskelija etenee viidessä vaiheessa: noviisi, edistynyt aloittelija, pätevä, taitava ja asiantuntija (Benner 1989.) Ammattitaitoisessa suorituksessa aloittelijavaiheesta siirrytään sääntöjen ja ohjeiden varassa toimimisesta edistyneemmälle aloittelijatasolle, jossa pystytään jo huomioimaan työsuorituksen liittyviä tilannetekijöitä, mutta ei vielä tietoista työsuorituksen tavoitetta. Siirryttäessä pätevään vaiheeseen työn tekijä pystyy asettamaan tavoitteita huomioiden tilannetekijät ja työsuorituksen tuloksellisuuden. Neljännessä, taitavan suorittajan vaiheessa työn tekijä hahmottaa erilaisia tilanteita ja toimintaympäristöönsä ja luottaa kokemuksensa tuomaan tietoon ja ymmärrykseen. Asiantuntijatasolla korostuu kokemuksen mukanaan tuoma hiljainen tieto, joka pohjautuu hankittuihin tietoihin ja taitoihin sekä kokemuksen mukanaan tuomaan kykyyn intuitiiviseen päätöksentekoon ja tilanteiden sekä kokonaisuuksien syvälliseen ymmärtämiseen. (Benner 1989, 33-41, Collin 2009.)

Osaamisen taso	Osaamisen tasokuvaus
1. Noviisi eli aloittelija (Novice)	ongelmien ratkaisu sääntöjen ja toimintaohjeiden varassa ei kokemusta, jossa odotetaan toimivan, toiminta rajoittunut ja joustamatonta
2. Edistynyt aloittelija (Advanced beginner)	pystyy ottamaan huomioon tilannetekijöitä ei vielä tietoista tavoitteenasettelua kykenee vähimmäisvaatimukset täyttäviin suorituksiin kokemusta, mutta ei kykyä soveltaa uudenslaisiin, aiemmasta kokemuksesta poikkeaviin tilanteisiin
3. Pätevä ongelmanratkaisija (Competent performer)	tietoinen tavoitteenasettelu ja suunnitelmallisuus käsitteellinen ja analysoiva pohdinta tilannetekijöiden valikoiva huomioonotto toiminta tuloskeskeistä
4. Taitava suorittaja (Proficient performer)	pyrkii ymmärtämään toimintaympäristöä havainto- ja toimintakyky aiempiin kokemuksiin perustuen hahmottaa tilanteita kokonaisuuksina luottaa kokemukseensa ja mallitapauksiin
5. Ekspertti / Asiantuntija (Expert)	ei tukeudu päätöksenteossa analyttiseen periaatteeseen vaan intuitiiviseen päätöksentekoon toimii laajan kokemuksen perusteella kokonaisuuksien syvälinen ymmärtäminen hiljainen tieto, jota on vaikea sanoittaa

Taulukko 2 Osaamiseen kehittyminen aloittelijasta asiantuntijaksi (mukailten Benner 1989; Collin 2009)

Hius- ja kauneudenhoitoala on perinteisesti käsityövaltainen ja ihmiskeskeinen ala. Hius- ja kauneudenhoitoalan työtehtävät opitaan tekemällä käytännön työtehtäviä aidoissa asiakastilanteissa. Edellä kuvattu aloittelijasta-asiantuntijaksi malli kuvaa hyvin hius- ja kauneudenhoitoalan työtehtäviin oppimista ja urakehitystä. Seuraavat case Mari kuvaa ammattiin oppimisen ja siinä kehittymisen vaiheita aloittelijasta asiantuntijaksi:

Case Mari.

Vaiheet 1-2, aloittelijasta edistyneeseen aloittelijaan. Mari saa opiskelupaikan ammattikoulusta hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkintoon. Tavoitteena on kampaajan tutkinto. Ensimmäisiä hiusten hoitoja, leikkauksia, kampauksia, värjäyksiä ja permanenteja harjoitellaan opettajan ohjauksessa harjoituspäille, opiskelukavereille, tuttaville ja sukulaisille. Vähitellen siirrytään tekemään palveluja oppilaitoksen maksaville asiakkaille, edelleen opettajan ohjaukseen tukeutuen. Opintojen edetessä on aika hankkia työharjoittelupaikka oikeasta kampaamosta. Siellä työpaikkaohjaaja (alan ammattilainen) ohjaa työtehtävien suorittamisessa. Pikkuhiljaa työtehtävät alkavat kokemuksen myötä tulla yhä itsenäisemmiksi ja ohjauksen tarve vähenee. Kolmen vuoden opiskelun jälkeen Mari valmistuu kampaajaksi. Mari aloittaa työt kampaamossa. Työtehtävät sujuvat jo itsenäisesti, mutta aika-ajoin tulee uusia ja erilaisia asiakastilanteita, joissa on tukeuduttava työkavereiden neuvoihin.

Vaiheet 3-4, pätevistä taitavaksi. Viisi vuotta on kulunut ja työ kulkee sujuvasti. Arki on kiireistä työn ja perheen yhteen sovittamista. Hän on aloittanut sopimusyrittäjänä isossa kampaamoliikkeessä ja käy säännöllisesti maahantuojayritysten tuote- ja tekniikkakoulutuksessa. Liikkeessä on opiskelijoita, joille hän toimii työpaikkaohjaajana, hänellä on ohjattavana myös yksi oppisopimusopiskelija. Työskentely sujuu rutiininomaisesti ja Mari kokee, että nyt on aika lisä kouluttautua ja kehittää osaamista. Hän hakeutuu ammattioppilaitokseen suorittamaan hius- ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkintoa. Opintoissaan hän haluaa laajentaa osaamistaan ja on päättänyt erikoistua ekologisiin hiustenhoitopalveluihin. Opintojen aikana hän verkostoituu muiden kollegojen kanssa, Mari perustaa uuden ekokampaamon yhdessä kahden kollegansa kanssa. Mari kirjoittaa ahkerasti omaa blogiaan, joka on suuntautunut luonnonkosmetiikkaan. Estenomi tutkinnon Mari suoritti työnsä ohessa ja siitä heräsi kiinnostus yritystoiminnan kehittämiseen ja kosmetiikan kemian opiskeluun yhä lisää.

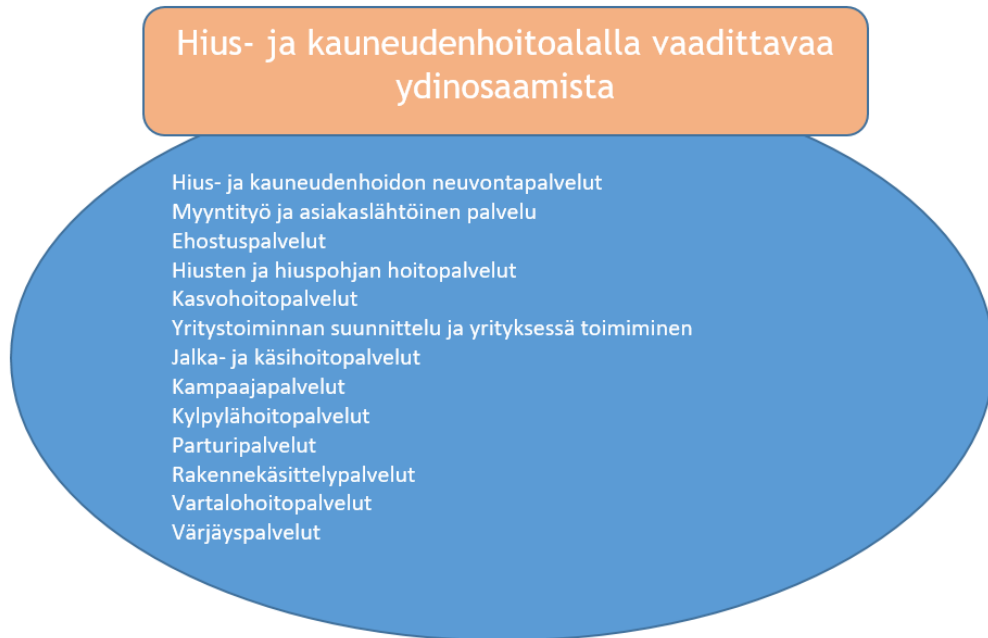
Vaihe 5. asiantuntijaksi. Ekokampaamo pyörii mukavasti, Lapset ovat jo aikuisuuden kynnyksellä ja nyt on vapautunut aikaa jälleen itsensä kehittämislle. Mari hakeutuu suorittamaan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon, jossa hän perehtyy oman luonnonkosmetiikkasarjan kehittämiseen. Hän on myös kiinnostunut ammatillisen opettajan työstä ja onkin saanut tuntiopettajan töitä paikallisesta ammattioppilaitoksesta. Pitkä työura on tuonut mukanaan laajan yhteistyöverkoston hius- ja kauneudenhoitoalalta. Mari sai suoritettua sekä ylemmän korkeakoulututkinnon, että opettajan pedagogiset opinnot. Nyt hän tekee ekokampaamossaan töitä 1-2 päivää viikossa ja 3 päivää hiusalan opettajana. Hän sai ohjattavakseen oman aloittavan opiskelijaryhmän, kosmetiikkasarjan kehitystyö etenee edelleen. Monta rautaa tullessa työkuvioissa, mutta työuraa vielä jäljellä hyvinkin 10-20 vuotta. Ensi viikolla Mari juhlii 50-vuotis syntymäpäiviään.

5.4 Hius- ja kauneudenhoitoalalla vaadittava osaaminen

Hius- ja kauneudenhoitoalan osaaminen sisältää ydinosaamista, joka on keskiössä itse työstä suoriutumisen sekä yleistä työelämäosaamista, jota voidaan kutsua myös elinikäisen oppimisen taidoiksi. Hius- ja kauneudenhoitoalalla vaadittavaa ydinosaamista on tuotu esiin kohdassa 3.1 hius- ja kauneudenhoitoalan tutkinnot. Ydinosaaminen pitää sisällään niitä tietoja ja taitoja, joita edellytetään välittömässä työtehtävän suorittamisessa, esimerkiksi kampaajan on osattava leikata hiukset asiakkaan toivomusten mukaisesti tai kosmetologin on osattava tehdä asiakkaalle kasvohoito hoitotarpeen mukaisesti. Tämän lisäksi hius- ja kauneudenhoitoalan koulutuksessa (perustutkinto) on määritelty elinikäisen oppimisen taidot. Nämä ovat

yleisiä taitoja, jotka on sisällytetty kaikkiin ammatillisiin perustutkintoihin alasta riippumatta.

Kuva 4 Hius- ja kauneudenhoitoalalla tarvittavaa ydinosaaamista (ePerusteet 2023b)

Elinikäisen oppimisen avaintaidot ovat yhdistelmä tietoja, taitoja ja asenteita, joita tarvitaan läpi elämän. Avaintaidot antavat valmiuksia aktiiviseen osallisuuteen yhteiskunnassa, työllistymiseen ja osaamisen kehittämiseen. Elinikäisen oppimisen taitoja opitaan koulutuksen lisäksi harrastuksissa, työelämässä sekä erilaisissa arjen toiminnoissa. Elinikäisen oppimisen avaintaitoja on sisällytetty ammatillisten tutkintojen perusteisiin. Elinikäisen oppimisen avaintaidot pohjautuvat EU:n neuvoston suositukseen. Näiden pohjalta on laadittu elinikäisen oppimisen avaintaitojen kuvaukset ammatillisen koulutuksen käyttöön. Kaikki ammatilliset tutkinnot vahvistavat elinikäisen oppimisen avaintaitoja. Ammatillisissa perustutkinnoissa elinikäisen oppimisen avaintaitoja on sisällytetty erityisesti kaikille opiskelijoille yhteisiin tutkinnon osiin. Ammatillisessa koulutuksessa myös oppimisympäristöjen, toimintakulttuurin ja opetushenkilöstön osaamisen tulee tukea elinikäisen oppimisen avaintaitojen hankkimista. (Opetushallitus 2023b.) Seuraavassa taulukossa avaintaidot esitettyinä:

Elinikäisen oppimisen avaintaidot	
Monilukutaito	Monilukutaito on taitoa, jota tarvitsemme, kun tulkitsemme, tuotamme ja arvotamme erilaisia tekstejä, hankimme, muokkaamme, tuotamme, esitämme ja arvioimme tietoa, rakennamme identiteettiä, ajattelemme kriittisesti tai opimme uutta, teemme eettistä pohdintaa monikulttuurisessa maailmassa. Monilukutaito perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Tekstejä ovat kirjalliset, suulliset ja visuaaliset tekstit. Myös eleet, ilmeet tai muut auditiiviset ja visuaaliset elementit ovat laajan tekstikäsitteksen mukaan tekstejä. Ammatillisissa opinnoissa monilukutaito liittyy kielenkäytön tapoihin opiskeltavalla alalla tai ammatissa. Monilukutaitoon sisältyvät myös muun muassa matemaattisen ja digitaalisen lukutaidon sekä median lukutaidon käsitteet.
Monikielitaito	Kielitaito on kykyä käyttää eri kieliä asianmukaisesti ja toimivasti viestinnässä. Lukutaidon tavoin myös kielitaito perustuu kykyyn ymmärtää, ilmaista ja tulkita käsitteitä, ajatuksia, tunteita, tosiseikkoja ja mielipiteitä. Kielitaito käsittää historiallisen ulottuvuuden ja monikulttuuriset taidot. Kielitaitoa voidaankin pitää välittäjänä eri kielten ja medioiden välillä. Kielitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen liittyvät sekä omaan äidinkielen että vieraisiin kieliin. Käytännössä kielitaidon kehittäminen on sanaston, kieliopin, erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja kielen eri rekisterien opiskelua. Kielitaito edellyttää myös sosiaalisiin tapoihin, kulttuuriin ja kielen vaihtelevuuteen liittyvän tiedon omaksumista. Kielitaitoon kytkeytyy kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä kiinnostus eri kieliin ja kulttuurienväliseen kommunikaatioon.
Matemaattiset, luonnontieteelliset ja teknologiset taidot	Matematiikan taidoilla tarkoitetaan kykyä soveltaa matemaattista ajattelua ja tietoa erilaisten arkitilanteiden ratkaisemiseksi. Matematiikan taitoihin kuuluu laskutaidon lisäksi matemaattinen ajattelutapa sekä taito esittää asioita esimerkiksi kaavoja, malleja, konstruktioita, kuvioita ja kaavioita käyttäen. Luonnontieteiden alalla olennainen taito on kysymysten yksilöinti ja näyttöön perustuvien päätelmien tekeminen. Tämä edellyttää sekä kykyä että halua selittää luonnonilmiöitä joko olemassa olevaa tietoa ja menetelmiä tai omia havaintoja ja kokeiluja hyödyntäen. Kun tietoa ja menetelmiä soveltaen tuotetaan ratkaisuja arjen tarpeisiin, kyse on teknologisesta osaamisesta. Olennainen osa matemaattista, luonnontieteellistä ja teknologista osaamista on, että ymmärrämme, millaisia muutosia toiminta aiheuttaa ja kannamme vastuun omista toimistamme.
Digitaaliset taidot	Digitaaliset taidot mahdollistavat digiteknologian hyödyntämisen olipa kyse opiskelusta, työstä tai kansalaisena toimimisesta tietoyhteiskunnassa. Digitaalisten taitojen yhteydessä korostuvat kriittinen ajattelu ja ongelmanratkaisutaidot. Digiteknologian käytössä kriittisyys ja vastuullisuus kytkeytyvät muun muassa: informaatio- ja medialukutaitoon, viestintään ja yhteistyöhön, digitaalisten sisältöjen luomiseen, turvallisuuteen, tekijänoikeuksiin.
Itsensä kehittämisen taidot	Työssä, opiskelussa ja kansalaisena selviytyminen edellyttää henkilökohtaisia, sosiaalisia ja oppimiseen liittyviä taitoja oman toimintamme arviointiin, ajan- ja tiedonhallintaan, rakentavaan työskentelyyn muiden kanssa, oman oppimisen ja uran hallintaan. Nämä tilanteet edellyttävät monipuolisesti kykyä käsitellä epävarmuutta ja monimutkaisuutta oppia oppimaan, ylläpitää ja edistää omaa fyysistä ja henkistä hyvinvointia, elää terveystietoisesti ja tulevaisuuteen suuntautuen sekä empatiaan ja konfliktinhallintaan.
Yhteiskunnallinen osaaminen ja kansalaistaidot	Kansalaistaidoilla tarkoitetaan kykyä toimia vastuunsa tuntevana kansalaisena ja osallistua täysimääräisesti yhteiskunnalliseen toimintaan. Kansalaisena toimiminen edellyttää yhteiskunnallisten, taloudellisten, oikeudellisten ja poliittisten käsitteiden ja rakenteiden samoin kuin globaalin kehityksen ja kestävyden ymmärtämistä.
Yrittäjyystaidot	Yrittäjyystaidoilla tarkoitetaan kykyä tarttua mahdollisuuksiin ja ideoihin ja muuttaa ne toiminnaksi. Yrittäjyystaidot perustuvat luovuuteen, kriittiseen ajatteluun, ongelmanratkaisuun, aloitteellisuuteen, sitkeyteen ja yhteistyökykyyn.
Kulttuuritietoisuuteen liittyvät taidot	Kulttuuritietoisuus auttaa ymmärtämään kunnioittamaan, miten ajatuksia ja merkityksiä ilmaistaan eri kulttuureissa, taidemuodoin tai muiden kulttuurimuotojen avulla. Keskeistä on ymmärtää, kehittää sekä ilmaista sitä, millä tavoin on itse sitoutunut ajatuksiin tai omaan rooliin yhteiskunnassa.

Taulukko 3 Elinikäisen oppimisen avaintaidot (Opetushallitus 2023b)

Seuraavassa kuvassa on esitetty hius- ja kauneudenhoitoalalla vaadittava osaamisen kokonaisuus. Keskiössä on hius- ja kauneudenhoitoalan ydinosaaminen, joka on edellytys välittömässä työssä suoriutumisessa. Elinikäisen oppimisen taidot ovat yleisiä, ammattialasta riippumattomia taitoja, joita tarvitaan työelämässä ja edesauttavat työssä toimimisessa sekä siinä kehittämisessä. Yhteiskunnalliset ja työelämän asettamat kvalifikaatiovaatimukset ovat osittain yhteneväisiä elinikäisen oppimisen taitojen kanssa. Ne kuitenkin vaihtelevat ja painottuvat eri tavoin kulloisenkin työtehtävän vaatimusten mukaisesti. Kvalifikaatiokompetenssi on yksilön kyky vastata erilaisiin työille asetettuihin vaatimuksiin ja se on sidoksissa yksilön identiteettiin, fyysisiin ja henkisiin ominaisuuksiin.

Kuva 5 Hius- ja kauneudenhoitoalalla vaadittavan osaamisen kokonaisuus (mukailten ePerusteet 2023; Metsämuuronen 2000, 40; Opetushallitus 2023b; Peltari 1997, 45)

6 Tulevaisuuden osaamistarpeet

Opetushallituksen (2023) raportissa, laaja-alaisten osaamistarpeiden kehitys vuoteen 2030 mennessä, eritellään laaja-alaisten osaamistarpeiden muutoksia digitaalisen ja kestävyysosaamisen näkökulmasta vuoteen 2030 mennessä. Raportissa tarkastellaan lisäksi, mitkä muutostekijät vaikuttavat osaamistarpeisiin. Raportin lähtökohtana on Osaamisen ennakointifoorumin (OEF) ennakointiprosessi, jossa arvioidaan tulevaisuuden koulutus-, osaamis- ja työvoimatarpeita. Tietoa osaamistarpeiden muutoksista kerättiin kyselytutkimuksella kesän ja syksyn 2022 aikana. (Opetushallitus 2023a.)

Osaamisen ennakointifoorumin (OEF) osaamistarvekyselyssä laaja-alainen osaaminen arvioitiin tärkeäksi osaksi työelämää vuonna 2030. Osaamistarpeisiin vaikuttavina muutostekijöinä aiheistossa nousivat esille erityisesti ilmastonmuutos, taloudellisen tilanteen heikentyminen, väestön ikääntyminen, kansainvälisyyden lisääntyminen, sääntelyn eri muotojen kiristyminen ja teknologinen kehitys. Laaja-alaisina osaamistarpeina puolestaan nousivat digitaalisuusosaaminen ja kestävyysosaaminen, joita pidettiin tärkeinä yli ammattialarajojen. Molemmissa osaamisissa myös edellytettiin joko edistynyttä tai korkean asiantuntijuuden taitotasoa. Tulokset ovat linjassa Suomen vuoden 2030 digitaalisen vision kanssa: ”Rakennamme houkuttelevaa, kilpailukykyistä, kestävä ja hyvinvoivaa digitaalisesti kyvykästä Suomea.” (Opetushallitus 2023a,27.)

Osaamistarvekyselyssä arvioitiin laaja-alaisia ja alakohtaisia osaamistarpeita sekä niihin vaikuttavia muutostekijöitä vuoteen 2030 mennessä. Toimintaympäristön muutostekijät vaikuttavat alojen osaamistarpeisiin ja työvoiman saatavuuteen vuoteen 2030 mennessä. muutostekijöitä, jotka korostuivat eniten vastaajien arvioissa: ilmastonmuutos, taloudellisen tilanteen heikentyminen, väestön ikääntyminen, kansainvälisyyden lisääntyminen, sääntelyn kiristyminen ja teknologinen kehitys. (Opetushallitus 2023a,14).

Hyvinvointialalla osaamistarpeiksi nostettiin kestäväan kehitykseen ja ympäristöön vaikuttavien tekijöiden, kuten tuotteiden ja palveluiden hiilijalanjäljen, tunnistaminen. Kulutustottumusten muutoksesta pääteltiin, että materiaalien ja tuotteiden käytössä korostuvat kotimaisuus ja lähituotanto. Tuoteosaaminen nivoutuu alalla yhteen asiakaslähtöisyyden kanssa: asiakkaita neuvotaan kestävien tuotteiden valitsemisessa ja kestävien kulutustottumusten, kuten tuotteiden uusiokäytön, omaksumisessa. Parturien ja kampaajien kyselyyn vastaajat pohtivat alan ammattilaisten ja asiakkaiden arvo- ja asennemuutosten näkyvän energian säästämisenä, kemikaaliosaamisen lisääntymisenä ja kierrätystapojen muutoksena. Asiakkaiden lisääntyvä tietoisuus kestävydestä lisää painetta tuottaa vihreiden arvojen mukaisia palveluita. Parturien ja kampaajien kyselyssä mainittiin hius- ja karvakuituja kierrättävät hankkeet, kuten Hiukka hyvä, esimerkkinä kiertotalouden luomista uusista mahdollisuuksista. Kosmetologeilla keskeisenä kestävyystoiminnan osaamisalueena mainittiin hoito- ja laiteosaaminen sekä

tuote- ja materiaaliosaaminen. Vastaajat arvioivat luonnonvaroja säästävien menetelmien lisääntyvän alan toiminnassa. (Opetushallitus 2023a, 23.)

Ilmarisen tammikuussa 2017 julkaisema Future Score -testi luo kuvan yksilön ja työnantajan muutoskyvystä suhteessa työelämän muuttuviin vaatimuksiin. Future Scoren taustalla ovat asiantuntijoiden tulevaisuusskenaariot työelämän muutoksesta. Testin tausta-aineistona on myös Koulutusrahaston toimitusjohtajan, tohtori Kati Korhonen-Yrjänheikin malli työelämävalmiuksista. (Ilmarinen 2017.)

Tulevaisuuden työelämätaidot top 10
Vuorovaikutustaito
Itsetuntemus
Tunneälykyys ja empatia
Kyky ja tunnistaa ja kehittää omaa osaamista
Verkostoitumiskyky
Resilienssi eli muutosjoustavuus
Yhteistyökyky
Kyky toimia erilaisissa ympäristöissä ja kulttuureissa
Kriittinen ajattelu ja luovuus
Itseohjautuvuus

Taulukko 4 Malli tulevaisuuden työelämävalmiuksista Top 10 (Korhonen-Yrjänheikki 2017)

Osaamistarpeiden ennakkoinnin pohjana on kolmelle tasolle jäsentyvä kvalifikaatioluokitus. Sen tasoina ovat 1) generiset osaamiset, 2) yleiset työelämäosaamiset 3) sekä ammattialakohtaiset osaamiset. Tämän lisäksi tarkastelussa ovat kansalaisen digitaidot. Kvalifikaatioluokituksen taustalla on näkemys osaamisen kahdesta eri ulottuvuudesta. Osaamisesta käydyssä keskustelussa erotetaan usein yleiset eli generiset ja spesifit osaamiset. Yleiset osaamiset kasvattavat henkilön arvoa laajalti työmarkkinoilla, kuten eri yrityksissä, sektoreilla ja ammateissa. Vastaavasti spesifit osaamiset lisäävät henkilön osaamista tietyssä yrityksessä tai organisaatiossa, jossa hän on hankkinut osaamista. Toinen osaamiseen liittyvä ulottuvuus pitää sisällään kovat ja pehmeät taidot. Osaamisen perinteinen määritelmä sisältää joukon työspesifejä taitoja, jotka vaativat koulutusta ja harjoittelua, jotta työntekijästä tulee ammattilainen tai osaava tietyssä työtehtävässä. Tämän tyyppinen osaaminen voidaan ymmärtää

”kovana osaamisena” (hard skills), johon liittyvät taidot ovat helposti havaittavissa, kuvattavissa ja mitattavissa. Ne ovat myös helposti omaksuttavissa koulutuksen avulla, ja ne kytkeytyvät erityisesti tekniseen osaamiseen (knowledge), ICT-taitoihin sekä lakien ja säännösten tuntemukseen. Talouden rakenteelliset muutokset, joihin liittyy erityisesti palvelusektorin kasvu, ovat luoneet tarvetta ei-spesifeille taidoille, joita on hankala mitata ja jotka liittyvät asenteisiin. Näitä taitoja kutsutaan pehmeiksi taidoiksi (softs skills), ja ne liittyvät kommunikointiin, luovuuteen, tiimityöhön, konfliktien hallintaan, esiintymiseen, neuvotteluihin ja johtamiseen. (Opetushallitus 2019, 18.)

	Hard skills Technical, job-specific skills that are usually easily observed, measured, trained, and closely connected with knowledge	Soft skills Non-job specific skills, which are usually intangible, hard to measure, and closely connected with attitudes
General skills Skills applicable in most companies, occupations and sectors.	generic hard skills	(generic) soft skills
Specific skills Skills applicable in a small number of companies, occupations and sectors.	specific hard skills	(specific) soft skills

Kuva 6 Osaamisten luokittelu (Opetushallitus 2019, 19)

Osaaminen	Mainintojen määrä tärkeimpänä osaamisena
Asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisosaaminen	18
Kestävän kehityksen periaatteiden tuntemus	18
Tiedon arviointitaidot	14
Digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisosaaminen	13
Digitaalisten alustojen hyödyntämisosaaminen	12
Innovaatio-osaaminen	12
Vuorovaikutus-, viestintä- ja kommunikointitaidot	11
Henkilökohtaisen osaamisen kehittäminen ja johtaminen	10
Digitaalisen teknologian luova käyttötaito	10
Digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot	9
Ongelmanratkaisutaidot	9
Luovuus	9
Oppimiskyky	9
Monikulttuurisuustaidot	9
Kokonaisuuksien hallinta	8

Kuva 7 Tärkeimmät osaamiset vuonna 2035 - top 15 (Opetushallitus 2019, 31)

7 Lisä- ja täydennyskoulutus hius- ja kauneudenhoitoalalla

Hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksia tarjoavat pääsääntöisesti ammatilliset oppilaitokset sekä kosmetiikan maahantuojat. Ammattioppilaitosten tarjoamat lisä- ja täydennyskoulutukset ovat lähinnä maksullisia ja lyhytkestoisia kokonaisuuksia ja tietyille kohderyhmälle suunnattuja koulutuksia. Tarkoituksena on tarjota spesifiä tiettyyn aihealueeseen liittyvää koulutusta. Tällaisia aihe-alueita esimerkiksi hiusalalla ovat hiusten leikkaaminen, värjääminen ja vaikkapa juhlakampaukset. Kauneudenhoitoalalla esimerkkeinä voisi mainita erilaiset kasvo- jalka- käsi ja vartalohoidot. Koulutukseen hakeutuvalla pitää olla hallussaan jo aiempaa osaamista aiheesta, jota halutaan kehittää ja/tai laajentaa edelleen. Lisä- ja täydennyskoulutukset eivät suoraan tähtää kokonaisien tutkinnonosien suorittamiseen. Ammatilliseen oppilaitokseen voi myös hakeutua suorittamaan yksittäisiä tutkinnonosia. Tällöin koulutus katsotaan tutkintotavoitteiseksi ja on perustutkinnon osalta maksutonta. Erikoisammattitutkinnot ovat maksullisia, jolloin esimerkiksi yksittäisen tutkinnonosan suorittamisesta opiskelija maksaa tutkintomaksun. Yksittäisten tutkinnonosien suorittaminen on myös pitkäkestoisempaa kuin lisä- ja täydennyskoulutus.

Ammatillisten oppilaitosten tarjoama koulutus keskittyy tiedollisen ja taidollisen osaamisen kehittämiseen. Kosmetiikan maahantuontiyritysten tarjoama lisä- ja täydennyskoulutus lähtökohtaisesti poikkeaa ammattioppilaitosten tarjoamasta koulutuksesta siten, että he keskittyvät pääasiassa omien tuotesarjojen käyttökoulutukseen ja siinä yhteydessä myös erilaisiin aihekohtaisiin tekniikkoihin, esimerkiksi maahantuojan hiusvärisarjan koulutus ja siihen liittyen erilaisia ajankohtaisia väritekniikoita asiakastyöskentelyyn. Maahantuontiyritysten koulutukset ovat myös maksullisia, mutta tarjoavat sopimusyrittäjilleen usein myös maksutonta koulutusta. Lisä- ja täydennyskoulutusta tarjoavat edellisten lisäksi jäsenilleen myös yhdistys- ja yrittäjäjärjestöt esimerkiksi Hiusyrittäjät ry sekä Suomen Kosmetologiyhdistys. Maksutonta koulutusta tarjoavat myös mm. Allergia- ja astmayhdistys sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes).

Hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille tarjottava lisä- ja täydennyskoulutus on perinteisesti tähdännyt alan ydinosaamisen kehittämiseen (kts.s.28). Työelämän yleiset vaatimukset ovat kuitenkin laajentaneen aihealueiden kirjoa. Etenkin digitalisaatio ja kestävä kehityksen mukanaan tuomat haasteet ovat luoneet kysyntää näiden aihealueiden ympärille. Lisäksi kulttuuritietoisuuteen liittyvä osaaminen sekä yleisesti vuorovaikutus- ja ihmissuhdeosaaminen ovat nousseet tärkeiksi ja osaamista halutaan kehittää näissä aihealueissa. Tämän opinnäytetyön kehittämisosiossa kartoitetaan, minkälaiselle hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutukselle olisi tarvetta.

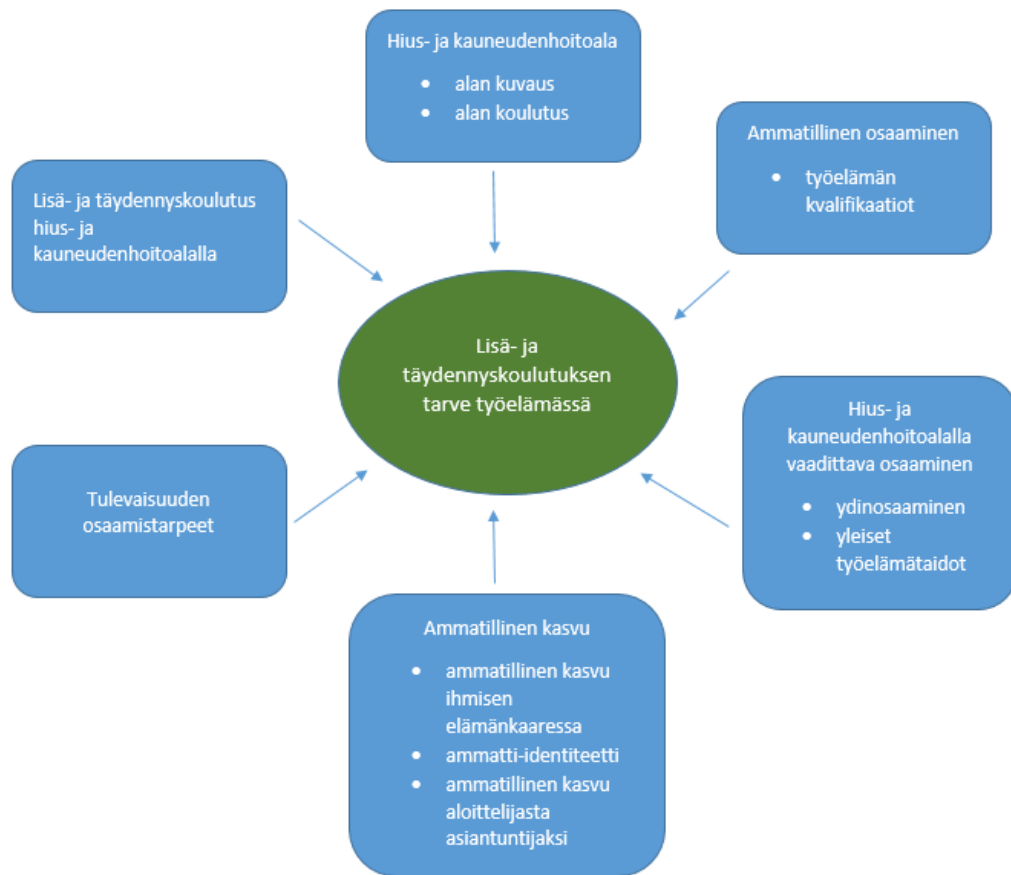
8 Tietoperustan synteesi

Opinnäytetyön aihepiiriin kuuluu keskeisenä lisä- ja täydennyskoulutus sekä minkälaista sen tulisi olla, jotta se vastaisi työelämän asettamiin osaamistarpeisiin. Työelämän osaamisvaatimukset vanhenevat ja muuttuvat nopeasti ja uudenlaisia osaamisvaatimuksia syntyy maailman muutoksista johtuen. Lisä- ja täydennyskoulutuksen kautta mahdollistuu oman osaamisen päivittäminen työn ohessa, ilman sitoutumista pitkäaikaisiin tutkintotavoitteisiin opintoihin ja työstä poissaoloon. Lisä- ja täydennyskoulutuksella työntekijän on mahdollista päivittää osaamistaan kohdennettuihin aihealueisiin työnkuvan muutosten mukaisesti (Ahlgren 2011; Hanhijoki 2020; Järvillehto 2019; Leppä 2022; OPH 2019; Salo ym. 2020.).

Jotta voidaan pohtia, minkälaista lisä- ja täydennyskoulutusta tarvitaan, on pohdittava, yleisesti työelämän työntekijälle asettamia vaatimuksia nyt ja tulevaisuudessa. Työelämän kvalifikaatioita on määritelty usean tutkijan toimesta. Kvalifikaatioita voidaan katsoa sekä työelämän että työntekijän näkökulmasta. Kvalifikaatiovaatimukset syntyvät itse suoritettavasta työstä (ydinosaaminen) ja työelämän yleisistä osaamisvaatimuksista (yleiset ammattitaitovaatimukset, elinikäisen oppimisen taidot). Työntekijä puolestaan vastaa näihin vaatimuksiin omalla osaamispanoksellaan (kvalifikaatiokompetenssi). (Honkakoski 1995; Kaivo-oja 1998; Metsämuuronen 1999; Väärälä 1995.)

Ammatillinen kasvu tapahtuu työtä tehdessä sekä sitä opiskellessa. Ammatillinen kasvu on koko ihmisen työuran kestävä prosessi ja kytkeytyy oleellisesti koko ihmisen elämänkaaren aikana tapahtuviin asioihin. (Gaily 2022.) Ihmisen identiteetti ja ammatillinen identiteetti muodostavat kokonaisuuden, jossa persoonalliset piirteet, asenteet ja motivaatio vaikuttavat ihmisenä ja ammattilaisena kasvamiseen (Eteläpelto & Vähäsantanen 2010, Wallin 2022). Ammatillinen kasvu voidaan kuvata aloittelijasta - asiantuntijaksi mallilla. Mallissa kuvataan ammatissa kehittymisen viittä eri vaihetta (Benner 1989, Dreyfus & Dreyfus 1980, Dreyfus 1981). Malli soveltuu hyvin kuvaamaan käsityö- ja asiakaspalveluvaltaista työtä, kuten tässä opinnäytetyössä käsiteltävää hius- ja kauneudenhoitoalalla työskentelyä.

Hius- ja kauneudenhoitoala on käsityövaltainen ala, jossa ihmisten parissa toimiminen, vuorovaikutus ja asiakaspalvelu ovat yhtä merkittävässä osassa kuin itse työn tekninen tulos. Tulevaisuuden osaamistarpeiden muutostarve keskittyy tällä hetkellä eniten työelämän yleisiin ammattitaitovaatimuksiin hius- ja kauneudenhoitoalan ydinosaamisen sijaan (Korhonen-Yrjänheikki 2017; OPH 2019). Opinnäytetyön kehittämissosiossa pureudutaan nostamaan esiin niitä työelämän lisä- ja koulutustarpeita, joihin Stadin ammattiopisto voisi omalta osaltaan koulustarjonnallaan vastata. Seuraavassa kuvassa on esitetty opinnäytetyön teoriaperustan synteesi.

Kuva 8 Tietoperustan synteesi

9 Opinnäytetyön kehittämisasetelma ja tutkimusmenetelmälliset ratkaisut

Tämän opinnäytetyön kehittämiskysymys on: minkälaista lisä- ja täydennyskoulutusta hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaiset kokevat tarvitsevana?

Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää teoreettiseen viitekehykseen peilaten, minkälaista on hius- ja kauneudenhoitoalalla työskentely, miten alalle kouluttaudutaan sekä minkälaisista osaamisista hius- ja kauneudenhoitoalan ammattitaito koostuu? Ammatillisen kasvun prosessi kulkee läpi koko työuran ja eri vaiheissa myös lisä- ja täydennyskoulutautumisen tarve riippuu, missä ammatillisen kasvun vaiheessa ammattilainen on. Minkälaista lisä- ja täydennyskoulutuksen tarvetta on alan ammattilaisilla ja minkälainen osaaminen nähdään tärkeäksi tulevaisuuden työelämässä? Opinnäytetyön kehittämisosion kyselyssä ja haastatteluissa haetaan vastauksia hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisilta näihin kysymyksiin.

Tavoitteena on edistää Stadin ammattiopiston hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille kohdennetun lisä- ja täydennyskoulutuksen suunnittelua ja toteuttamista niin, että se palvelee työelämän tarpeita. Opinnäytetyöstä saatujen tulosten perusteella rakennetaan koulutuksen suunnittelun malli, joka on pohjana tulevien koulutuskokonaisuuksien suunnittelussa. . Opinnäytetyön etenemisen prosessi on kuvattu seuraavassa taulukossa.

Opinnäytetyön etenemisen prosessi	
Vaihe 1	Toimeksiantajalla eli Stadin ammattiopistossa pohdittiin alkusyksyllä elo-syyskuussa 2023 hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille tarjottavan lisä- ja täydennyskoulutuksen käynnistämistä keväälle 2023.
Vaihe 2	Lokakuussa 10/2023 Perustettiin 7 henkinen projektiryhmä, johon kuuluu sekä hius- että kauneusalan opettajia sekä koulutusalan vastaava esihenkilö. Todettiin, että koulutusten suunnittelu pitää tapahtua työelämän tarvelähtöisesti. Pidettiin ideariihä, jonka tuloksena luonnosteltiin mahdollisia koulutusten asiasisältöjä (liite 1)
Vaihe 3	Tarvelähtöisyyttä lähdettiin kartoittamaan pieniotoksellisella kyselyllä. Projektiryhmä laati kyselylomakkeen (liite 2) joka lähetettiin 18 hius- ja kauneusammattilaiselle. Todettiin, että kysely pitäisi laatia suuremmalle kohderyhmälle. Sovittiin, että projektiryhmän jäsen, joka opiskelee YAMK tutkintoa (kosmetiikka-asiantuntijuuden kehittäminen ja johtaminen) laatii opinnäytetyössään laajemman selvityksen alan ammattilaisten kouluttautumisen ja osaamisen kehittämistarpeista ajanjaksolla tammikuu-kesäkuu 2023. Saatuja tuloksia hyödynnetään jatkokehittelyssä tulosten valmistuttua.
Vaihe 4	Projektiryhmän ideariihen ja tehdyn kyselyn perusteella päätettiin tehdä pilottikokeilu. Keväälle 2023 Stadin ammattiopistossa tarjolle julkaistaan 4 lisä- ja täydennyskoulutusta hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille (liite 3)
Vaihe 5	Tietoperustan aineiston kartoittaminen, valinta ja tietoperustan kirjoittaminen

Vaihe 6	Opinnäytetyön tekijä laati Forms- kyselylomakkeen (liite 4) ja strukturoidun haastattelulomakkeen (liite 5) hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille. Kysymykset käytiin yhdessä läpi projektiryhmän kanssa. Kyselylomake lähetettiin 23.2.2023 sähköpostitse ja Facebook ryhmiin (Parturi-kamppajat, Parturi-kamppajat+40, Kosmetologi) kyselyyn osallistujille. Haastattelulomakkeet haastateltaville lähetettiin 1.3.2023 sähköpostitse. Opinnäytetyön kyselystä ja haastatteluista saadut tulokset esitellään projektiryhmälle kevään 2023 aikana tulosten valmistuttua
Vaihe 7	Saadut tulokset hyödynnetään Stadin ammattiopiston hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille suunnatun lisä- ja täydennyskoulutusten jatkokehittämissä syksyllä 2023.

Taulukko 5 Opinnäytetyön etenemisen prosessi

Opinnäytetyön lähestymistavassa on hyödynnetty toimintatutkimuksen piirteitä. Toimintatutkimus sisältää elementtejä sekä laadullisesta että määrällisestä tutkimuksesta. Toimintatutkimusta luonnehtii se, että siinä käytetään monenlaisia aineistoja ja menetelmiä. Tästä on tapana puhua aineisto- ja menetelmätriangulaationa. Tutkimuksen kohteesta ja tavoitteista riippuen tietoa ja aineistoja voidaan kerätä niin laadullisesti kuin määrällisestikin. Tässä mielessä toimintatutkimus ei siis kuulu suoraan laadullisen tai määrällisen tutkimuksen kategoriaan. Aineistot voivat muun muassa olla dokumentteja, osallistuvaa havainnointia, yksilö- ja ryhmähaastatteluita, kyselyjä ja kohdetta koskevia tilastoja. Olennaista on tutkimusprosessin jatkuva havainnointi ja arviointi tarkan kenttä- ja tutkimuspäiväkirjan muodossa. (Jyrkämä 2022.)

Tutkimusmenetelminä tässä opinnäytetyössä ovat strukturoidut haastattelut ja kyselyt, joita kohdennetaan hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille. Kysely toteutetaan sähköisellä Forms-lomakkeella, joka kohdennetaan sekä työntekijöille, että yrittäjille. Haastattelut toteutetaan aluksi henkilökohtaisesti kontaktoimalla haastateltava puhelimitse ja varsinainen strukturoitu Forms-haastattelulomake lähetään haastateltavalle sähköpostitse. Haastattelut kohdennetaan hiusalan esihenkilöille tai yrittäjille, jotka työllistävät vähintään viisi hius- ja kauneudenhoitoalan työntekijää. Lisäksi opinnäytetyössä käytetään yhteisöllisiä ideointimenetelmiä. Stadin AO:n liiketoiminnan kehittämisen projektiryhmän kanssa pidetään ideariihä, joissa pohdinnan aiheina on mm: mitä koulutusta tarjotaan (aihealueet), miten pedagogisesti toteutetaan (verkko-, monimuoto-, lähiopiskelu) milloin, (aikataulusuunnitelmat koulutustarjonnasta) käytännön toteutukseen liittyviä tekijöitä, (mm. paikka, kouluttajien resurssit, markkinointi, rahoitus). Projektiryhmä kokoontuu säännöllisesti (aloittanut 10/2022, jatkuu kevät 2023).

9.1 Strukturoitu haastattelu ja tulosten analysointi

Haastattelu on tiedonkeruumenetelmä, jossa ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa. Tutkimushaastattelut voidaan jakaa kolmeen ryhmään: strukturoitu haastattelu, teemahaastattelu ja avoin haastattelu. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2009, 204,208.)

Strukturoitu haastattelu, eli lomakehaastattelu etenee etukäteen suunnitellun lomakkeen mukaisesti. Se noudattaa lomakkeessa olevia kysymysmuotoja, eikä kysymysten esittämisjärjestystä muuteta. Lomakehaastattelu pohjautuu oletukseen, että jokainen ymmärtää kysymykset samalla tavalla. Lomakehaastattelu on paras vaihtoehto, kun tarkoitus on testata muodollisia hypoteeseja. Mikäli haastattelun tulokset halutaan helposti saattaa numeraaliseen muotoon, tulee käyttää strukturoidun haastattelun menetelmää. (Oppariapu 2023.)

Teemahaastattelu on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto. Teemahaastattelussa on tyypillistä, että haastattelun aihepiirit ja teema-alueet ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat. Avoimessa haastattelussa haastatteliija selvittelee haastateltavan ajatuksia, mielipiteitä, tunteita ja käsityksiä sen mukaan kuin ne tulevat aidosti vastaan keskustelun kuluessa. Aihe voi myös muuttua keskustelun kuluessa. Avoin haastattelu on kaikista haastattelun muodoista lähimpänä keskustelua. Haastattelu voidaan toteuttaa yksilöhaastatteluna, parihaastatteluna tai ryhmähaastatteluna (Hirsjärvi ym.2009, 208-210.)

Tässä työssä haastattelumuodoksi valikoitui strukturoitu haastattelumuoto ja toteutustavaksi yksilöhaastattelu. Haastattelulla saadaan esille yksilön näkökulmaa. Tässä opinnäytetyössä haastateltavat ovat useita työntekijöitä työllistäviä hiusalan yrittäjiä mm. hius- ja hoitolaketjut. Haastattelulla voidaan täydentää ja syventää isommalla otoksella kyselyssä saatua tietoa. Haastattelu luokitellaan laadullisen tutkimuksen menetelmäksi. Haastattelukysymykset liitteessä (liite 5).

Haastattelun tulokset analysoidaan sisällönanalyysin avulla. Sisällönanalyysin tarkoituksena on saada tekstiaineistosta esille tekstissä esiintyvät merkitykset. Tutkittavasta asiasta pyritään saamaan esiin tiivistetty ja yleistävä kuvaus ilman, että aineiston informaatioarvoa menetetään. Sisällönanalyysissa halutaan tuoda esille tekstissä esiintyvät yhtäläisyydet ja erot sekä kuvata niitä sanallisesti. Se on tarkoituksenmukainen analyysitapa silloin, kun aineiston keskeisiä asioita halutaan kuvata tiivistetysti sanallisessa muodossa. Aineistolähtöinen analyysi noudattaa kolmea vaihetta: pelkistäminen, ryhmittely ja yleiskäsitteiden luominen. Aineiston pelkistäminen eli redusointi tarkoittaa, että aineistosta etsitään tutkimukselle oleelliset kohdat ja ne merkitään esimerkiksi alleviivauksilla. Merkityt kohdat pelkistetään kirjoittamalla ne uudelleen tiivistettyyn muotoon. (Leinonen 2018.)

Pelkistäminen eli redusointi	Alkuperäinen ilmaus	pelkistetty ilmaus
	<ul style="list-style-type: none"> Järjestämme itse ja maahantuojat järjestävät niitä paljon. 	<ul style="list-style-type: none"> Yrityksen itse järjestämä koulutus Maahantuontiyritysten järjestämä koulutus
	<ul style="list-style-type: none"> Maahantuontiyritykset järjestävät asiakkailleen koulutusta tuotteista ja uusimmista tekniikoista. Työntekijät voivat lisäksi kouluttautua itsenäisesti joko omakustanteisesti tai esihenkilön kanssa sopien, että työpaikka kustantaa koulutuksen. Riippuu aiheesta ja koulutustarpeesta. 	<ul style="list-style-type: none"> Työnantajan kustantama koulutus Työntekijän omakustanteinen koulutus Tuotekoulutus Tekniikkakoulutus
	<ul style="list-style-type: none"> Osan koulutuksista ostamme ulkopuolisilta kouluttajilta, osa tulee tukkurien puolelta. Firma maksaa suurimman osan koulutuksistamme. Muutama työntekijä on hyvin omaaloitteinen koulutuksien suhteen ja etsii, ilmoittautuu ja käy itsenäisesti myös. 	<ul style="list-style-type: none"> Yritys ostaa koulutusta työntekijöilleen Työntekijöiden omaehtoinen kouluttautuminen
	<ul style="list-style-type: none"> Yrityksemme hyödyntää maahantuontiyritysten järjestämää koulutusta. Yleensä koulutus järjestetään omissa tiloissamme, jolloin kouluttaja saapuu yritykseen ja pidämme koko henkilökunnalle koulutuspäivän. Jokainen työntekijä tietysti oman tarpeensa mukaan myös osallistuu maahantuojien koulutuksiin oman erikoistarpeensa mukaan. Yhteinen koulutuksemme henkilökunnalle on heille maksutonta ja palkallista, mutta jos itse lähtee kouluttautumaan, on yleensä tämä omakustanteista. 	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksen järjestäminen yrityksen tiloissa Koulutuksen järjestäminen työntekijöille osaa-mistarpeen mukaisesti

Taulukko 6 Esimerkki redusoinnista haastattelutulosten analysoinnissa (mukailen Leinonen 2018)

Ryhmittely eli klusterointi tarkoittaa, että pelkistetyt ilmaukset ryhmitellään niin, että samaa asiaa tarkoittavat ilmaukset muodostavat alaluokan. Alaluokat nimetään sisältöä kuvaavalla otsikolla. (Leinonen 2018)

Ryhmittely Eli klusterointi	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka
	<ul style="list-style-type: none"> Yrityksen itse järjestämä koulutus Maahantuontiyritysten järjestämä koulutus 	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksen järjestäjänä oma yritys tai ulkopuolelta ostettu koulutus
	<ul style="list-style-type: none"> Työnantajan kustantama koulutus Työntekijän omakustanteinen koulutus Tuotekoulutus Tekniikkakoulutus 	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksen kustannukset tuote- ja tekniikkakoulutukset
	<ul style="list-style-type: none"> Yritys ostaa koulutusta työntekijöilleen Työntekijöiden omaehtoinen kouluttautuminen 	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksen hinta yritykselle ja työntekijälle
	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksen järjestäminen yrityksen tiloissa Koulutuksen järjestäminen työntekijöille osaamistarpeen mukaisesti 	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksen järjestämisen tilat Osaamistarpeet lähtökohdantana

Taulukko 7 Esimerkki klusteroinnista haastattelutulosten analysoinnissa (mukaillen Leinonen 2018)

Yleiskäsitteiden muodostaminen eli abstrahointi tarkoittaa, että luokittelua jatketaan siten, että ryhmittelyvaiheessa luodut alaluokat yhdistellään yläluokiksi. Yläluokista muodostetaan pääluokkia, ja pääluokista yksi yhdistävä luokka. Kaikki luokat nimetään sisältöä kuvaavalla otsikolla. (Leinonen 2018.)

Yleiskäsitteiden muodostaminen Eli abstrahointi	Yläluokka	Pääluokka
	<ul style="list-style-type: none"> Osaamistarpeet lähtökohdantana tuote- ja tekniikkakoulutukset 	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksen osaamistarve
	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksen hinta yritykselle ja työntekijälle Koulutuksen kustannukset 	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksen hinta
	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksen järjestäjänä oma yritys tai ulkopuolelta ostettu koulutus Koulutuksen järjestämisen tilat 	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksen tilat/paikka

Taulukko 8 Esimerkki abstrahoinnista haastattelutulosten analysoinnissa (mukaillen Leinonen 2018)

9.2 Kyselytutkimus ja tulosten analysointi

Kyselytutkimus on määrällisen tutkimuksen menetelmä ja sitä voidaan toteuttaa monilla eri tavoilla. Esimerkiksi postitse lähetettävät kyselyt, puhelimitse, tai nykypäivänä yhä yleistyvät sähköiset kyselyt mm. sähköpostitse, sosiaalisen median alustat. Kyselyn onnistuminen edellyttää, että kyselyn laatija ottaa laaja-alaisesti huomioon vastaajien ajan, halun ja taidot vastata kyselyyn. Lomakkeen huolellinen suunnittelu ja testaaminen vaikuttavat ratkaisevasti tutkimuksen onnistumiseen. Hyvä lomake ei yksin riitä. On kiinnitettävä huomiota myös muihin kyselyn toteuttamiseen liittyviin seikkoihin. Lomakkeen pituus ja ulkoasu ovat tärkeitä

sekä vastaajalle että myöhemmin tietojen tallentajalle. Kyselyn on hyvä olla pituudeltaan sellainen, että vastaajat jaksavat vastata kaikkiin kysymyksiin. Posti- ja Internet-kyselyissä keskimääräisen vastausajan ei tulisi ylittää 15-20 minuuttia. Vastaamispäätökset perustuvat paljolti ensivaikutelmaan vastaanotetusta materiaalista. Siihen vaikuttaa saatteen lisäksi lomakkeen yleisilme. Jotta vastaaja ja tiedon tallentaja huomaavat kaikki kysymykset, on lomake syytä tehdä siten, että kysymykset etenevät ylhäältä alaspäin. (Tietoarkisto 2023.)

Kysely tunnetaan survey-tutkimuksen keskeisenä menetelmänä. Englanninkielinen termi survey tarkoittaa sellaisia kyselyyn, haastattelun ja havainnoinnin muotoja, joissa aineistoa kerätään standardoidusti tai näytteen tietystä perusjoukosta. ja jossa kohdehenkilöt muodostavat otoksen. Standardoituus tarkoittaa sitä, että jos haluaa esimerkiksi saada selville, mikä koulu vastaajilla on, tätä asiaa on kysyttävä kaikilta vastaajilta täsmälleen samalla tavalla. (Hirsjärvi ym. 2009, 193.)

Lomaketutkimuksissa on pyrittävä tutkimusongelman kannalta kattavaan, mutta samalla yksinkertaiseen ja helppotajuiseen kysymyksenasetteluun. Lomakkeen potentiaalisten palauttajien täytyy paitsi jaksaa, myös osata vastata kyselyyn. Standardoiduissa kyselyissä vastaajien tulee ymmärtää kysymykset mahdollisimman samalla tavalla ja myös vastata niihin yhteismittaisin arviointiperustein. Tämä edellyttää yksinkertaista, tarkoituksenmukaista ja täsmällistä kieltä kysymysten laadinnassa. Hyvä kysymys on aina kohtuullinen. Kyselylomakkeessa on mietittävä, laaditaanko kysymykseen valmiit vastausvaihtoehdot vai riittääkö avoin kysymys. Täysin avoimia kysymyksiä kannattaa sisällyttää lomakkeeseen harkiten ja vain silloin, kun niiden käyttöön on painava syy, sillä kaikki vastaajat eivät vastaa niihin ja vastaustavatkin vaihtelevat paljon, eikä vastauksista saatu informaatio aina täyttä tutkijan odotuksia. Lomakkeeseen kannattaa merkitä yksityiskohtaisia vastausohjeita. Lomakkeen kysymyksiin kannattaa sisällyttää sekä varsinainen kysymys että vastausohje. Kaikkia kysymyksiä ei myöskään voi tai ole pakko kysyä kaikilta vastaajilta. Tällöin kysymykseen vastaava joukko ilmoitetaan selkeästi lomakkeeseen tehtävillä merkinnöillä ja sanallisilla huomautuksilla. (Tietoarkisto 2023.)

Kysytäänkö kysymykset yksittäin vai sarjoissa? Tätä kannattaa miettiä, kun halutaan selvittää samaan asiaan liittyviä tekijöitä tai vastausvaihtoehdoiltaan yhteneviä kysymyksiä. Samoihin asiakokonaisuuksiin liittyviä yksittäisiä seikkoja kannattaa kysyä esimerkiksi luetteloin. Lomakkeiden laatimisohejeissa (esim. Jyrinki 1976) viitataan siihen, että vastaajien on usein helpompaa vastata omakohtaisiksi koettuihin kysymyksiin. Kyselyn alussa tai yksittäisten kysymysten yhteydessä onkin tarpeen korostaa, että tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita juuri vastaajan omasta mielipiteestä. (Tietoarkisto 2023.)

Kyselytutkimuksen etuna on se, että sen avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto. Menetelmä on tehokas ja säästää tutkijan aikaa ja vaivannäköä, sillä kyselylomake voidaan lähettää suurelle joukolle esimerkiksi sähköisesti. Huolellisesti suunnitellun lomakkeen aineisto

voidaan nopeasti käsitellä ja analysoida tietoteknisten sovellusten avulla. Kyselyn aikataulu ja kustannukset ovat myös hyvin arvioitavissa. Kyselytutkimukseen liittyy myös heikkouksia. Aineistoa voidaan pitää pinnallisena ja tutkimuksia teoreettisesti vaatimattomina. Kyselyssä ei myöskään voida varmistua, miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet vastaamiseen. Kyselyssä ei voida varmistua siitä, miten vastaajat ovat ymmärtäneet kysymyksen ja ovatko vastaajat selvillä siitä aihealueesta, josta vastauksia pyydetään. Yleisimmin kyselyssä käytetään kolmea muotoa: avoimet kysymykset, monivalintakysymykset sekä asteikkoihin ja skaaloihin perustuvat kysymykset. (Hirsjärvi ym. 2009, 195-200.)

Tässä opinnäytetyössä kysely toimii pääsääntöisenä tutkimusmenetelmänä. Kyselylomake on standardoitu, jolloin kaikille vastaajille kysymys esitetään samalla tavalla. Kyselylomakkeessa käytetään pääosin monivalintakysymyksiä ja asteikkoon perustuvia kysymyksiä, mutta myös muutamia avoimia kysymysmuotoja. Tavoitteena on saada mielipiteitä suurelta otannalta työelämässä toimivilta yrittäjiltä ja työntekijöiltä. Forms-kyselylomake liitteenä (Liite 4).

9.3 Yhteisöllinen ideointimenetelmä ja tulosten analysointi

Tunnetuimpia yhteisöllisiä ideointimenetelmiä ovat aivoriihi, ideakävely, oppimiskahvila, joukkoistaminen ja erilaiset ideointipajat. Luovan ongelmanratkaisun prosessissa ideointi ja arviointi ovat tarpeen pitää selkeästi erillään toisistaan. Kiireettömyyden ja avoimuuden tunne on luovan ilmapiirin luomiseksi tärkeää, vaikka ryhmätyöskentely onkin tavoitteellista ja kurinalaista toimintaa, jolle usein tarvitaan johtaja. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti, 2014. 158-174.)

Aivoriihi voi olla 6-12 hengen työryhmä, joka vetäjän avullaideoi uusia ratkaisuja käsillä olevaan ongelmaan. Alkuvaiheessa asetetaan tavoitteet ja tehdään aiheen rajaaminen. Tässä vaiheessa ideoidaan vapaasti perustelematta ja arvioimatta syntyneitä ideoita. Valintavaiheessa ideoita tarkastellaan kriittisesti, antaen jokaiselle mahdollisuus sanoa mielipiteensä. (Ojasalo ym. 2014, 160-161.)

Aivoriihi menetelmää voi myös muunnella. Esimerkiksi ideakävelyssä kirjoitetaan lapuille niin monta ideaa kuin saadaan ja sitten ne ripustetaan seinälle, jonka jälkeen kaikki kiertävät laput ja jatkavat ideointia niiden pohjalta lisäten uudet ideat myös seinälle. Ideakävely-menetelmässä ideointi tehdään ilman puhetta. Pienryhmissä kukin keksii itsenäisesti 3 aiheeseen liittyvää ideaa. Tämän jälkeen paperi annetaan seuraavalle, joka jatkaa ideointia edellisen pohjalta. Näin jatketaan, kunnes paperit ovat kiertäneet kaikilla. Tämän jälkeen keskustellaan ja valitaan mielekkäimmät ideat jatkokehittelyyn. Oppimiskahvila (Learning café) -ideoitaan valittua teemaa eri näkökulmista useassa eri pöytäryhmässä. Vähintään 12 osallistujaa. Kussakin pöydässä keskustellaan eri näkökulmasta kehitettävään teemaan liittyen. Syntyneet

ideat kirjataan ylös. Osallistujat vaihtavat pöytäryhmää, mutta kunkin pöydän vetäjä jää paikalleen kirjaamaan seuraavan ryhmän ideat ylös. Vetäjä tiivistää edelliselle ryhmälle edellisten pohdinnat. Aivoriihitoiminnassa ryhmän koolla on väliä. Liian pienessä ryhmässä ei välttämättä löydy lennokkaita ideoita, kun taas liian isossa ryhmässä joku voi jättäytyä ulkopuoliseksi tarkkailijaksi. Ryhmän vetäjän rooli on tärkeä. Hänen tulee huolehtia, että sääntöjä noudatetaan, kiihdyttää prosessia tarvittaessa ja rytmittää ideointia. (Ojasalo ym. 2014, 161-162.)

Joukkoistaminen on hajautettu ongelmanratkaisu- ja tuotantomalli, jota käytetään yleensä testaukseen, ideointiin, innovointiin, tuotekehittelyyn ja visuaaliseen suunnitteluun. Menetelmässä ulkoistetaan yrityksen tai yhteisön henkilökunnan toiminto määrittelemättömälle ja suurelle joukolla ihmisiä internetin avulla. Keskeisimpiä ominaisuuksia ovat avoin kutsu osallistua sekä osallistujien suuri verkosto. Menetelmää voidaan käyttää monenlaisiin tarkoituksiin ja siitä onkin monia alalajeja, kuten tiedon löytäminen ja hallinta, joukkoälyn hyödyntäminen, laajalevikkoinen etsintä ja luova tuotanto. Ideointimenetelmän hyötyjä ovat edullisuus ja monipuolisemmat tulokset. Myös riskit ovat vähäisempiä. Haitoiksi voidaan nimetä osallistujien oman onnensa nojaan jättäminen, mahdollinen motivaation puute sekä haluttomuus viedä tuloksia eteenpäin. (Ojasalo ym.2014, 173-174.)

9.4 Aineiston keruu ja kohderyhmät

Opinnäytetyön kehittämisosion aineistoa kerättiin Forms-kyselylomakkeella (liite 4), strukturoidulla Forms- haastattelulla (liite 5) sekä yhteisöllisellä ideointimenetelmällä. Kyselyn kohderyhmä oli hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaiset ja haastattelut kohdennettiin hius- ja kauneudenhoitoalan yritysten esihenkilöille. Kyselyllä ja haastattelulla pyrittiin kartoittamaan alalla toimivien ammattilaisten ja esihenkilöiden näkemyksiä ja mielipiteitä hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille suunnatun lisä- ja täydennyskoulutuksen tarpeesta ja sisällöstä. Opinnäytetyön tilaaja on Stadin ammattiopisto ja tavoitteena on kehittää oppilaitoksen hius- ja kauneusalan lisä- ja täydennyskoulutustarjontaa.

Kysely lähetettiin sähköpostitse suoraan 50 hiusalan ammattilaiselle sekä 50 kauneudenhoitoalan ammattilaiselle, joiden sähköpostiosoitteet opinnäytetyön laatija valitsi satunnaisotokseen internetistä löytyvistä yritysten yhteystiedoista. Kaikki yritykset, joihin sähköpostikysely lähetettiin toimivat hius- ja kauneudenhoitoalalla. Lisäksi kysely jaettiin sosiaalisessa mediassa Facebook ryhmässä (Parturi-kampaajat, Kosmetologi, Parturi-kampaajat 40+ ryhmässä) Näiden Facebook ryhmien yhteenlaskettu jäsenmäärä on 14999. Kyselyn oli siis mahdollista tavoittaa yhteensä 15099 vastaajaa. Joukko koostuu hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisista, eli tiedetään, että vastaajat edustavat kohderyhmää, jota kyselyssä tavoiteltiin. Vastaaminen kyselyyn kokonaisuudessaan oli kaikille vapaaehtoista, eikä vastaajiin oltu etukäteen tai henkilökohtaisesti yhteydessä. Kysely jaettiin edellä mainituissa Facebook ryhmässä 4

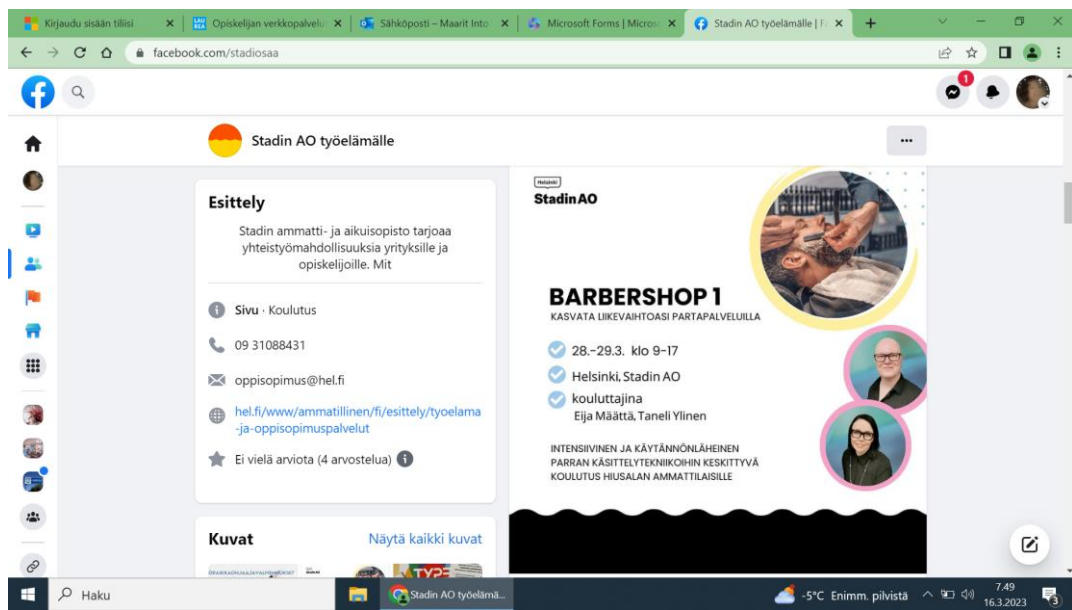
kertaa muistutusviestinä. Suoraan sähköpostiin kyselyn saajille lähetettiin muistutusviesti 2 kertaa. Kyselylomakkeessa oli saate, jossa kerrottiin kyselyn tavoite ja tulosten käyttötarkoitus sekä yksityisyydensuoja. Vastaus kyselyyn annettiin anonyymisti ja tulosten julkaisussa valmiissa opinnäytetyössä ei tule esiin vastaajan henkilökohtaisia tietoja. Vastaaminen oli vapaaehtoista. Kohderyhmän ammattilaiset toimivat työntekijöinä tai yrittäjinä. Kyselyssä ei eritelty, toimiiko ammattilainen työntekijän vai yrittäjän statuksella.

Haastatteluun valitut henkilöt valikoituivat satunnaisotoksena ja yhteystiedot haettiin internetistä löytyvistä yritysten yhteystiedoista. Valinnan kriteerinä oli, että haastateltava toimii yrityksessä esimiestehtävissä ja yritys työllistää vähintään viisi hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaista. Haastattelut toteutettiin niin, että haastateltaviin oltiin puhelimitse yhteydessä, ennen haastattelulomakkeen lähettämistä sähköpostitse vastaajalle. Henkilökohtainen lähestyminen vastaajaan, sitouttaa haastateltavan aiheeseen ja näin yleisesti saadaan parannettua vastausprosenttia. Haastattelusta saatujen tulosten tarkoitus on täydentää ja syventää kyselyssä saatuja tuloksia saamalla tuoda yritysten esihenkilöiden mielipiteitä ja näkökulmia esiin.

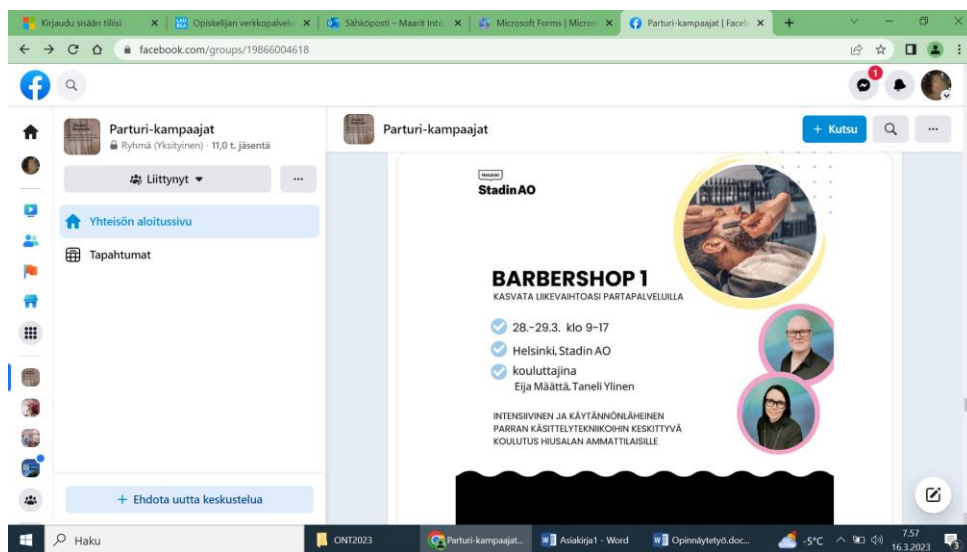
Yhteisöllistä ideointimenetelmää käytettiin Stadin ammattiopiston lisä- ja täydennyskoulutuksen kehittämisessä ja siitä saatuja tuloksia on hyödynnetty tämän opinnäytetyön sisällöllisessä laatisessa ja toisaalta tämän työn kautta saatuja tuloksia hyödynnetään edelleen Stadin AO:n hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksen jatkokehittämisessä. Yhteisöllisen ideointimenetelmän tuloksia ei voida esittää numeerisesti vaan sisällöllisesti.

Stadin ammattiopistossa käynnistettiin lokakuussa 2022 liiketoiminnan kehittämisen 7 hengen projektiryhmä. Projektiryhmän tavoite on kehittää Stadin AO:n tarjoamaa lisä- ja täydennyskoulutusta hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille. Ryhmä aloitti työskentelyn pitämällä ideariihen, jossa jokainen ryhmän jäsen ideoi hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksen aihealueita. Aiheista tehtiin Forms- kysely, jolla osallistettiin alan ammattilaisia mukaan suunnitteluun. Ideariihen ja saatujen kyselyn vastauksien perusteella valikoitui 4 aihealuetta, joista laadittiin pilottikokeilu. Valitut lisä- ja täydennyskoulutukset käynnistettiin keväällä 3/2023. Tämän opinnäytetyön kehittämisosioista saatuja tuloksia tullaan hyödyntämään koulutustarjonnan jatkokehittämisessä, asetetaan uusia tavoitteita ja ideoidaan (aivoriihi) tulevaa koulutustarjontaa edelleen syksyn 2023 aikana.

Esimerkkinä projektiryhmän ideoinnin (Liite1) tuloksena koulutustarjontaan valikoitui Barbershop- koulutus. Koulutusta lähdettiin markkinoimaan Stadin AO kotisivulla (Liite 3) sekä sosiaalisessa mediassa Stadin AO:n Facebook sivustolla sekä Facebook Parturi-kampanjat sivustolla. Alla kuvakaappaukset Facebook markkinoinnista.

Kuva 9 Lisä- ja täydennyskoulutuksen markkinointia sosiaalisessa mediassa Stadin AO Facebook sivustolla 3/2023 (Stadin AO työelämälle 2023)

Kuva 10 Lisä- ja täydennyskoulutuksen markkinointia sosiaalisessa mediassa Parturi-kampaajat Facebook sivustolla 3/2023 (Parturi-kampaajat 2023)

9.5 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Työelämälähtöisessä kehittämistyössä korostuvat tieteentekemisen sekä yritysmaailman eettiset säännöt. Kehittämistyön tavoitteiden tulee olla korkean moraalien mukaisia, työ tulee tehdä huolellisesti, rehellisesti ja tarkasti ja seurausten on oltava käytäntöä hyödyttäviä. (Ojansalo, Moilanen, & Ritalahti 2014, 48.)

Tässä opinnäytetyössä noudatetaan hyvän tieteellisen käytännön (TENK) tunnistamia toimintatapoja eli rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä tutkimusten ja niiden tulosten arvioinnissa. Toimintatavoissa sovelletaan tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä sekä toteutetaan tieteellisen tiedon luonteeseen kuuluvaa avoimuutta ja vastuullista tiedeviestintää opinnäytetyön tuloksia julkaistaessa. Opinnäytetyössä on otettu muiden tutkijoiden työ ja saavutukset asianmukaisella tavalla huomioon niin, että kunnioitetaan tutkijoiden tekemää työtä viittaamalla heidän julkaisuihinsa asianmukaisella tavalla opinnäytetyössä ja sen tulosten julkaisussa. Käytetty lähdeaineisto koostuu luotettavista julkaisuista aihealueeseen liittyvistä sekä painetuista että sähköisistä lähteistä. (TENK 2023.)

Opinnäytetyö on suunniteltu, toteutettu ja raportoitu ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon (YAMK) opinnäytetyön tiedolle asetettujen vaatimusten edellyttämällä tavalla. Siinä syntyneet tietoaineistot on tallennettu asetettujen vaatimusten edellyttämällä tavalla. Tutkimusluvan tarpeellisuutta selvitettiin Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta ja todettiin, että työ ei edellytä tutkimusluvan anomista. Tutkimuslupaa ei tarvitse, kun kyseessä on ostopalvelu tai tilaustutkimus, jolloin tutkimusmateriaalin keruusta tai käytöstä sovitaan yhteistyösopimuksella. Sama koskee tilanteita, kun tutkimuksessa tarvittava aineisto on julkisesti ja avoimesti saatavilla, eikä sen koostamiseen tarvita kaupungin henkilöstön työpanosta. Tutkimuksessa ei kerätä tai käsitellä toimialan asiakkaita, oppilaita, opiskelijoita tai henkilökuntaa koskevia tietoja. (Helsingin kaupunki 2023.) Opinnäytetyössä ei käsitellä henkilötietoja ja kyselyyn ja haastatteluihin osallistujien tiedot eivät tule esiin opinnäytetyön sisällössä ja tulosten julkaisussa. Kyselyyn osallistujat ja haastateltavat vastaavat nimettömästi. Vastaaminen on vapaaehtoista eikä edellytä vastaajalta sitoutumista mihinkään. Kyselyyn ja haastatteluun osallistuvat henkilöt on ohjeistettu vastaamaan asianmukaisella tavalla. (TENK 2023.)

Opinnäytetyön suunnittelussa ja toteutuksessa on sovittu toimeksiantajan kanssa ennen työn aloittamista siihen liittyvän projektiryhmän jäsenten kanssa oikeudet, tekijöitä koskevat periaatteet, vastuut ja velvollisuudet sekä aineistojen säilyttämistä ja käyttöoikeuksia koskevat kysymykset kaikkien osapuolten hyväksymällä tavalla. Opinnäytetyöhön ei sisälly rahoituslähteisiin liittyviä kysymyksiä, eikä muita sidonnaisuuksia. (TENK 2023.)

Opinnäytetyön kehittämisosion tulosten luotettavuutta tarkastellaan mittaustulosten toistettavuuden (reliaabelius) sekä pätevyyden (validius) mittareilla. Reliaabelius tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta eli kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Tehdyn tutkimuksen tulos pitää olla toistettavissa. Esimerkiksi jos kaksi tutkijaa päätyy samaan tulokseen, voidaan tulosta pitää luotettavana. Validius tarkoittaa mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Sekä määrällisessä että laadullisessa tutkimuksessa

voidaan tutkimuksen validiutta tarkentaa käyttämällä tutkimuksessa useita menetelmiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2009, 231, 233.) Opinnäytetyössä kysely, haastattelu ja yhteisöllinen ideointi aineistonkeruumenetelminä täydentävät toisiaan.

Opinnäytetyön laatija työskentelee työn toimeksiantajalla hiusalan opettajana. Työn laatija itse toimii Stadin AO:ssa perustetussa projektityöryhmässä, jonka tehtävänä on kehittää ja suunnitella tätä lisä- ja täydennyskoulutustarjontaa. Projektiryhmän muiden jäsenten henkällisyys ei tule opinnäytetyössä esiin. Opinnäytetyöstä ollaan toimeksiantajan kanssa laadittu opinnäytetyösopimus. Opinnäytetyössä tehtävä kysely toteutetaan hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille. Vastaaminen ja vastausten analysointi tapahtuvat nimettömänä. Kyse-lyssä ei tiedustella henkilökohtaisia tai salassa pidettäviä tietoja. Haastatteluissa haastatelta- van nimi ja yritys eivät tule esiin. Kysely ja haastattelu lähetetään sähköisesti hyödyntäen so- siaalisen median kanavia.

10 Tulokset

Tutkimustuloksissa esitellään kahdella eri menetelmällä saadut tulokset. Ensimmäisenä esitellään strukturoidun kyselytutkimuksen tulokset. Kyselytutkimuksella saatiin tietoa hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisten osaamistarpeista ja lisä- ja täydennyskoulutukseen liittyvistä käytännön järjestelyihin liittyvistä toiveista. Strukturoidulla haastattelulla saatiin hius- ja kauneudenhoitoalan esihenkilötehtävissä toimivilta syventävää tietoa ja toiveita yrityksen henkilökunnan kouluttautumisen tarpeista ja menetelmistä.

10.1 Kyselyn tulokset

Kysely toteutettiin hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille, jonka tavoitteena oli kartoittaa, minkälaista lisä- ja täydennyskoulutusta pidetään tarpeellisena ja koetaan olevan hyötyä ammatillisen osaamisen kehittämisessä? Kysely tehtiin anonyymisti, kyselyyn vastanneen nimi ja yrityksen nimi eivät tule esiin kyselyn tuloksia esiteltäessä opinnäytetyössä. Kysely toteutettiin sähköisellä Forms- lomakkeella (liite4). Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista. Kyselylomakkeessa oli mukana saate, jossa esiteltiin kyselyn aihe, kyselyn laatija sekä kyselyn tietosuojaan liittyvät seikat. Kyselyyn saatiin vastauksia 72 kappaletta

Kysymys 1. Olen hiusalan ammattilainen/ kauneudenhoitoalan ammattilainen?

Kysymyksessä kysyttiin, onko vastaaja hiusalan vai kauneudenhoitoalan ammattilainen. Vastajaalla oli mahdollisuus vastata yksi tai molemmat vaihtoehdot, sillä vastaaja voi edustaa samanaikaisesti kumpaakin ammattialaa. Tämä oli pakollinen kysymys kaikille (n=72).

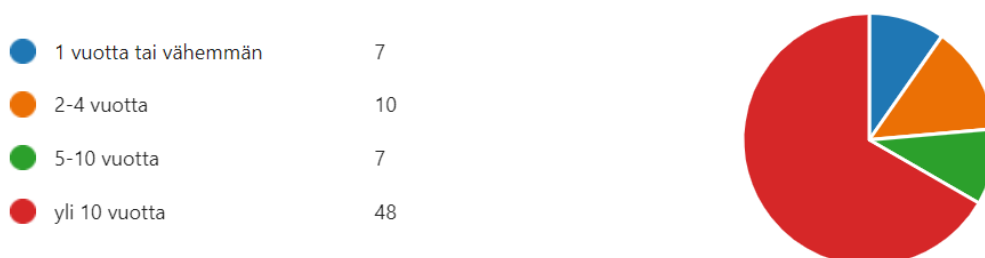

Kuva 11 Vastaajien jakauma hiusalan ammattilainen / kauneudenhoitoalan ammattilainen (n=72)

Vastanneista (n= 72) oli 51 hiusalan ammattilaista (67 % vastanneista) ja 25 kauneudenhoitoalan ammattilaista (33 % vastanneista). Kysymykseen pystyi vastaamaan myös molemmat vaihtoehdot, eli vastaajista 4 edusti ammatilliselta osaamisaltaan sekä hiusalaa että kauneudenhoitoalaa.

Kysymys 2. Työkokemukseni hius- ja/tai kauneudenhoitoalalla on?

Kysymyksessä kysyttiin vastaajan työkokemuksen kestoa hius- ja/tai kauneudenhoitoalalla. Tämä oli pakollinen kysymys kaikille (n=72). Vaihtoehtoja oli valittavana 1. Vastausvaihtoehdot olivat: 1 vuotta tai vähemmän, 2-4 vuotta, 5-10 vuotta, yli 10 vuotta.

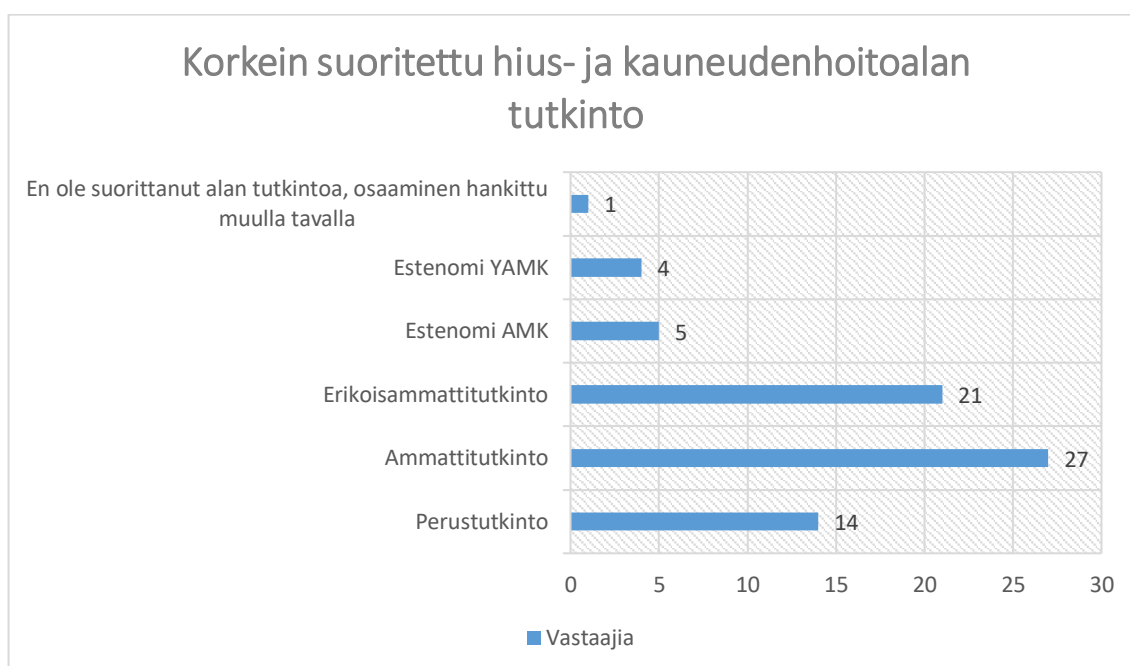
Kuva 12 Kyselyyn vastaajien työkokemus vuosina hius- ja kauneudenhoitoalalla (n=72)

Vastanneista (n=72) merkittävästi suurin osa, 48 vastanneista (67 %), on toiminut alalla yli 10 vuotta, jolloin vastanneet eivät myöskään edusta aivan nuorinta, alalle valmistunutta ikäpolvea. Toiseksi suurin ryhmä vastanneista on toiminut alalla 2-4 vuotta, 10 vastanneista (14 %). Alalla 5-10 vuotta ja alle 1 vuotta toimineista vastaajista tulos oli sama, 7 vastaajista (10 %). Kyselyssä ei tietoisesti haluttu kysyä vastaajan ikää, vaan toimimista alalla. Alalle kouluttautuminen voi olla tapahtunut vasta vanhemmankin iällä.

Kysymys 3. Korkein suorittamani hius- ja/tai kauneudenhoitoalan tutkinto on?

Kysymyksessä kysyttiin vastaajan korkeinta suoritettua hius- ja/tai kauneudenhoitoalan tutkintoa. Tämä oli pakollinen kysymys kaikille (n=72). Vaihtoehtoja oli valittavana 1.

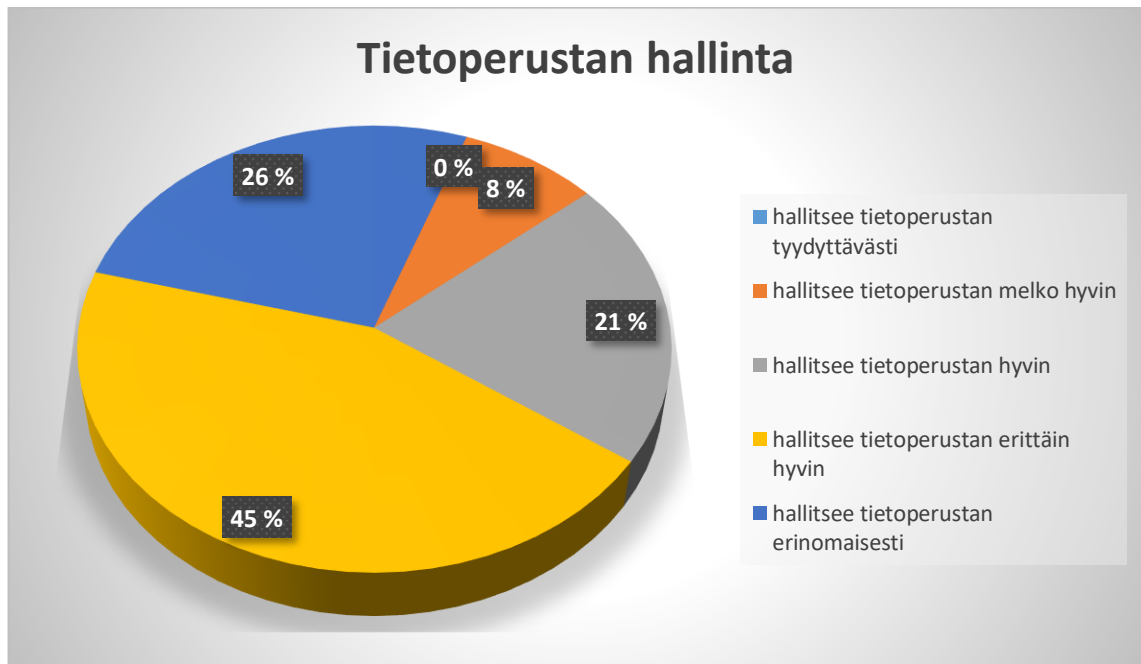

Kuva 13 Vastaajan korkein suoritettu tutkinto hius- ja kauneudenhoitoalalla (n=72)

Vastanneista (n=72), ammattitutkinnon (AT) oli suorittanut korkeimpana tutkintona 27 vastaajaa, toiseksi suurin ryhmä oli erikoisammattitutkinnon (EAT) suorittaneet 21 vastaajaa ja kolmantena ryhmänä oli 14 vastaajaa, jotka olivat suorittaneet alan perustutkinnon. Estenomeja AMK (ammattikorkeakoulu) vastaajista oli 5 ja YAMK (ylempi ammattikorkeakoulu) Estenomeja 4. Yksi vastaaja ei ollut suorittanut mitään mainituista alan tutkinnoista. Vastaajista 79,17% oli suorittanut perustutkintoa korkeamman tutkinnon.

Kysymys 4. Miten arvioit tämänhetkistä ammattiosaamisesi tiedollista ja taidollista tasoa?

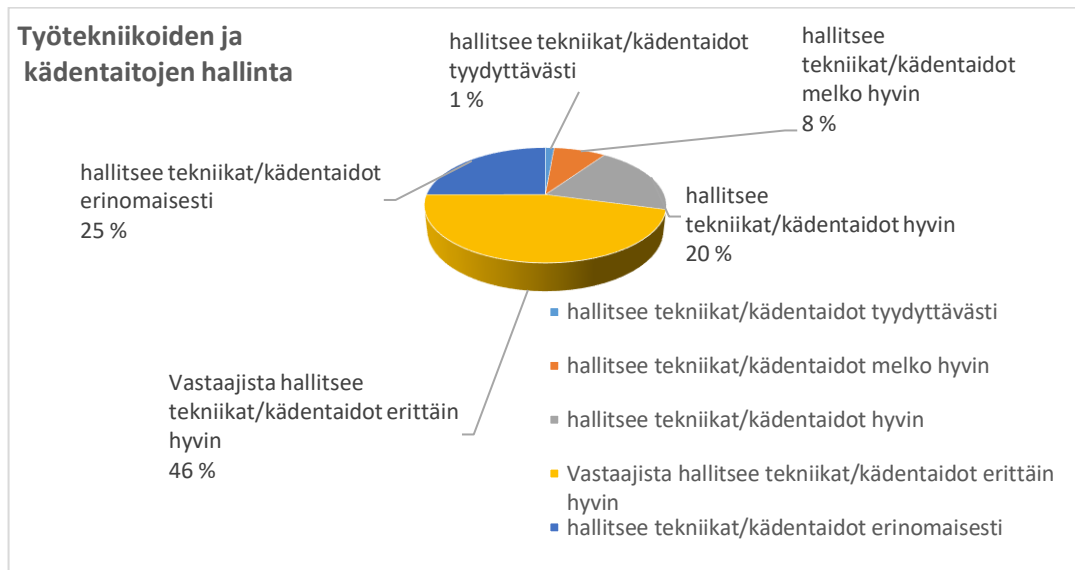
Kysymys oli kaksiosainen ja oli pakollinen kysymys kaikille (n=72). Ensimmäisessä osassa Kysymyksessä pyydettiin vastaajaa arvioimaan omaa tämänhetkistä ammatissa tarvittavan tietope-
rustan hallinnan tasoa asteikolla tyydyttävä, melko hyvä, hyvä, erittäin hyvä, erinomainen.

Kuva 14 Vastaajan tämänhetkisen ammatissa tarvittavan tietoperustan hallinnan taso asteikolla tyydyttävä, melko hyvä, hyvä, erittäin hyvä, erinomainen (n=72)

Suurin osa vastanneista (45%) arvioi hallitsevansa oman ammattiosaamisen tietoperustan erittäin hyvin. Ammattiosaamisen tietoperustan koki hallitsevansa erinomaisesti 26 % vastanneista. Tietoperustan koki hallitsevansa hyvin 21% vastanneista ja melko hyvin 8% vastanneista. Vastanneista kukaan ei kokenut hallitsevansa tietoperustaa tyydyttävästi.

Toisessa osassa pyydettiin vastaajaa arvioimaan omaa tämänhetkistä ammatissa tarvittavien tekniikoiden/kädentaitojen hallinnan tasoa asteikolla tyydyttävä, melko hyvä, hyvä, erittäin hyvä, erinomainen.

Kuva 15 Vastaajan tämänhetkisen ammatissa tarvittavien työtekniikoiden ja kädentaitojen hallinnan taso asteikolla tyydyttävä, melko hyvä, hyvä, erittäin hyvä, erinomainen (n=72)

Vastaajista suurin osa (46 %) koki hallitsevansa ammatilliset työtekniikat ja kädentaidot erittäin hyvin. Erinomaiseksi oman osaamisensa arvioi 25% vastanneista. Vastanneista 20% koki työtekniikoiden ja kädentaitojen hallinnan olevan hyvällä tasolla ja melko hyvällä tasolla 8 %. Vain 1 % vastaajista arvioin oman osaamisensa tason tyydyttäväksi.

Kysymys 5. Minkälaisesta ammatillisesta lisä/täydennyskoulutuksesta kokisit olevan sinulle hyötyä?

Kysymys oli pakollinen kaikille (n=72). Vastausvaihtoehtoja oli valittavissa 1. Vastausvaihtoehdot olivat: a) haluaisin kehittää ammatillista tieto/teoriaperustaa, en niinkään teknistä/kädentaidollista osaamistani, b) haluaisin kehittää ammatillista teknistä/kädentaidollista osaamistani, en niinkään tieto/teoriaperustaa, c) haluaisin kehittää sekä tiedollista/teoreettista että teknistä/kädentaidollista osaamistani.

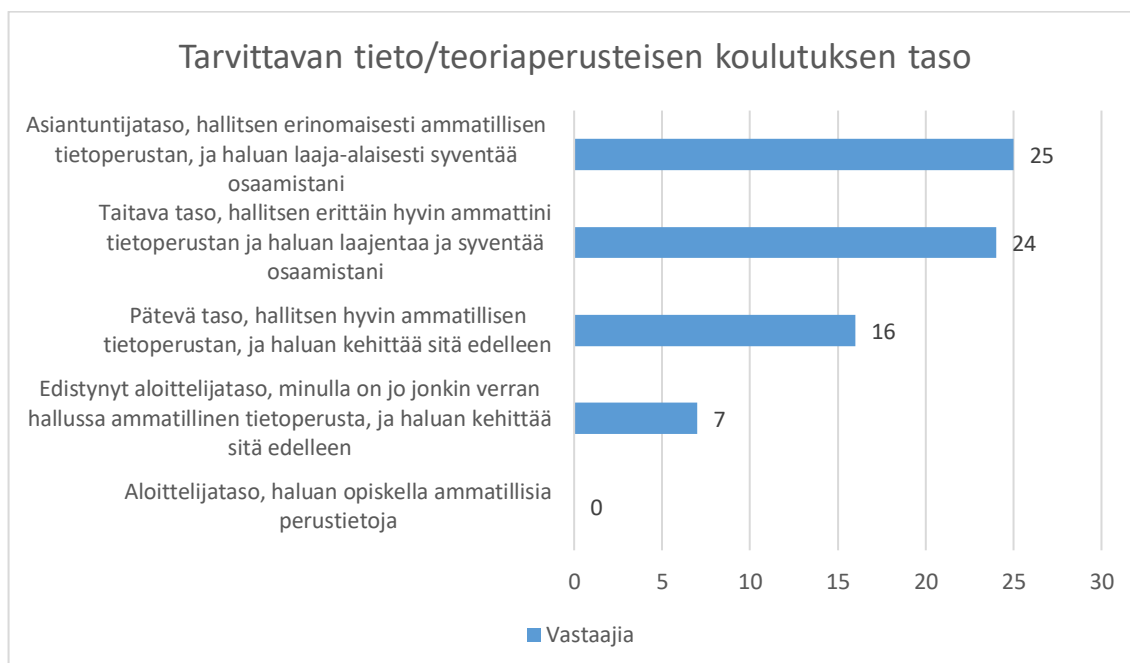

Kuva 16 Kyselyyn vastanneiden kiinnostus kehittää omaa tiedollista ja taidollista ammatillista osaamista (n=72)

Suurin osa, eli 47 vastaajaa koki tärkeäksi kehittää ammatillista osaamistaan monipuolisesti, eli sekä tiedollista että taidollista osaamista. Pelkästään tiedollisen osaamisen kehittämisen koki tärkeäksi 16 vastaajaa ja pelkästään taidollisen osaamisen kehittämisen 9 vastaajaa.

Kysymys 6. Minkä tasoisesta tietoperusteisesta lisä/täydennyskoulutuksesta olisit kiinnostunut ja kokisit olevan sinulle eniten hyötyä?

Kysymys oli pakollinen kaikille (n=72). Vastausvaihtoehtoja oli valittavissa 1. Vastausvaihtoehdot olivat: aloittelijataso, edistynyt aloittelijataso, päteväntaso, taitavataso, asiantuntijataso.

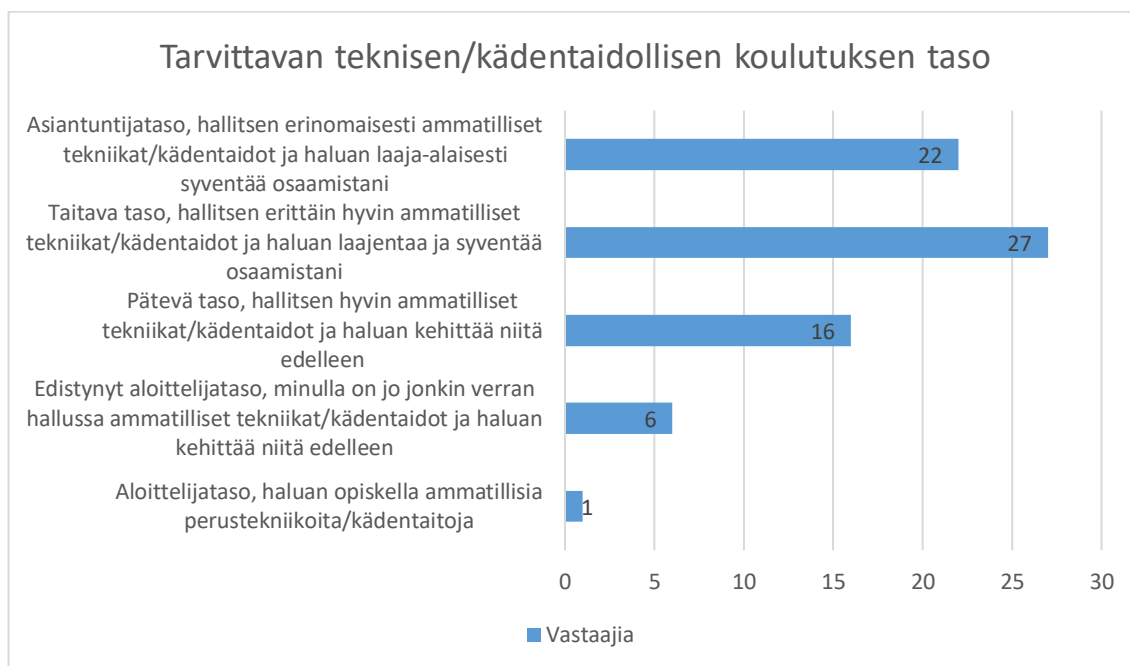
Kuva 17 Minkä tasoinen tieto/teoriaperusteinen lisä- ja täydennyskoulutus olisi vastaajasta kiinnostavaa ja tuottaisi eniten hyötyä (n=72)

Vastausvaihtoehdot kuvasivat tieto/teoriaperusteisen koulutuksen tasoa, jonka vastaaja koki soveltuvan parhaiten kehittämään omaa, jo olemassa olevaa osaamistasoaan. Aloittelijatasolla koetaan, että on tärkeää voida kehittää ammatillisia perustietoja. Edistyneen aloittelijan tasolla osaamista on jo jonkin verran, mutta on halua kehittää sitä edelleen. Pätevällä tasolla koetaan, että osaaminen hallitaan jo hyvin ja taitavalla tasolla osaaminen hallitaan erittäin hyvin. Asiantuntijatasolla osaaminen on erinomaisella tasolla ja koulutuksella pyritään edelleen syventämään ja laajentamaan osaamista edelleen.

Vastaajista suurin osa osoitti kiinnostusta lisä- ja täydennyskoulutukseen, joka on tasollisesti suunnattu ammatillisesti taitavalle tai asiantuntija kohderyhmille. Asiantuntijatasoisesta koulutuksesta koki olevan eniten hyötyä 25 vastaajaa. Taitava tasoisesta koulutuksesta oli kiinnostunut 24 vastaajaa. Pätevätasoisesta koulutuksesta oli kiinnostunut 16 vastaajaa ja edistyneen aloittelijan tasoisesta 7 vastaajaa. Vastaajista kukaan ei kokenut, että hyötyisi koulutuksesta, joka on suunnattu aloittelijataso kohderyhmälle.

Kysymys 7. Minkä tasoisesta teknisestä ja kädentaidollisesta lisä/täydennyskoulutuksesta olisit kiinnostunut ja kokisit olevan sinulle eniten hyötyä?

Kysymys oli pakollinen kaikille (n=72). Vastausvaihtoehtoja oli 1. Vastausvaihtoehdot olivat: aloittelijataso, edistynyt aloittelijataso, pätevä taso, taitavataso, asiantuntijataso.

Kuva 18 Minkä tasoinen tekninen ja kädentaidollinen lisä- ja täydennyskoulutus olisi vastaajasta kiinnostavaa ja tuottaisi eniten hyötyä (n=72)

Vastausvaihtoehdot kuvasivat teknisen/kädentaidollisen lisä- ja täydennyskoulutuksen tasoa, jonka vastaaja kokisi soveltuvan parhaiten kehittämään omaa, jo olemassa olevaa osaamistaan. Aloittelijatasolla koetaan, että on tärkeää voida kehittää ammatillisia perustaitoja. Edistyneen aloittelijan tasolla osaamista on jo jonkin verran, mutta on halua kehittää sitä edelleen. Pätevällä tasolla koetaan, että osaaminen hallitaan jo hyvin ja taitavalla tasolla osaaminen hallitaan erittäin hyvin. Asiantuntijatasolla osaaminen on erinomaisella tasolla ja koulutuksella pyritään edelleen syventämään ja laajentamaan osaamista edelleen.

Vastaajista 27 koki, että taitavan tason koulutus olisi hyödyllisintä ja kiinnostavinta. Asiantuntijatasoisesta koulutuksesta 22 vastaajaa koki olevan itselleen eniten kiinnostavaa ja hyödyllistä. Pätevän tason koulutuksen koki tärkeimmäksi 16 vastaajaa ja edistyneen aloittelijan tason koulutuksen 6 vastaajaa. Vastaajista ainoastaan 1 oli kiinnostunut aloittelijatason koulutuksesta.

Kysymys 8. Minua kiinnostavat seuraavat yrittäjyyteen, markkinointiin ja myyntiin liittyvät aihealueet?

Kysymys oli pakollinen kaikille (n=72). Vastausvaihtoehdot oli valittavissa enintään 2. Vastausvaihtoehdot olivat: yrittäjyyteen ja yrityksen talouden hallintaan liittyvät asiat, myynnin edistäminen ja myyntipsykologia, yrityksen markkinointi ja sen suunnittelu, tuotetuntemus ja kosmetiikan raaka-aineet, kestävä kehitys yritystoiminnassa.

Kuva 19 Kyselyyn vastanneiden kiinnostus yrittäjyyteen, markkinointiin ja myyntiin liittyviin aihealueisiin (n=72)

Vastauksissa ei ollut kovin suurta hajontaa. Kolme eniten vastaajia kiinnostavaa aihealuetta olivat: yrityksen markkinointi ja sen suunnittelu (33;24%), tuotetuntemus ja kosmetiikan raaka-aineet (34;25%) sekä myynnin edistäminen ja myyntipsykologia (27; 20%). Kestävän kehityksen yritystoiminnassa koki kiinnostavaksi 23 vastaajaa (17%). Yrittäjyyden ja yrityksen talouden hallinnan koki kiinnostavaksi aihealueeksi 19 vastaajaa (14%).

Kysymys 9. Puuttuiko edellisistä kohdan 8 vaihtoehdoista sinua kiinnostava aihealue, jota ei mainittu, mikä se olisi?

Tämä kysymys oli vapaaehtoinen. Vastaus oli avoin, eli vastaaja sai vapaamuotoisesti kertoa häntä kiinnostavasta aihealueesta, jota ei oltu mainittu kysymyksen 8. vaihtoehdoissa.

Kyselyyn vastaajia kiinnostavia aihealueita, jota ei mainittu kysymyksen 8 vaihtoehdoissa	
Vastaaja 1	Ihossa ja kehossa tapahtuvat reaktiot ja miten kosmetiikka, ihonhoito ja kauneudenhoito vaikuttavat niihin. Ihon solutasolla
Vastaaja 2	Ihon fysiologia
Vastaaja 3	Kestävä kehitys yritystoiminnassa
Vastaaja 4	Somemarkkinointi
Vastaaja 5	Yrityksen nettisivujen suunnittelu
Vastaaja 6	Asiakkaan kohtaaminen psykologinen puoli ja työssä jaksaminen ja työn kuormitus, asiakkaan ongelmien kohtaaminen
Vastaaja 7	sosiaalisen median käyttömahdollisuudet markkinoinnissa

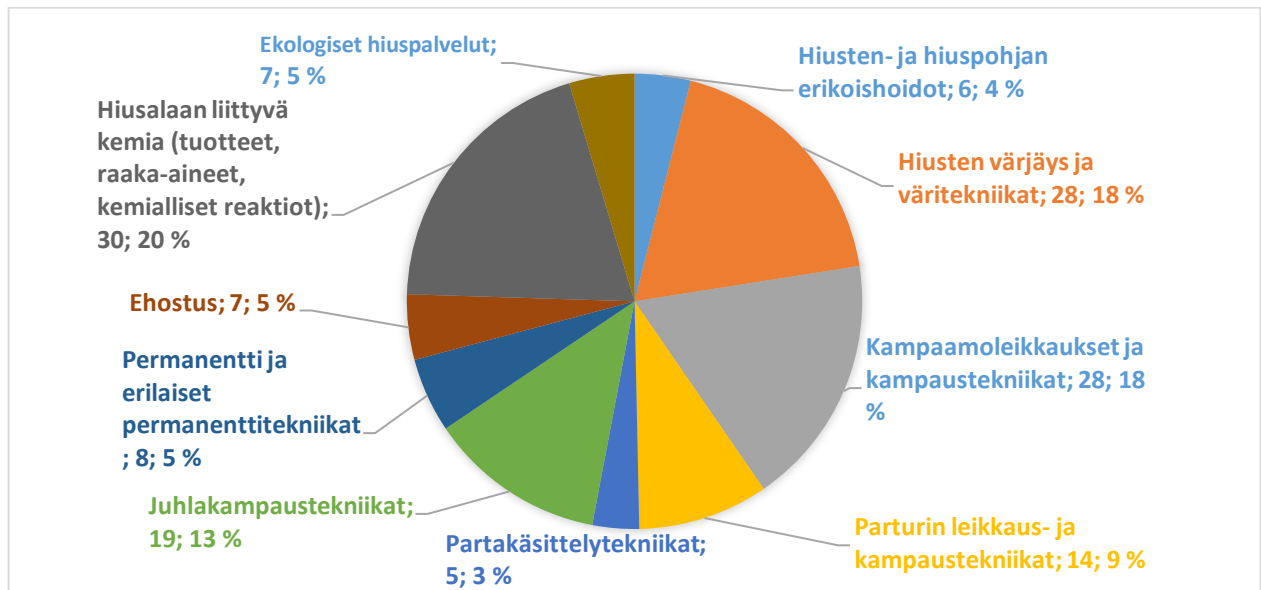
Kuva 20 Kyselyyn vastanneiden täydentäviä vastauksia kysymyksen 8 vastausvaihtoehtoihin (n=72)

Tähän vapaaehtoiseen ja avoimeen kysymykseen vastasi 7 vastaajaa. Kahdessa vastauksessa nousi esiin sosiaalisen median hyödyntäminen yrityksen markkinoinnissa. Yhdessä vastauksessa kaivattiin koulutuksen aiheisällöksi yrityksen internet-sivujen laatimista. Nämä edellä mainitut aihealueet kytkeytyvät sisällöllisesti lähelle toisiaan. Yhdessä vastauksessa nostettiin esille kestävä kehitys yritystoiminnassa, vaikkakin tämä aihealue oli jo valittavissa edellisessä kysymyksessä 8. Kysymyksessä 8 oli esitetty vaihtoehdoksi myynnin edistäminen ja myyntipsykologia ja tässä avoimessa kysymyksessä yksi vastaaja on tuonut tähän aiheeseen täydentävän ja tarkentavan näkökulman. Vastaaja toivoi aihealuetta, jossa keskitytään asiakkaan kohtaamisen psykologiaan ja asiakkaan ongelmien kohtaamiseen. Vastaaja nosti esiin myös työhyvinvointiin liittyvän aihealueen (työssä jaksaminen ja työn kuormitus). Kahden vastauksen aihealue liittyi ihon ja kehon fysiologiaan. Erityisesti ihossa ja kehossa tapahtuviin reaktioihin kosmeettisten hoitojen ja kosmeettisten tuotteiden käytön yhteydessä ja/tai seurauksena.

Kysymys 10. Hiusalan ammattilaisena minua kiinnostavat seuraavat aihealueet?

Kysymys oli vapaaehtoinen ja suunnattu hiusalan ammattilaisille. Mikäli vastaaja ei ollut hiusalan ammattilainen, hän saattoi jättää kysymykseen vastaamatta. Vastausvaihtoehtoja oli valittavissa enintään 3. Vastausvaihtoehdot olivat: hiusten- ja hiuspohjan erikoishoidot, hiusten värjäys ja väritekniikat, kampaamoleikkaukset ja kampaustekniikat, parturin leikkaus- ja kampaustekniikat, partakäsittelytekniikat, juhlakampaustekniikat, permanentti ja erilaiset permanenttitekniikat, ehostus, hiusalaan liittyvä kemia (tuotteet, raaka-aineet, kemialliset reaktiot), ekologiset hiuspalvelut.

Kuva 21 Kyselyyn vastanneiden hiusalalan ammattilaisia kiinnostavat aihealueet (n=72)

Neljä aihealuetta nousi suosituimmaksi kysymyksessä annetuista vaihtoehdoista. Eniten vastaajia kiinnosti hiusalaan liittyvän kemian (tuotteet, raaka-aineet, kemialliset reaktiot) aihealue (30; 20%). Toiseksi, lähes yhtä kiinnostavaksi, vastaajat kokivat kampaamoleikkauksiin ja kampaustekniikoihin sekä hiusten värjäykseen ja väritekniikoihin liittyvän aihealueen (28; 18%). Juhlakampaustekniikat osoittautuivat kolmanneksi kiinnostavimmaksi aihealueeksi vastaajien keskuudessa (19; 13%). Vastaajista 14 (9%) piti parturin keikkaus- ja kampaustekniikoita kiinnostavana. Permanentit ja permanenttitekniikat kiinnostivat kahdeksaa vastaajaa (5%). Ehostus ja ekologiset hiuspalvelut keräsivät kiinnostusta saman verran, molemmista oli kiinnostunut 7 vastaajaa. Hiusten ja hiuspohjan hoitoon liittyvä aihealue keräsi 6 vastaajaa. Vähiten kiinnostusta herätti partakäsittelyihin liittyvä aihealue, joka kiinnosti 5 vastaajaa (3%).

Kysymys 11. Puuttuiko edellisistä vaihtoehdoista kohdassa 10. sinua kiinnostava aihealue, jota mainittu, mikä se olisi?

Tämä kysymys oli vapaaehtoinen. Vastaus oli avoin, eli vastaaja sai vapaamuotoisesti kertoa häntä kiinnostavasta aihealueesta, jota ei oltu mainittu kysymyksen 10. vaihtoehdoissa.

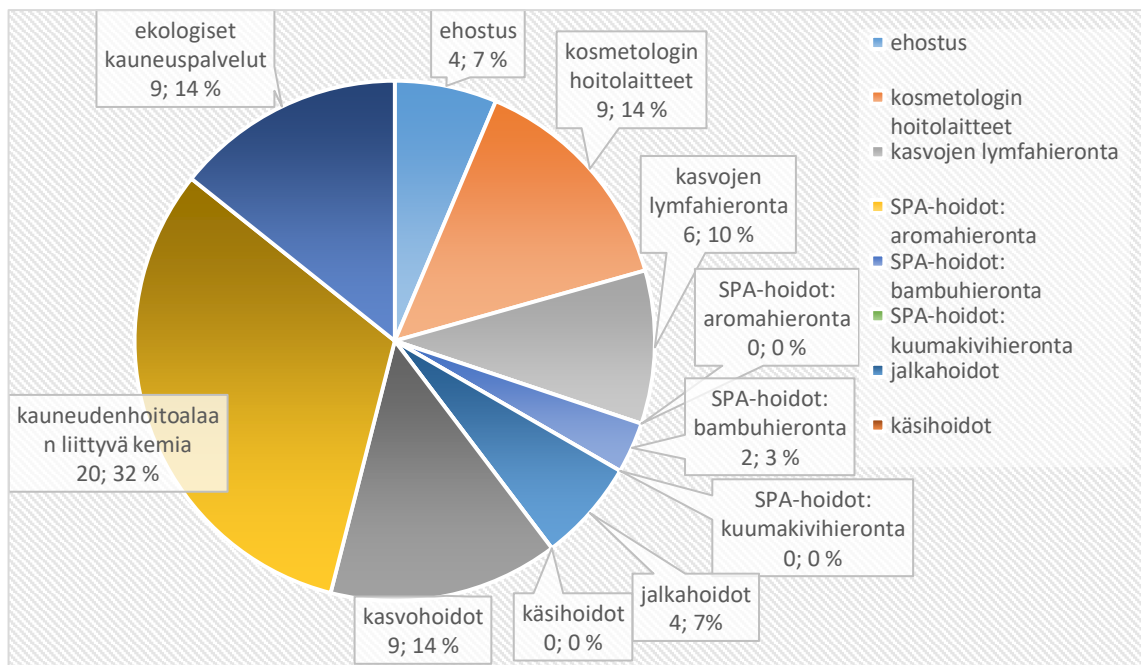
Kyselyyn vastaajia kiinnostava hiusalan aihealue, joita ei mainittu kyselyn kohdan 10 vaihtoehdoissa	
Vastaaja 1	Tietotekniikan mahdollisuudet työtekniikoissa, erilaisten sovellusten hyödyntäminen

Kuva 22 Kyselyyn vastanneiden täydentäviä vastauksia kysymyksen 10 vastausvaihtoehtoihin (n=72)

Tähän vapaaehtoiseen ja avoimeen kysymykseen vastasi vain yksi vastaaja. Vastauksessa nousi esiin tietotekniikan ja erilaisten teknisten sovellusten hyödyntäminen hiusalan työtekniikoissa.

Kysymys 12. Kauneudenhoitoalan ammattilaisena minua kiinnostavat seuraavat aihealueet?

Kysymys oli vapaaehtoinen ja suunnattu kauneudenhoitoalan ammattilaisille. Mikäli vastaaja ei ollut kauneudenhoitoalan ammattilainen, hän saattoi jättää kysymykseen vastaamatta. Vastausvaihtoehtoja oli valittavissa enintään 3. Vastausvaihtoehdot olivat: ehostus, kosmetologin hoitolaitteet, kasvojen lymfahieronta, SPA-hoidot: aromahieronta, SPA-hoidot: bambuhieronta, SPA-hoidot: kuumakivihieronta, jalkahoidot, käsihoidot, kasvohoidot, kauneudenhoitoalaan liittyvä kemia (tuotteet, raaka-aineet, kemialliset reaktiot), ekologiset kauneuspalvelut

Kuva 23 Kyselyyn vastanneiden kauneudenhoitoalan ammattilaisia kiinnostavat aihealueet (n=72)

Merkittävästi vastaajia kiinnostavaksi aihealueeksi vastausten perusteella osoittautui kauneudenhoitoalaan liittyvä kemia (20; 32%). Ekologiset kauneuspalvelut, kasvohoidot ja kosmetologin hoitolaitteet olivat aihealueita, jotka saivat osakseen kiinnostusta kaikki saman verran (9; 14%). Kuusi vastaajaa (10%) oli kiinnostunut kasvojen lymfahieronnasta. Jalkahoidot sekä ehostus aihealueina osoittautuivat yhtä kiinnostaviksi vastaajien keskuudessa (4; 7%). Spa-hoitoista ainoastaan bambuhieronta koettiin kiinnostavaksi (2; 3%). Kuumakivihieronta ja aromahieronta ei kiinnostanut yhtäkään vastaajaa. Myöskään käsihoidoista ei yksikään vastaaja ollut kiinnostunut.

Kysymys 13. Puuttuiko edellisistä vaihtoehtoista kohdassa 12. sinua kiinnostava aihealue, jota ei mainittu, mikä se olisi?

Tämä kysymys oli vapaaehtoinen. Vastaus oli avoin, eli vastaaja sai vapaamuotoisesti kertoa häntä kiinnostavasta aihealueesta, jota ei oltu mainittu kysymyksen 12. vaihtoehtoissa.

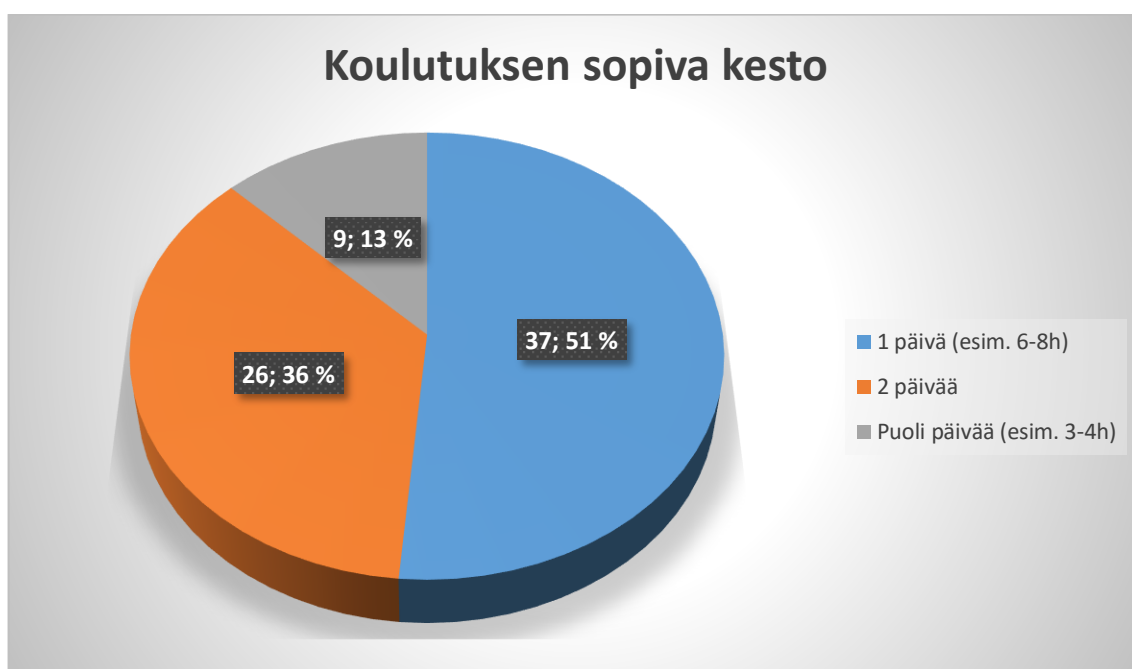
Kyselyyn vastaajia kiinnostavia aihealueita, joita ei mainittu kyselyn kohdan 12 vaihtoehtoissa	
Vastaaja 1	Ergonomia, työssä fyysisesti jaksaminen
Vastaaja 2	Akupunktio ja perinteinen kiinalainen lääketiede ihonhoidossa

Kuva 24 Kyselyyn vastanneiden täydentäviä vastauksia kysymyksen 12 vastausvaihtoehtoihin (n=72)

Tähän kysymykseen esitti vastauksensa kaksi vastaajaa. Kiinnostaviksi aihealueiksi, joita ei oltu esitetty kysymyksen 12 vaihtoehtoissa nousi ergonomia ja työssä fyysisesti jaksaminen. Kiinnostavaksi aihealueeksi nostettiin myös akupunktio ja perinteinen kiinalainen lääketiede ihonhoidossa.

Kysymys 14. Mielestäni sopiva koulutuksen kesto olisi?

Tämä kysymys oli pakollinen kaikille (n=72) ja vastausvaihtoehtoja oli valittavissa enintään 1. Vastausvaihtoehdot olivat: 1 päivä (esim.6-8 h), 2 päivää, puoli päivää (esim. 3-4h).

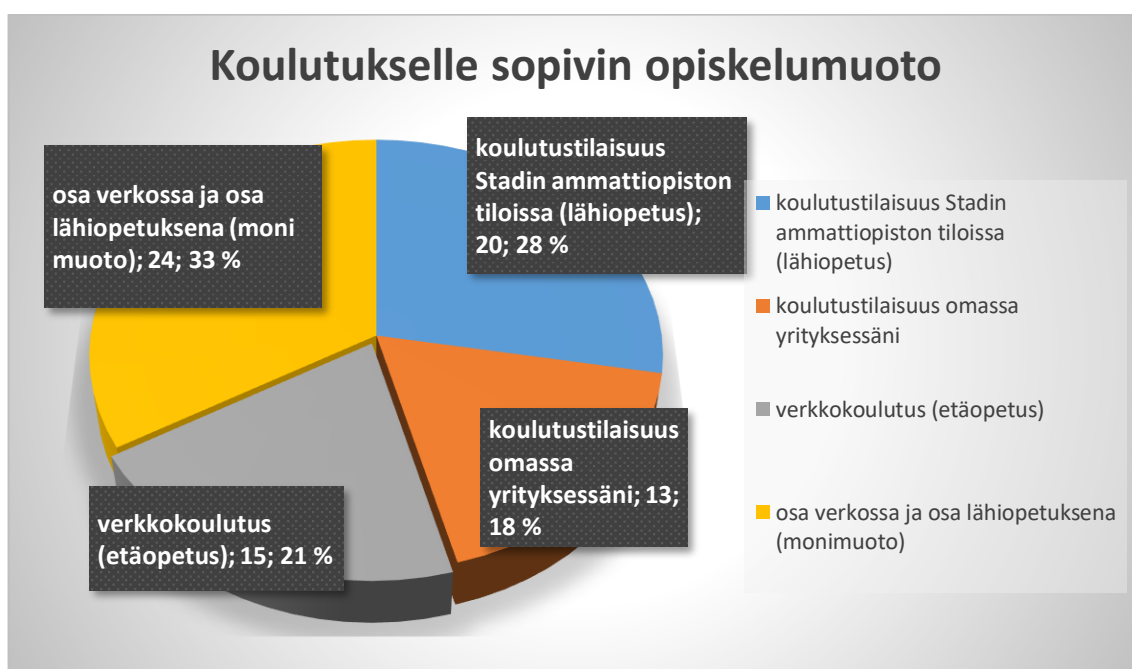

Kuva 25 Kyselyyn vastaajille sopiva lisä- ja täydennyskoulutusjakson pituus (n=72)

Vastaajista 37 (51%) oli sitä mieltä, että annetuista vaihtoehdoista sopivin lisä- ja täydennyskoulutuksen kesto on yhden päivän, esimerkiksi 6-8 tunnin mittainen. Vastaajista 26 (36%) taas oli sitä mieltä, että kaksi päivää kestävä koulutustilaisuus olisi paras vaihtoehto. Puoli päivää (esim. 3-4h) kestävästä koulutuksesta oli kiinnostunut 9 vastaajaa (13%).

Kysymys 15. Minulle sopivin koulutuksen opiskelumuoto olisi?

Tämä kysymys oli pakollinen kaikille (n=72) ja vastausvaihtoehdot oli valittavissa enintään 1. Vastausvaihtoehdot olivat: koulutustilaisuus Stadin ammattiopiston tiloissa (lähiopetus), koulutustilaisuus omassa yrityksessäni, verkkokoulutus (etäopetus), osa verkossa ja osa lähiopetuksena (monimuoto).

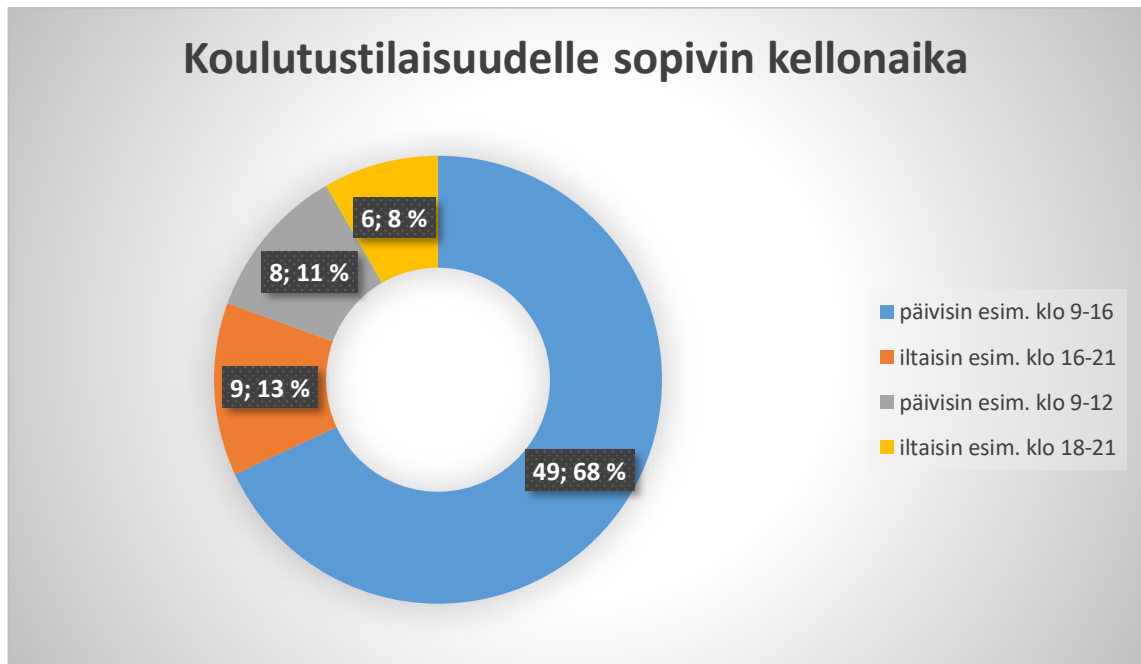

Kuva 26 Kyselyyn vastaajille sopiva opiskelumuoto (n=72)

Kysyttäessä lisä- ja täydennyskoulutuksen sopivinta opiskelumuotoa vastaukset jakaantuivat melko tasaisesti kaikkiin vaihtoehtoina annettuihin opiskelumuotoihin. Sopivimmaksi (24; 33%) vaihtoehdoksi kuitenkin nousi monimuotoinen koulutus, jossa osa opinnoista olisi lähiopetuksena ja osa verkko-opintoina. Vastaajista 20 (28%) oli sitä mieltä, että koulutustilaisuus oppilaitoksen tiloissa lähiopetuksena olisi paras annetuista vaihtoehdoista. Pelkästään verkko-opintoina toteutettava koulutus kiinnosti 15 (21%) vastaajaa. Vähiten kiinnostusta herätti koulutustilaisuuden järjestäminen omassa yrityksessä (13; 18%).

Kysymys 16. Minulle sopivin kellonaika koulutustilaisuudelle olisi?

Tämä kysymys oli pakollinen kaikille (n=72) ja vastausvaihtoehtoja oli valittavissa enintään 1. Vastausvaihtoehdot olivat: päivisin esim. klo 9-16, iltaisin esim. klo 16-21, päivisin esim. klo 9-12, iltaisin esim. klo 18-21.

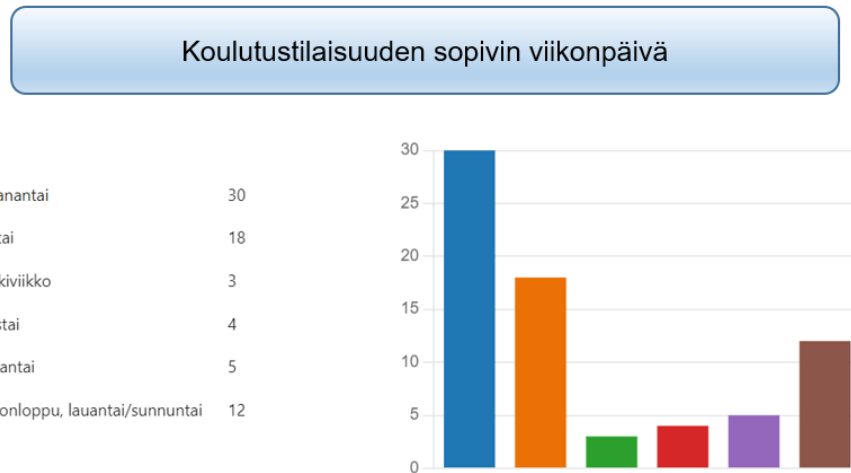

Kuva 27 Kyselyyn vastaajille sopiva opiskelun kellonaika (n=72)

Vastaajista 49 (68%) piti päivällä klo 9-16 järjestettävää koulutusta sopivimpana vaihtoehtona. Muut annetut vaihtoehdot saivat kannatusta vastaajien keskuudessa melko tasaisesti. Iltaisin, klo 16-21 järjestettävä koulutus kiinnosti 9 (13%) vastaajaa. Lyhyempi, päivällä klo 9-12 järjestettävä koulutus, tuntui hyvältä vaihtoehdolta 11% vastaajista (8 vastaajaa). Iltaisin klo 18-21 tapahtuva koulutus kiinnosti 6 (8%) vastaajaa.

Kysymys 17. Mielestäni sopivin viikonpäivä koulutustilaisuudelle olisi?

Tämä kysymys oli pakollinen kaikille (n=72) ja vastausvaihtoehtoja oli valittavissa enintään 1. Vastausvaihtoehdot olivat: maanantai, tiistai, keskiviikko, torstai, perjantai, viikonloppu (lauantai/sunnuntai).

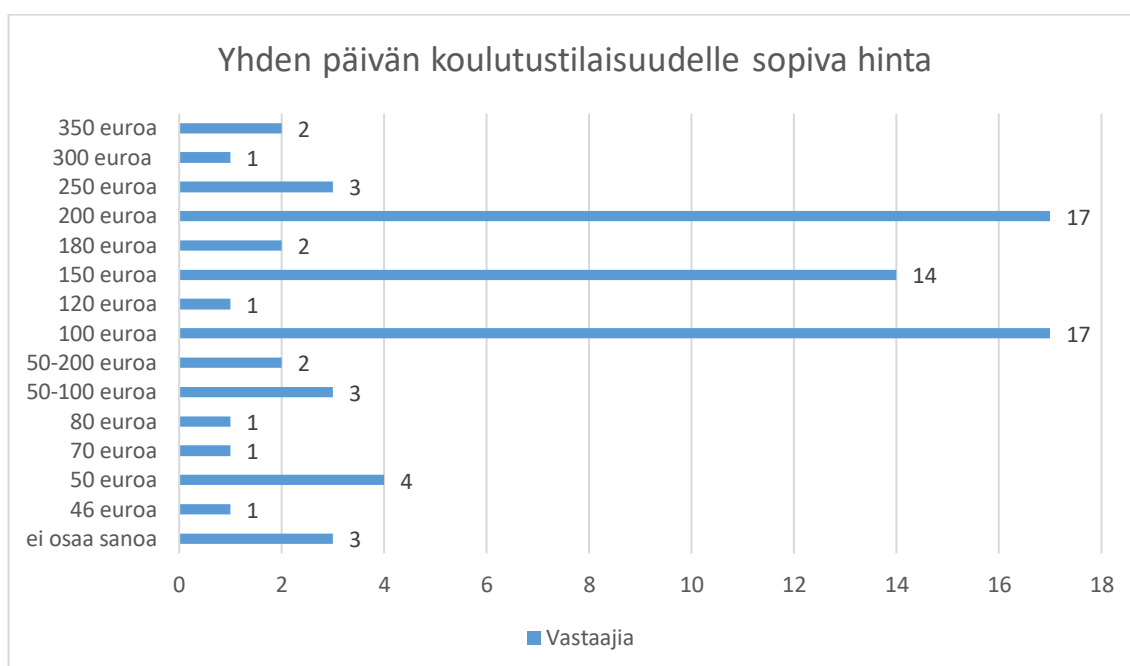

Kuva 28 Kyselyyn vastaajille sopiva koulutustilaisuuden viikonpäivä (n=72)

Vastaajien mielestä maanantai ja tiistai ovat sopivimpia päiviä kouluttautua. Maanantai oli paras vaihtoehto 30 vastaajan mielestä ja tiistaita kannatti 18 vastaajaa. Viikonloppuna, joko lauantaina tai sunnuntaina, kouluttautumaan oli kiinnostunut 12 vastaajaa. Keskiviikko, torstai ja perjantai saivat vastaajilta kannatusta keskenään melko tasaisesti (keskiviikko 3, torstai 4 ja perjantai 5).

Kysymys 18. Mikä olisi sinusta sopiva hinta, jonka olisit valmis maksamaan yhden päivän mittaisesta koulutustilaisuudesta?

Tämä kysymys oli kaikille (n=72) pakollinen. Vastaus oli avoin, eli vastaaja sai vapaamuotoisesti kertoa mielipiteensä.

Kuva 29 Kyselyyn vastaajille sopiva yhden päivän koulutuksen hinta (n=72)

Tähän kysymykseen ei annettu vastaajalle valmiita vaihtoehtoja, vaan vastaaja sai itse määrittää hinnan, jonka olisi valmis maksamaan yhden päivän mittaisesta koulutustilaisuudesta. Kysymyksessä ei pyydetty arvioimaan hintaa sisältäen tai ei sisältäen arvonlisäveron osuutta. Vastausten hajonta oli odotetusti suuri. Alin ehdotettu hinta yhden päivän koulutukselle oli 46 euroa ja ylin hinta 350 euroa. Vastaajista 17 ehdotti hinnaksi 200 euroa ja samoin 17 ehdotti hinnaksi 100 euroa. Näiden vaihtoehtojen väliin 150 euroa maksavaa päivän koulutusta ehdotti 14 vastaajaa. Muut hintaehdotukset olivat: 46 euroa (1), 50 euroa (4), 70 euroa (1), 80 euroa (1), 50-100 euroa (3), 50-200 euroa (3), 120 euroa (1), 180 euroa (2), 250 euroa (3), 300 euroa (1), 350 euroa (2).

Kysymys 19. Haluatko kertoa, minkälaisia tulevaisuuden näkemyksiä sinulla on siitä, minkälaista työskentely hius- ja kauneudenhoitoalalla on, jos ajattelet aikaa vaikkapa 10 vuotta tästä hetkestä eteenpäin. Minkälaista osaamista silloin tarvitaan?

Kysymys oli kaikille vapaaehtoinen. Vastaus oli avoin, eli vastaaja sai vapaamuotoisesti kertoa mielipiteensä.

Kyselyyn vastaajien näkemyksiä ja mielipiteitä tulevaisuuden osaamisvaatimuksista hius- ja kauneudenhoitoalalla	
Vastaaja 1	Asiakaspalvelutaitojen monipuolisuus, vahvaa leikkausosaamista sekä syvempää ymmärrystä yrittäjyydestä. Erityisesti talousosaaminen on heikoissa kantimissa.
Vastaaja 2	Holistista hoitamista. Erinomaista ihotuntemusta ja asiakkaan toiveiden ja ihon tarpeiden mukaisesti räätälöity yksilöity ihonhoito. Joustavammin myös ajasta ja paikasta riippumattomia palveluita.
Vastaaja 3	Vielä syvällisempi ymmärrys kosmetiikan vaikutus mahdollisuuksista ja raaka-aineista. Kosmetologi kouluihin enemmän ja monipuolisemmin yrittäjyydestä.
Vastaaja 4	Joka asiaan on oma specialistinsa, parturi, vaalentaja, värjäjä, leikkaaja jne.
Vastaaja 5	Uskon, että tarvitsemme vielä enemmän tietoa kestävästä kehityksestä sekä uusia innovaatioita esim. allergisoitumisen ehkäisyyn.
Vastaaja 6	Erikoistutaan
Vastaaja 7	Ajan tasalla pysyminen vaatii jatkuvaa kehittymistä omassa osaamisessaan. Kädentaidot kehittyvät tekemällä. Erikoistuminen tuntuu olevan tämän päivän trendi, mutta pysyäkseen pinnalla täytyy hallita ammatin perusasiat todella monipuolisesti.
Vastaaja 8	Hiukset ovat hiuksia myös 10v kuluttua, mutta tekniikat varmaan muuttuvat ja laitteet sekä tuotteet mitä niihin käytetään kehittyvät kovaa vahtia. Digitalisointi leikkauksiin voisi tulla esim. Tietotekniikka jollain osin mukaan. Asiakkaiden lisääntyvä itse tekemät värit ja niiden helppous kotona lisääntyä ja se haaste on meidän otettava vastaan positiivisena muutoksena.
Vastaaja 9	Koulutus taso on laskenut todella paljon viime vuosina. Uskon että ammatti osaajia ei ole enää saatavilla, kun ikääntyvät jäävät pois työ elämästä. Tulee alalle kouluttamattomia pimeän työn tekijöitä. Niitä on jo paljon eikä kukaan valvo heitä.
Vastaaja 10	Henkilökohtaisen palvelun arvostus nousee toisaalta nopeat ja liukuhihna työt ehkä kiinnostavat toisia.
Vastaaja 11	Varmasti kaikenlaista osaamista. Koulun perusopetus alkaa olla tosi vajavaista, joten kaikki lisä koulutus on tulevaisuudessa hyvästä. Kyllä se karu totuus on se, että alan rautaiset ammattilaiset tulee olemaan harvassa. Ne jotka taitaa niin vaalennukset, permanentit, värjäykset ja leikkaukset.
Vastaaja 12	Olen jo jäämässä eläkkeellä mutta nuoria käy sääliksi. Heillä on niin ruusuiset ajatukset. Nykyisin koulutus jo oppilaitoksissa ei tue tulevaa. Tuktureiden koulutukset siirtyneet nettiin tai paikan päällä tehdään nukelle joka ei mitenkään vastaa suomalaista hiusta. Tukkurit aivopesevät nuoria ja jos itsellä ei ole halua kehittyä niin huonosti käy. Tuotekoulutusta, ja kun Nykyisin lähdetään suoraan koulunpenkiltä vuokratuoli yrittäjäksi niin selvyttä mikä on esim. varaston arvo. Ja jos tuotteet hyllyssä ei myy niin mikä on syynä? Huono tuote vai myynnin vaikeus. Nyt voi tuotteet liikkeeseen ostaa netin kautta tuntematta edes tuotetta. Liikkeen pitoon kuuluu myös siivous, markkinointi, uusiintuminen, kamppikset, esillä olo, jos aiot pärjätä.
Vastaaja 13	Ekokampaamopalveluita. Uskoisin myös kampausta ja ehostuspalveluiden tarpeen nousevan.
Vastaaja 14	Tietotekniikan osaamista, koska alallamme alkaa mennä paljon asioita appeihin. Lisäksi some-taitoja tarvitaan paljon ja ne kehittyvät koko ajan. Kaikki ei ole välttämättä hyvä, että unohdetaan perinteiset keinot. ”iäkkäämmistä” asiakkaista ei esim. näytä hyvältä, että kaivetaan puhelin kouraan ja selataan sitä koko ajan, he eivät tiedä, että esim. värikartat löytyvät nykyisin sieltä.
Vastaaja 15	Ihmisen kohtaamisen taitoja ja erilaisuuden kohtaamista. Transihmiset, vammaiset, ikäihmiset ja eri kulttuureista tulevat ihmiset kaipaavat myös mahdollista turvalliseen kohtaamiseen palvelualalla. Ihon suojaamista saasteilta ja auringolta, kestävä kehityksen mukana olemista kosmetiikan saralla.

Vastaaja 16	Itse jo taidan olla eläkkeellä, jos edes hengissä, mutta tän päivän kädentekniikka, kuin kemian tietämys hiusalalle valmistuvilla on valitettavan huono.
Vastaaja 17	Some ja digitaaliset palvelut.
Vastaaja 18	Hiustenhoitopalveluiden suunnittelussa mm. sopivat leikkaus- ja kampaussmallit, värit. asiakkaan ohjaaminen tuotteiden ostamisessa ja niiden käyttämisessä. Nämä kaikki voisi olla digitaalista palvelua, mutta itse työn tekemistä konkreettisesti ei voi koneilla tai sovelluksilla korvata.
Vastaaja 19	Digitaaliset taidot, erilaisten sovellusten hyödyntäminen esim. asiakkaalle tehtävien kasvojen ja vartalon hoitojen suunnittelussa. Erilaisten hiustenhoitopalveluiden suunnittelussa mm. sopivat leikkaus- ja kampaussmallit, värit. asiakkaan ohjaaminen tuotteiden ostamisessa ja niiden käyttämisessä. Nämä kaikki voisi olla digitaalista palvelua, mutta itse työn tekemistä konkreettisesti ei voi koneilla tai sovelluksilla korvata.

Kuva 30 Kyselyyn vastaajien näkemyksiä tulevaisuuden osaamistarpeista hius- ja kauneudenhoitoalalla (n=72)

Kysymys oli vapaaehtoinen ja avoin, jolloin vastaaja vastasi kysymykseen omin sanoin. Kysymykseen antoi vastauksen 19 vastaajaa (n=72). Vastauksissa selkeimmin nousi esille tietotekniikan ja digitaalisten sovellusten hyödyntäminen markkinoinnissa ja työn suorittamisessa. Digitaalisia sovelluksia voisi hyödyntää esimerkiksi hiusten leikkaus- ja kampaussmallien suunnittelussa tai asiakkaan ihonhoidon tarpeen analysoinnissa. Vastauksissa tuli kuitenkin esiin se, että digitaaliset sovellukset ovat vain apuvälineitä, eivätkä voi korvata alan työtehtävissä tarvittavaa kädentaidollista ammatillista osaamista. Uudet innovaatiot ja niiden mukanaan tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen nousi esiin vastauksissa (mm. tekniikoiden ja tuotteiden kehittyminen, allergioiden ehkäisy). Digitalisaation myötä monia palveluita voidaan tarjota erilaisissa sovelluksissa, mutta vastauksissa nousi esiin vahvasti myös näkemys, että tulevaisuudessa henkilökohtainen, yksilöllinen ja kokonaisvaltainen palvelu on tärkeää. Erilaisten ihmisten, ihmisryhmien kohtaaminen, palvelu ja kohdennettu markkinointi nousevat tärkeiksi osaamisvaatimuksiksi.

Vastauksissa nousi esiin myös erikoistuminen eri osa-alueisiin, mutta toisaalta myös ammatillisen perusosaamisen kokonaisvaltaisen hallinnan tärkeys. Näkemys, että erikoistuminen johonkin tai joihinkin ammatillisiin osa-alueisiin edellyttää perusosaamisen hallintaa nousi esiin vastauksissa. Uhkana tulevaisuuden osaamisen kehittymiselle vastauksissa nousi esiin huoli, että ammatillisen koulutuksen laatu ja taso on laskenut ja siitä seurauksena osaavaa työvoimaa saadaan työmarkkinoille vähemmän.

Kestävä kehitys ja ekologiset kauneus- ja hoitopalvelut nostettiin myös vastauksissa esiin tulevaisuuden osaamistarpeissa hius- ja kauneudenhoitoalalla. Lisäksi yrittäjyyteen ja talousosamiseen liittyvä osaaminen nostettiin esiin tulevaisuuden osaamistarpeena.

10.2 Strukturoidun haastattelun tulokset

Haastattelu toteutettiin neljälle hius- ja kauneudenhoitoalan, vähintään 5 työntekijää työllistävän yrityksen esihenkilölle. Haastattelu toteutettiin strukturoituna yksilöhaastatteluna. Haastattelun pääteema oli selvittää, minkälaisesta lisä- ja täydennyskoulutuksesta haastattelutavat kokisivat olevan hyötyä edustamansa yrityksen työntekijöille? Haastattelu tehtiin anonyymisti, haastateltavan nimi ja yrityksen nimi eivät tule esiin haastattelun tuloksia esiteltäessä opinnäytetyössä. Haastattelu toteutettiin sähköisellä Forms- lomakkeella (Liite 5.). Kysymykset olivat kaikille vapaaehtoisia ja avoimia, joihin haastateltava sai muotoilla omin sanoin vastauksensa. Haastattelulomakkeessa oli mukana saate, jossa esiteltiin haastattelun aihe, haastattelija sekä haastattelun tietosuojaan liittyvät seikat.

Haastattelun vastasi neljä hius- ja kauneudenhoitoalan yrittäjänä tai yrityksen esihenkilönä toimivaa henkilöä. Ensimmäisessä kysymyksessä haastateltavalta kysyttiin, kuinka monta työntekijää yrityksenne työllistää. Seuraavassa haastateltavien vastaukset:

70 työntekijää

4 parturikampaajaa ja 2 kosmetologia

Meillä on 10 kampaajaa, 2 kosmetologia ja 1 hieroja

12 työntekijää

Hius- ja kauneudenhoitoalan yritykset ovat pääsääntöisesti mikroyrityksiä tai pienyrityksiä. Lisäksi suuri osa työskentelee yksinyrittäjänä. Alle 10 henkeä työllistävät yritykset luokitellaan mikroyrityksiksi, alle 50 henkeä työllistävät pienyrityksiksi ja 50-249 henkeä työllistävät keskisuuriksi yrityksiksi. (Yrittäjät 2023). Haastateltavista mikroyritystä edustaa 1 vastaaja, pienyritystä edustaa 2 vastaaja ja 1 vastaaja edustaa keskisuurta yritystä. Haastatteluun valittiin haastateltava, jonka edustama yritys työllistää sekä kauneudenhoitoalan että hiusalan ammattilaisia. Haastattelussa ei pyydetty erittelemään, miten työntekijät jakautuvat ko. ammattilaisiin.

Toisessa kysymyksessä haastateltavalta kysyttiin, millä tavalla olette järjestäneet työntekijöillenne lisä- ja täydennyskoulutuksen, järjestättekö koulutuksen itse, ostamalla koulutusta työntekijöillenne, vai kouluttautuvatko työntekijät itse oma-aloitteisesti omalla kustannuksellaan? Seuraavassa haastateltavien vastaukset:

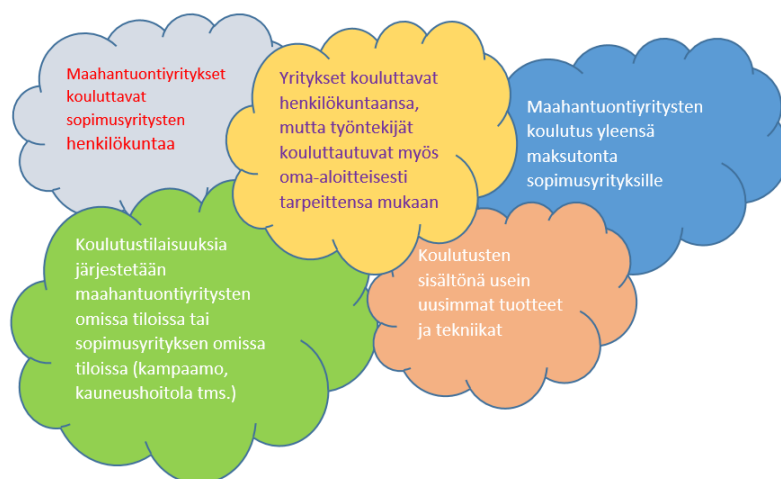
Järjestämme itse ja maahantuojat järjestävät niitä paljon.

Maahantuontiyritykset järjestävät asiakkailleen koulutusta tuotteista ja uusimmista tekniikoista. Työntekijät voivat lisäksi kouluttautua itsenäisesti joko omakustanteisesti tai esihenkilön kanssa sopien, että työpaikka kustantaa koulutuksen. Riippuu aiheesta ja koulutustarpeesta.

Osan koulutuksista ostamme ulkopuolisilta kouluttajilta, osa tulee tukkurien puolelta. Firma maksaa suurimman osan koulutuksistamme. Muutama työntekijä on hyvin oma-aloitteinen koulutuksien suhteen ja etsii, ilmoittautuu ja käy itsenäisesti myös.

Yrityksemme hyödyntää maahantuontiyritysten järjestämää koulutusta. Yleensä koulutus järjestetään omilla tiloissamme, jolloin kouluttaja saapuu yritykseen ja pidämme koko henkilökunnalle koulutuspäivän. Jokainen työntekijä tietysti oman tarpeensa mukaan myös osallistuu maahantuojien koulutuksiin oman erikoistarpeensa mukaan. Yhteinen koulutuksemme henkilökunnalle on heille maksutonta ja palkallista, mutta jos itse lähtee kouluttautumaan, on yleensä tämä omakustanteista.

Vastauksissa nousi esiin hius- ja kauneudenhoitoalan maahantuontiyritysten rooli lisä- ja täydennyskoulutuksen tarjoajana. Maahantuontiyritykset tarjoavat sopimusyrityksilleen koulutusta omista tuotteistaan ja uusimmista tekniikoista usein maksutta tai sopimushintaan. Maahantuojien koulutuksia toteutetaan sekä hius- että kauneudenhoitoalan yritysten tiloissa tai vaihtoehtoisesti niin, että koulutus järjestetään maahantuontiyrityksen tiloissa. Vastauksissa nousi myös esiin, että yritykset toimivat aloitteellisesti kouluttaessaan henkilökuntaansa. Lisäksi nousi esiin työntekijöiden mahdollisuus oma-aloitteiseen kouluttautumiseen henkilökohtaisen tarpeen mukaan. Vastauksissa tuli esiin, että yritykset osittain kustantavat työntekijöittensä omaehtoista kouluttautumista, mutta osittain työntekijä omakustanteisesti kustantaa oman kouluttautumisen. Kouluttautumisen kustannuksista sovitaan tapauskohtaisesti työnantajan ja työntekijän kesken.

Kuva 31 Yrityksen henkilökunnan kouluttautuminen - haastattelun kysymyksen 2 vastauksien keskeisiä teemoja

Kolmannessa haastattelukysymyksessä haastateltavalle kerrottiin, että Stadin ammattiopisto haluaa tarjota lisä- ja täydennyskoulutusta hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille. Haastateltavalta kysyttiin, olisiko hänen edustamansa yritys kiinnostunut ostamaan työntekijöilleen koulutusta Stadin ammattiopistosta? Seuraavassa haastateltavien vastaukset:

Ei ole tarvetta.

Kyllä, jos hinta on kohtuullinen ja aihealueet tarpeellisia ja ajankohtaisia.

Ehdottomasti olisimme, mikäli olisi tarpeellisia koulutuksia ja sopivaan hintaan.

Kyllä varmaan, riippuu paljon siitä, minkälaista aiheisisältöä on tarjolla.

Vaikka maahantuontiyritysten rooli lisä- ja täydennyskoulutuksen tarjoamisessa hius- ja kauneudenhoitoalalla on merkittävä, niin haastattelun vastausten perusteella kiinnostusta olisi myös oppilaitoksen tarjoamaan koulutukseen. Kriteereinä vastauksissa nousi esiin, että kiinnostukseen ostaa koulutusta oppilaitoksesta, vaikuttaa se, minkä hintaista koulutus on ja kuinka kiinnostavia, tarpeellisia ja ajankohtaisia aihealueita on koulutustarjottimella.

Kuva 32 Yritysten kiinnostus ostaa koulutusta Stadin ammattiopistosta - haastattelun kysymyksen 3 vastauksien keskeisiä teemoja

Neljännessä haastattelukysymyksessä haastateltavalta kysyttiin, minkälaisista hius- ja/tai kauneudenhoitoalan aihealueista kokisit olevan hyötyä edustamasi yrityksen työntekijöille? Seuraavassa haastateltavien vastaukset:

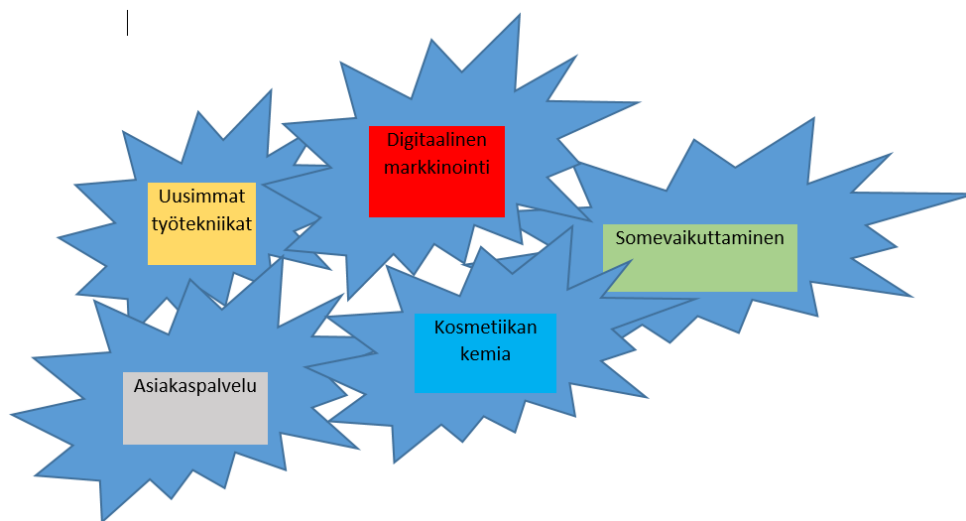
Ei tarvetta.

Tekniikkakoulutuksista erilaiset juhlakampaukset. Digitaalinen markkinointi ja somevaikuttaminen myös ajankohtaisia.

Asiakaspalvelu, muoto- ja värioppi sekä hiusten kemia. Myöskin erilaiset uusien tekniikoiden koulutukset olisivat varmasti meillä kysytyjä (värjäys, kampaus ja leikkaus).

Varmaankin tekniikkakoulutukset. Tuotekouluttautuminen kyllä hoituu maahan-tuontiyritysten kautta. Tietysti puhtaat kemiankoulutukset olisivat eri asia.

Vastauksissa nousi esiin viisi erilaista aihealuetta, joista vastaajat kokisivat olevan hyötyä edustamansa yrityksen työntekijöille. Näitä olivat: uusimmat työskentelytekniikat, digitaalinen markkinointi, asiakaspalvelu, somevaikuttaminen sekä kosmeettinen kemia.

Kuva 33 Kiinnostavia koulutuksen aihealueita yritysten näkökulmasta - haastattelun kysymyksen 4 vastauksien keskeisiä teemoja

Viidennessä haastattelukysymyksessä haastateltavalta tiedusteltiin mielipidettä siitä, olisiko Stadin ammattiopistolta ostettavan koulutustilaisuuden toteutuspaikkana parempi vaihtoehto haastateltavan oman yrityksen tilat vai Stadin ammattiopiston tarjoamat tilat. Seuraavassa haastateltavien vastaukset:

Stadin ammattiopiston tiloissa.

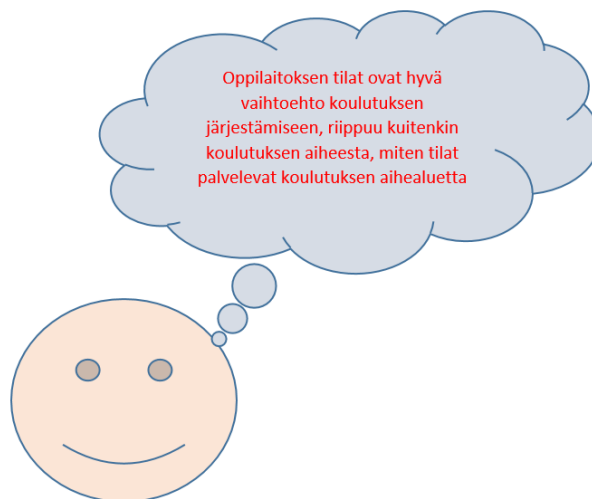
Stadin AO:n tiloissa.

Riippuen koulutuksen pituudesta.

Koulutuksen aihe varmaan vaikuttaa, sopiiko omiin tiloihimme vai onko paremmat tilat koululla, omat tilat yleensä sopivin vaihtoehto.

Vastauksissa oppilaitoksen tilat koettiin hyväksi paikaksi järjestää koulutustilaisuus. Toisaalta koulutuspaikan valintaan vaikuttaa myös se, minkälainen on koulutuksen aihealue tai koulutuksen kesto. Esimerkiksi jos kysymyksessä on kosmetologin hoitolaitteisiin liittyvä koulutus,

voi olla, että yrityksessä ei ole käytössä tarvittavia hoitolaitteita tai esimerkiksi partakäsittelyihin tarvittavia tiloja ei ole yrityksessä. Näissä tapauksissa koulutuksen järjestäminen on järkevämpää oppilaitoksen tiloissa, joissa on tarvittavat tilat ja laitteet.

Kuva 34 Koulutustilaisuuden järjestäminen yrityksessä tai oppilaitoksen tiloissa - haastattelun kysymyksen 5 vastauksien keskeisiä teemoja

Kuudennessa haastattelukysymyksessä haastateltavalta kysyttiin, minkälainen ajankohta olisi yrityksen kannalta sopivin ajankohta koulutustilaisuuden järjestämiseen huomioiden viikonpäivän, kellonajat sekä kalenterivuoden ajankohdat? Seuraavassa haastateltavien vastaukset:

Alkuviikko on aina hiljaisin, joten silloin on yleensä helpoin järjestää

Alkuvuosi tammi- maaliskuu tai alkusyksy syys-lokakuu, alkuviikosta maanantait ja tiistait. Yhden päivän koulutus maksimi ja ilta-aika olisi paras.

Hyvin vaihtelevaista riippuen vuoden ajasta ja asiakasvirran määrästä. Yleensä koulujen loma-ajat ovat vähän hiljaisempia yrityksissä.

Maanantait ja vuodenaajoista hiljaisimmat tammi-helmikuu, syys-lokakuu ja erilaisten juhlakausien alla. esim. juhlaehostukset, kampaukset ym. ennen pikkujoulukautta tai kevään valmistumisjuhlia.

Vastauksissa nousi esiin, että parhaimmat ajankohdat koulutuksen järjestämiseen ovat liikevaihdollisesti hiljaisimmat kuukaudet (tammi-, helmi-, maaliskuu, syys- ja lokakuu). Viikonpäivistä maanantait ja tiistait koettiin parhaimmiksi, koska ne ovat liikevaihdollisesti hiljaisimpia viikonpäiviä. Hyviksi koulutusajankohdiksi koettiin myös ajankohdat ennen erilaisia juhlakausia. Yksi vastaajista mainitsi, että ilta-aika olisi paras koulutuksen järjestämisen ajankohdaksi.

Kuva 35 Koulustilaisuudelle sopiva ajankohta yritysten näkökulmasta - haastattelun kysymyksen 6 vastauksien keskeisiä teemoja

Seitsemännessä haastattelukysymyksessä haastateltavalta kysyttiin, minkälainen olisi yrityksellenne sopiva koulutuksen kesto, puoli päivää, päivä vai kaksi päivää? Seuraavassa haastattelujen vastaukset:

2-4 tuntia niin ehtii vielä työvuoroon.

Maksimissaan 1 pvä.

Muutamasta tunnista kokonaiseen päivään.

Yhden päivän koulutus on paras ja yksinkertaisin järjestää, puoli päivää ehkä liian lyhyt.

Vastaaajien mielipiteet vaihtelivat muutaman tunnin koulutuksesta kokonaiseen päivän mittaiseen koulutukseen. Vastaaajista kukaan ei kokenut kahden päivän mittaista koulutusta sopivaksi koulutuksen kestoksi. Koulustilaisuus pitää sovittaa niin, että se ei aiheuta ongelmia työtehtävien hoitamiseen.

Kuva 36 Koulutustilaisuuden sopiva kesto yritysten näkökulmasta - haastattelun kysymyksen 7 vastauksien keskeinen teema

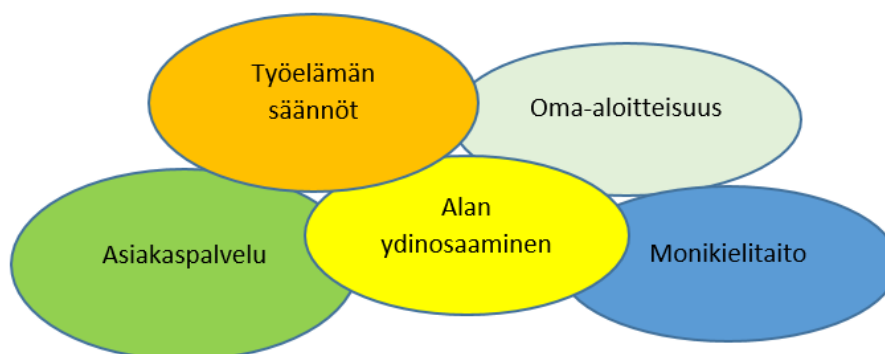
Viimeisessä, kahdeksannessa kysymyksessä haastateltavalta kysyttiin, mitkä ovat tärkeimpiä ammatillisia osaamisalueita hius- ja kauneudenhoitoalalla nyt ja tulevaisuudessa, joihin alan koulutuksessa pitäisi kiinnittää erityistä huomiota? Seuraavassa haastateltavien vastaukset:

Asiakaspalvelu, työelämän säännöt, oma-aloitteisuus ja asioihin tarttuminen.

Asiakaspalvelu, muoto- ja värioppi.

Asiakkaan kohtaamisen taidot ja yleensä laadukas palvelutapahtuma. Kielitaito palvelulla asiakkaita englanniksi, mutta suomen kielen taito kyllä ehdoton vielä toistaiseksi.

Vastauksissa nousi esiin yleinen työelämäosaaminen, eli työelämän sääntöjen noudattaminen, oma-aloitteisuus ja asioihin tarttuminen. Asiakaspalvelutaidot nousivat esiin kaikkien vastanneiden kommentissa. Monikielitaito nousi myös esiin, eli asiakkaiden palveleminen mm. englannin kielellä. Suomen kielen taito on kuitenkin tärkeää asiakaspalvelutehtävissä. Yhdessä vastauksessa nostettiin esiin myös alan ydinosaamiseen liittyviä aiheita, kuten muoto-opin ja väriopin osaaminen.

Kuva 37 Keskeisiä tulevaisuuden osaamisia - haastattelun kysymyksen 8 vastausten perusteella

10.3 Kehittämistulokset

Tämän opinnäytetyön haastatteluista ja kyselyistä saatuja tuloksia hyödynnetään Stadin AO:n lisä- ja täydennyskoulutuksen kehittämisen projektiryhmän työskentelyssä. Saatujen tulosten pohjalta pystytään koulutustarjontaa kehittämään niin, että se tarjoaa kohdennettuja ja työelämälähtöisiä vaihtoehtoja hius- ja/tai kauneudenhoitoalan ammattilaisille.

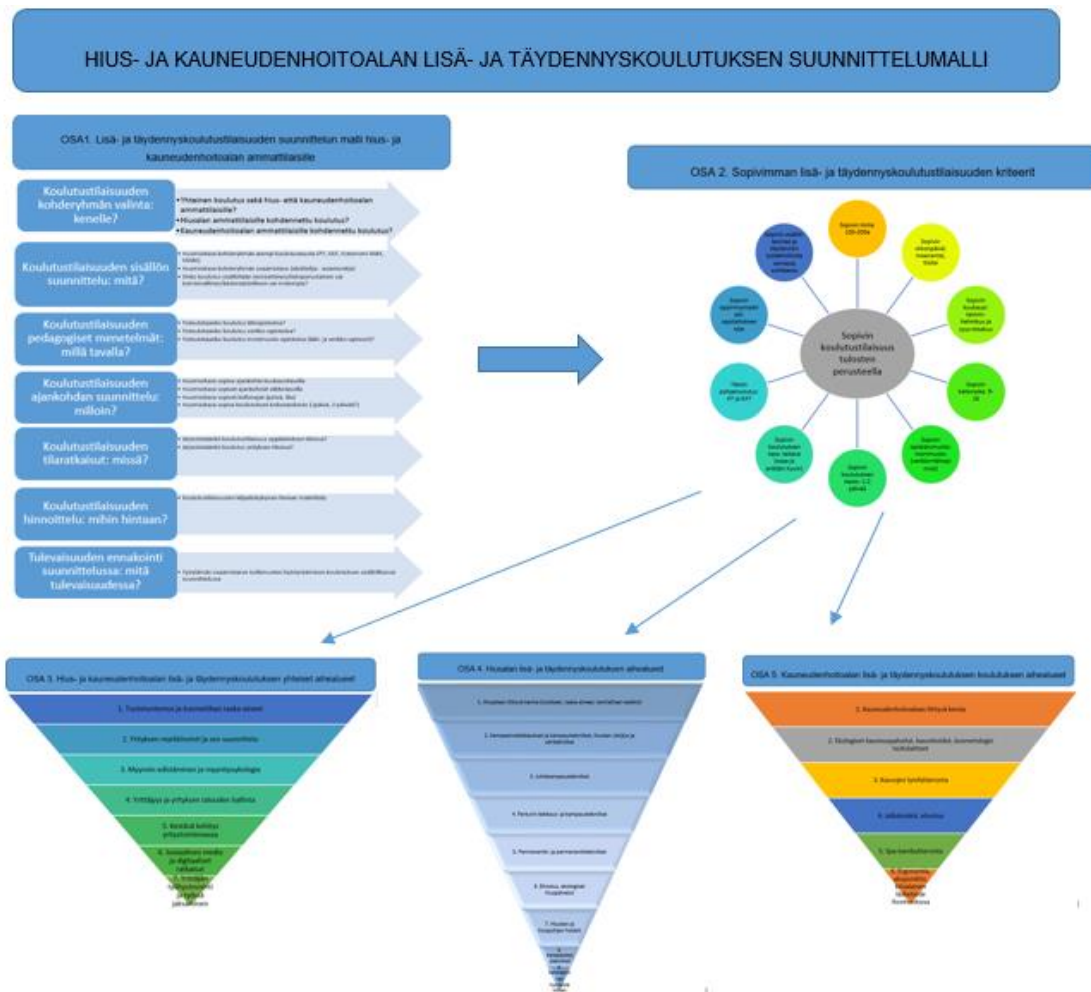
Opinnäytetyön tietoperusta puolestaan antaa suuntaviivoja siihen, minkälaista osaamista työelämässä tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa. Tämä antaa työkaluja suunnitella koulutustarjonnan sisältöjä niin, että ne vahvistavat ammattitaitoa ja ammatillista kasvua sekä vastaavat tulevaisuuden työelämän tarpeisiin.

Kuten tietoperustassa jo todettiin, on lisä- ja täydennyskoulutuksen kehittämiseksi tarve. Tutkintojen suorittamisen ohelle on tarvetta lyhyisiin aihealueiltaan kohdennettuihin koulutusmahdollisuuksiin. Hius- ja kauneudenhoitoalalla lisä- ja täydennyskoulutusta tarjoavat useat kosmetiikan maahantuontiyritykset, jotka keskittyvät koulutuksissaan pääsääntöisesti omien tuotteittensa markkinointiin. Heidän tarjoama koulutus on usein maksutonta tai sopimushintaista sopimusyrityksille tai yrittäjille. Maahantuontiyritykset tarjoavat myös maksullisia koulutuksia kaikille niistä kiinnostuneille. Oppilaitoksen tarjoama koulutus on myös maksullista, mutta se ei ole kytkeytynyt markkinoilla olevien tuotteiden tai tuotesarjojen tuotemyyntiin tai tuotteiden markkinointiin. Oppilaitoksen tarjoamalla koulutuksella on siis oma roolinsa tarjota puolueetonta koulutusta, joka tähtää tiedollisen ja taidollisen ammatillisen osaamisen kehittämiseen ilman kytkentää kosmetiikkatuotteiden ostamiseen. Oppilaitokset ovat myös koulutuksen järjestäjinä opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön laadun valvonnan alaisia toiminnassaan.

Opinnäytetyön kyselyjen ja haastattelujen tuloksista nousi esiin tärkeitä tekijöitä, jotka on hyvä huomioida toimeksiantajan, Stadin AO:n hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille

suunnattujen koulutusten suunnittelussa. Koulutuksen suunnittelun tärkeä lähtökohta on kohderyhmän valinta, kenelle ja minkälaiseen tarpeeseen koulutus vastaa? Esimerkiksi kyselyn tuloksissa nousi esiin suosituimmaksi aihealueeksi sekä hius- että kauneudenhoitoalalla kosmetiikan kemia. Tätä aihealuetta ei voi lähestyä niin, että kohderyhmänä ovat kaikki aiheesta kiinnostuneet. Koulutuksen suunnittelussa pitää ottaa huomioon kohderyhmän oletettu osaamistaso. Aloittelevalla tasolla oleva ammattilainen tai taitavalla tasolla oleva ammattilainen tarvitsevat eritasoista koulutusta tiedon ja taidon osaamisen kehittämiseksi. Lisäksi, vaikka hius- ja kauneudenhoitoalalla on yhteinen tutkintoperusta, on edelleen se tosiasia, että hiusammattilaiset ja kauneudenhoitoammattilaiset tekevät hyvin toisistaan eriäviä työtehtäviä. Tästä syystä myös koulutukset pitää monilta osin kohdentaa alakohtaisesti. Molemmille aloille yhteisiäkin aihealueita löytyy runsaasti mm. yritystoimintaan, markkinointiin, kestävään kehitykseen ja digiosaamiseen liittyviä aihealueita. Tietoperustassa kuvatut yleiset työelämän osaamisvaatimukset, elinikäisen oppimisen aihealueet sekä tulevaisuuden työelämän osaamisvaatimukset ovat aihealueita, joiden pohjalta voi ja kannattaa lähteä tarjoamaan koulutusta, joka palvelee kokonaisuudessaan hius- ja kauneudenhoitoalalle suunnattua osaamisen kehittämistä.

Kehittämistuloksena syntyi viisiosainen koulutuksen suunnittelun malli (liitteet 6-10). Ensimmäisessä osassa kuvataan yleisesti koulutustilaisuuden suunnittelussa huomioon otettavia tekijöitä, jotka perustuvat kyselyn ja haastattelun runkoon. Toinen osa koostuu kyselystä ja haastatteluista saatuihin vastauksiin ja niiden tuloksena malli, johon on koostettu parhaimmaksi ja sopivimmaksi katsotut koulutustilaisuudelle asetetut kriteerit. Kolmanteen osaan on koottu hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille yhteiset aihe-alueet, jotka osoittautuivat eniten vastaajia kiinnostavaksi. Neljäs osa koostuu aihealueista, jotka ovat hiusalan ammattilaisia eniten kiinnostavia aihealueita ja viides osa koostuu kauneudenhoitoalan ammattilaisia kiinnostavista aihealueista. Nämä koulutussuunnittelumallin eri osat toimivat pohjana tulevien koulutustilaisuuksien suunnittelussa.

Kuva 38 Kehittämistuloksena syntynyt viisiosainen suunnittelumalli

Tämän koulutusmallin kokonaisuudessa ensimmäiseen osioon kootut tekijät ovat suhteellisen pysyviä huomioon otettavia tekijöitä koulutusta suunniteltaessa. Sen sijaan osiot 2-5 vaativat päivittämistä säännöllisin väliajoin, sillä lisä- ja täydennyskoulutusten tulee nopealla syklillä vastata työelämässä tapahtuviin osaamistarpeiden muutoksiin. Mikäli oppilaitos haluaa tarjota ajantasaista lisä- ja täydennyskoulutusta hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille, on hyödyllistä ja välttämätöntäkin säännöllisin väliajoin kartoittaa työelämän tarpeita erilaisten kyselyiden ja haastatteluiden avulla.

LISÄ- JA TÄYDENNYSKOULUTUKSEN SUUNNITTELU HIUS- JA KAUNEUDENHOITOALALLE	
OSA 1.	Lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden suunnitelumalli hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille
OSA 2.	Sopivimman lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden kriteerit
OSA 3.	Hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksen yhteiset aihealueet
OSA 4.	Hiusalan lisä- ja täydennyskoulutuksen aihealueet
OSA 5.	Kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksen aihealueet

Kuva 39 Suunnittelumallin osa-alueet

Seuraavassa kuvassa on kehittämistyön tuloksena syntynyt lisä- ja täydennyskoulutuksen suunnittelun mallin ensimmäinen osa, jonka rakenne on yleisesti hyödynnettävissä minkä tahansa alan lisä- ja täydennyskoulutusta suunniteltaessa. Kohderyhmän valinta on ensisijainen lähtökohta. Kenelle koulutusta tarjotaan, onko kohderyhmä esimerkiksi kaikki hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaiset, vai kohdennetaanko koulutus erityisesti hiusalan tai kauneudenhoitoalan ammattilaisille?

Seuraavaksi on pohdittava, mikä ja minkä tasoinen on koulutuksen aiheisältö? Aihealue voi olla esimerkiksi yrityksen markkinointi sosiaalisessa mediassa. Lähtökohdat voivat olla koulutukseen hakeutuville hyvinkin erilaiset, riippuen siitä minkälainen osaamistaso koulutukseen hakeutuvalla on lähtökohtaisesti. Tästä syystä on tärkeää määritellä koulutukselle taso esimerkiksi niin, että tarjotaan vaihtoehtoina alkeiskursseja aiheeseen vielä perehtymättömille ja toisaalta esimerkiksi heille, kenellä aihealue on jo hallinnassa hyvinkin, mutta haluavat opiskella uusimpia innovaatioita ja trendejä markkinoinnin keinoista sosiaalisessa mediassa.

Pedagogiset menetelmät lyhytkestoisissa 1-2 päivän mittaisissa koulutuksissa liittyvät erityisesti siihen, minkä muotoisena koulutus järjestetään. Pidempikestoisissa koulutuksissa esimerkiksi tutkintoon johtavassa koulutuksessa pedagogiset menetelmät sisältävät laajemmin kasvatuksellisia ja opiskelijan yksilöllisen ohjauksen muotoja. Lyhytkoulutuksia suunniteltaessa on tärkeää pohtia, järjestetäänkö koulutus lähiopintoina, verkko-opintoina vai monimuoto-opintoina. Lähiopetus on opetusta, joka tapahtuu fyysisesti jaetussa tilassa, jossa opettaja ja oppilaat ovat lähekkäin ja suorassa vuorovaikutuksessa keskenään. Verkko-opinnot toteutetaan tieto- ja viestintäteknikan avustuksella niin, että opiskelija, ohjaaja sekä mahdolliset muut ryhmän opiskelijat ovat etäyhteyksin vuorovaikutuksessa keskenään, mutta pääpaino on opiskelijan itsenäisessä ja itseohjautuvassa opiskelussa. Monimuoto-opinnoissa yhdistetään eri opiskelumuuotoja. Opinnoista osa toteutuu lähiopetuksena ja osa verkko-opintoina.

Koulutustilaisuuden ajankohdan suunnittelussa on huomioitava edelleen kohderyhmä, kenelle koulusta tarjotaan? Hius- ja kauneudenhoitoalalla esiintyy viikonpäivistä, kuukausista ja erilaisista loma- ja juhla-ajankohdista aiheutuvaa vaihtelua asiakasmäärissä, jolloin koulutustilaisuuksia ei ole järkevää ajoittaa ajankohtiin, kun asiakasvirrat ovat suurimmillaan. Koulutustilaisuuksia voidaan tarjota toteutettavaksi sekä oppilaitoksen tiloissa, että koulutuksen ostavan yrityksen tiloissa. Sopivan paikan valintaan vaikuttaa oleellisesti se, onko tilat, laitteet ja tarvikkeet soveltuvat koulutuksen järjestämiseen. Esimerkiksi partatekniikoiden koulutuksen järjestäminen yrityksen tiloissa, joissa ei ole parturin tuoleja, välineitä ja tuotteita, on järkevämpi järjestää oppilaitoksessa, jossa olosuhteet mahdollistavat opiskelun ja asiakasharjoitukset siihen soveltuvissa tiloissa.

Oppilaitokset eivät lisä- ja täydennyskoulutustarjonnallaan täysin pysty kilpailemaan hinnoittelullaan voittoa tavoittelevien yritysten kanssa jo pelkästään siksi, että markkinoinnin mahdollisuudet ovat rajoitetumpia. Oppilaitokselle lisä- ja täydennyskoulutusten tarjoamisella kohtuulliseen, kustannukset kattavaan hintaan voi olla imagollisesti suurempi merkitys kuin taloudellisesti. Ammatilliset oppilaitokset kilpailevat opiskelijoista mm. ikäluokkien pienentymisestä johtuen, jolloin oppilaitoksen imago ja tunnettavuus ovat mahdollisuus saada lisää opiskelijoita valtion rahoittamaan tutkintoon johtavaan koulutukseen. Lähtökohtaisesti luvanvarainen ammatillinen oppilaitos, joka järjestää tutkintoon tai tutkintoihin johtavaa koulutusta on voittoa tavoittelematon organisaatio. Ammatillisen koulutuksen järjestäjän taloudellista toimintaa ei tueta julkisin varoin. Ammatillisesta koulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (673/2017) 8§:n mukaisesti ammatillisen koulutuksen järjestäjän, joka harjoittaa elinkeinotoimintaa muutoin kuin erillisen kirjanpitovelvollisen yksikön kautta, tulee voida erottaa elinkeinotoiminta voittoa tavoittelemattomasta ammatillisen koulutuksen toiminnasta. Järjestämislupa sisältävien toimintojen lisäksi koulutuksen järjestäjä voi myydä koulutus-, konsultointi- ja muita palveluja sekä aineita ja tarvikkeita liiketaloudellisin periaattein. Tämä toiminta on ammatillisen 26.2.2021 OPH Valtionosuudet 7 koulutuksen järjestäjän taloudellista toimintaa, jonka tappiota ei voida kattaa koulutuksen järjestäjälle kohdennetulla valtion rahoituksella. (Oph 2023c, 6-7.)

Ammatillisen koulutuksen, sekä tutkintoon johtavan, että täydentävän koulutuksen suunnittelussa on lähtökohtaisesti huomioitava ja ennakoitava tulevaisuuden työelämän osaamistarpeet. Työelämän ja oppilaitoksen vuoropuhelu ja tiivis yhteistyö ovat avainasemassa koulutuksen suunnittelussa ja kehittämisessä.

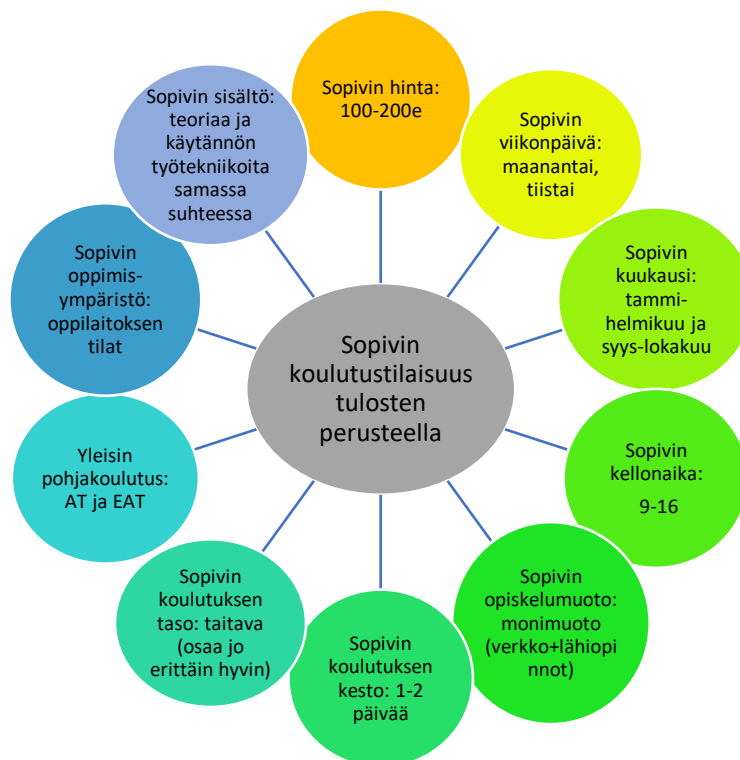

Kuva 40 Koulutustilaisuuden suunnittelussa huomioon otettavia tekijöitä

Toisessa osassa opinnäytetyön kyselyn ja haastattelujen tulosten perusteella on laadittu kokonaiskuva siitä, minkälainen olisi saatujen tulosten perusteella vastaajille sopivin ja parhain mahdollinen koulutustilaisuus, jonka oppilaitos voisi tarjota. Kyselyn tulosten perusteella suurimman kohderyhmän muodostavat hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaiset, joilla on aiempaan koulustaustana suoritettu alan ammattitutkinto tai erikoisammattitutkinto. Koulutuksen tulisi sisällölliseltä tasoltaan tähdätä taitavan tai asiantuntijatasoisen osaamisen kehittämiseen. Koulutustilaisuuden olisi tärkeä koostua sekä teoreettista että taidollista osaamista kehittävään sisältöön. Sopivin opiskelumuoto olisi sekä lähi- että verkko-opinnoista

koostuva monimuotoinen opiskelu. Oppilaitoksen tilat toimivat pääsääntöisesti parhaiten koulutuksen järjestämiseen. Koulutustilaisuuksien järjestämiselle parhaita ajankohtia olisivat viikonpäivistä maanantai ja tiistai (päivisin klo 9-16), sekä kuukausista tammi-helmikuu ja syys-lokakuu. Sopivaksi koulutustilaisuuden pituudeksi osoittautui 1-2 päivää ja hinnaksi yhden päivän koulutukselle osoittautui 100-200 euroa. Seuraavassa kuva, johon on kyselyn ja haastattelujen tulosten perusteella tiivistetty vastaajien sopivimmiksi koetut koulutustilaisuuden kriteerit.

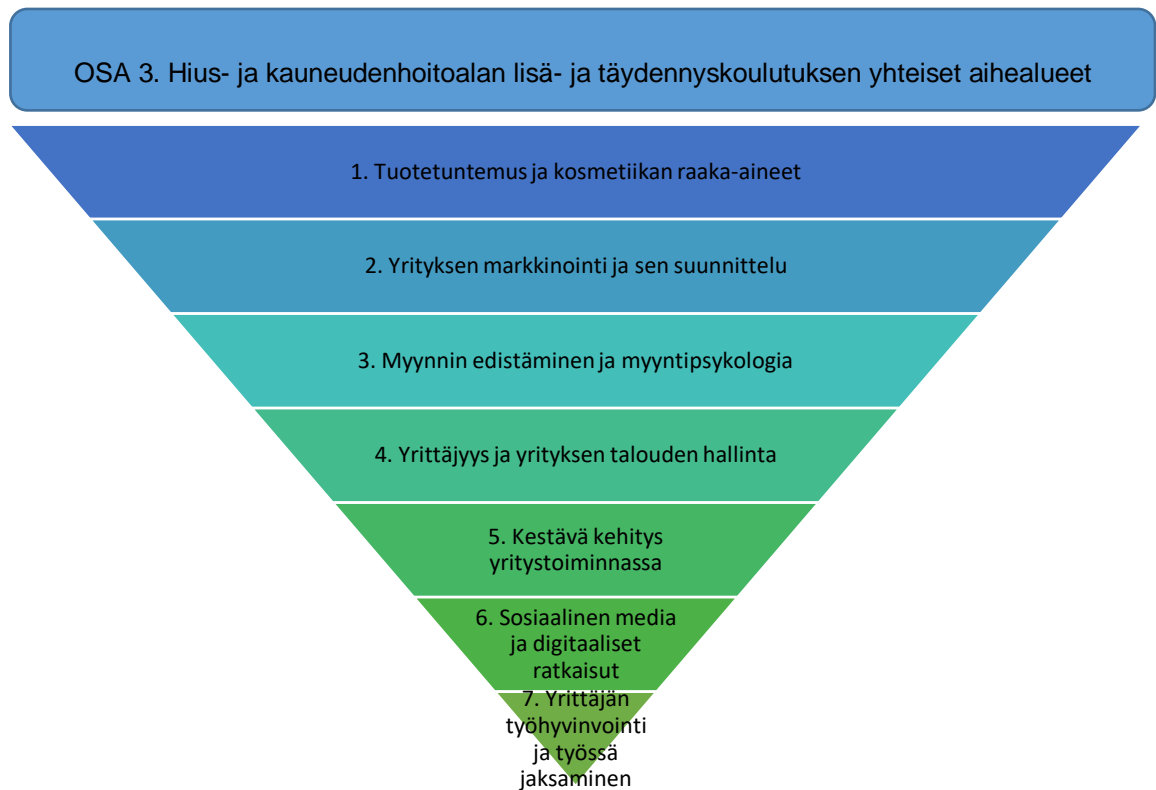
OSA 2. Sopivimman lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden kriteerit

Kuva 41 Sopivimman koulutustilaisuuden kriteerit

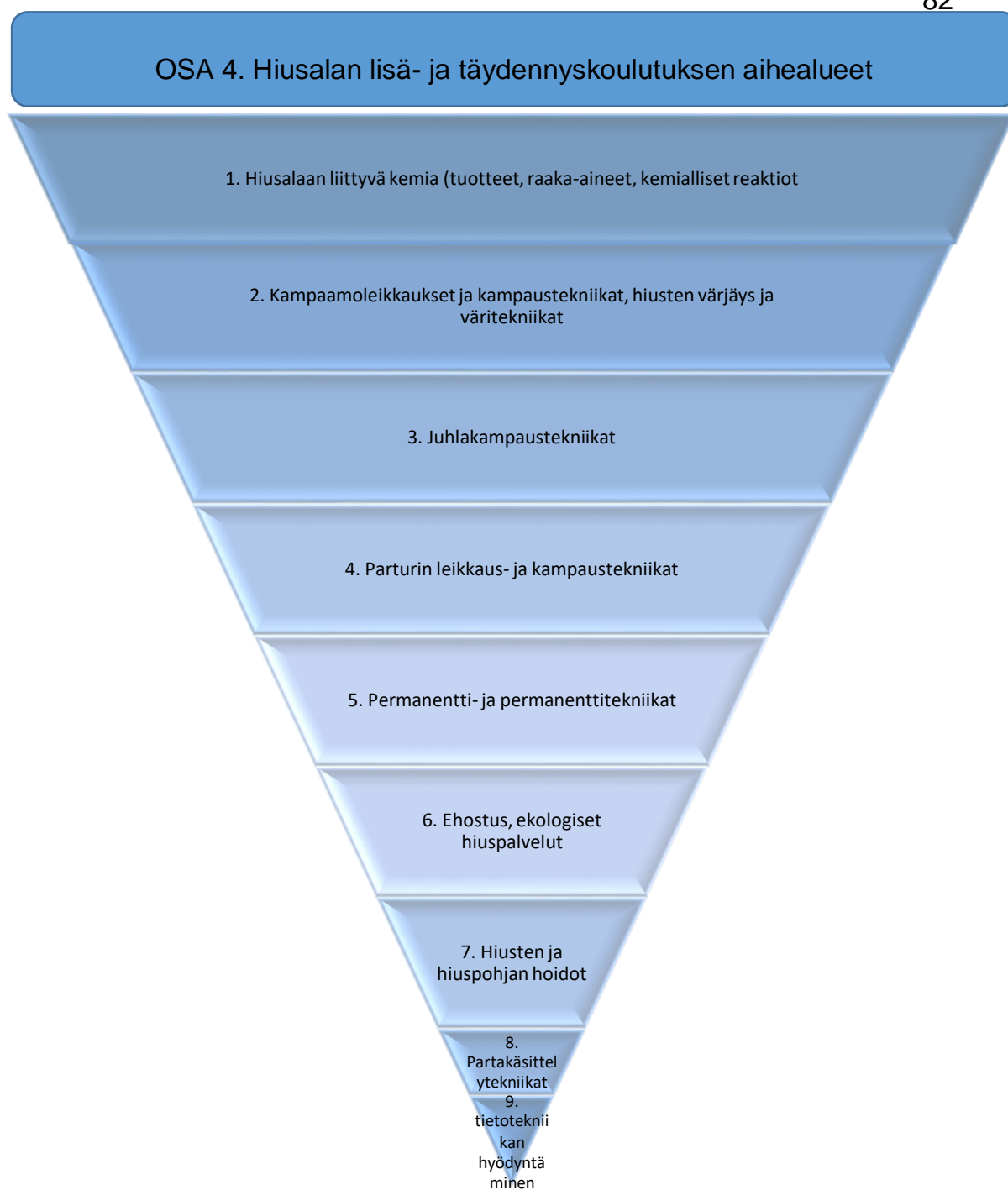
Kolmannessa osassa on kuvattu hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille suunnatut aloille yhteiset aihealueet. Tulosten perusteella hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisia kiinnostaa eniten pyramidin ylin aihealue ja alimpana mainittu vähiten kiinnostava. Pyramidi on koottu haastattelujen ja kyselyiden perusteella saatujen tulosten perusteella. Tämä antaa suuntaa siitä, mitä aloille yhteisiä koulutusaiheita kannattaa lähteä kehittämään ja tarjoamaan.

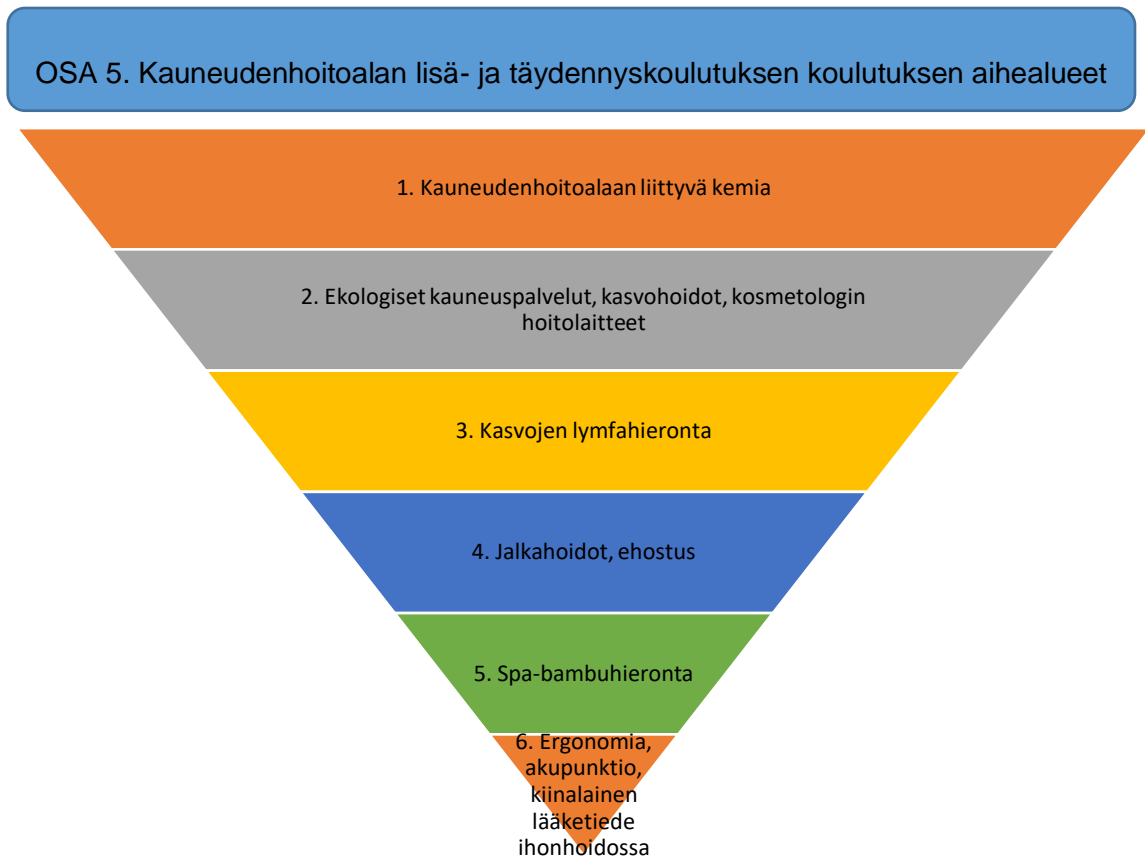
Kuva 42 Hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille tarjottavat yhteiset koulutuksen aihealueet suosituimmuusjärjestyksessä.

Neljännessä osassa on kuvattu hiusalan ammattilaisia kiinnostavat aihealueet suosituimmuusjärjestyksessä niin, että pyramidin ylin aihe osoittautui kiinnostavimmaksi ja alin vähiten kiinnostavaksi. Pyramidi on koottu haastattelujen ja kyselyiden perusteella saatujen tulosten perusteella. Erityisesti hiusalan ammattilaisille suunnattua lisä- ja täydennyskoulutusta suunniteltaessa, on hyödyllistä ottaa huomioon tämä opinnäytetyöstä saatu tulos.

Kuva 43 Hiusalan ammattilaisille tarjottavat koulutuksen aihealueet suosituimmuusjärjestyksessä

Viidennessä osassa on kuvattu kauneudenhoitoalan ammattilaisia kiinnostavat aihealueet suosituimmuusjärjestyksessä niin, että pyramidin ylin aihe osoittautui kiinnostavimmaksi ja alin vähiten kiinnostavaksi. Pyramidi on koottu haastattelujen ja kyselyiden perusteella saatujen tulosten perusteella. Erityisesti suunniteltaessa kauneudenhoitoalan ammattilaisille suunnattua lisä- ja täydenniskoulutusta, on hyödyllistä ottaa huomioon tämä opinnäytetyöstä saatu tulos.

Kuva 44 Kauneudenhoitoalan ammattilaisille tarjottavat koulutuksen aihealueet suosituimmuusjärjestyksessä

11 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää, minkälaiselle hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille suunnatulle lisä- ja täydennyskoulutukselle on tarvetta ja kiinnostusta ja palvelisi oman osaamisen kehittämistä? Opinnäytetyön kehittämissosion kyselyssä ja haastatteluissa haettiin vastauksia hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisilta näihin kysymyksiin. Opinnäytetyön tietoperustassa käsiteltiin lisä- ja täydennyskoulutuksen asemaa työelämän ja koulutuksenjärjestäjän näkökulmasta (Ahlgren 2011; Alasalmi ym. 2022; Hanhijoki 2020; Järvilehto 2019; Leppä 2022; Mäenpää; Oph 2019). Opinnäytetyön keskeinen teema oli hius- ja kauneudenhoitoala, alalla työskentely, siihen kouluttautuminen sekä alalla toimimisessa vaadittava osaaminen (ePerusteet 2023; OPH 2023b). Lisäksi tietoperustassa käsiteltiin työelämän kvalifikaatioita (Metsämuuronen 2000; OPH 2019; Pelttari 1997; Ruohotie 1990), ammatillista kasvua (Gaily 2022; Wallin 2022), ammatti-identiteettiä (Eteläpelto & Vähäsantanen 2010) ja ammattilaiseksi kasvun eri vaiheita aloittelijasta kohti asiantuntijuutta (Dreyfus & Dreyfus 1980; Benner 1989; Collin 2009) sekä työelämän tulevaisuuden osaamistarpeita (Ollila & Hujala 2022; Korhonen-Yrjänheikki 2017; Oph 2019; Oph 2023a).

Opinnäytetyön tavoitteena on edistää Stadin ammattiopiston hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille kohdennetun lisä- ja täydennyskoulutuksen suunnittelua ja toteuttamista niin, että se palvelee työelämän tarpeita. Johtopäätöksinä tässä luvussa esitellään opinnäytetyön kyselytutkimuksen ja strukturoidun haastattelun tuloksia tietoperustaan peilaten.

Kyselyyn vastasi (n=72) 51 hiusalan ammattilaista ja 25 kauneudenhoitoalan ammattilaista. Tuloksesta voi päätellä, että kysely tavoitti suuremman ryhmän hiusalan ammattilaisia kuin kauneudenhoitoammattilaisia. Sähköpostiin suoraan lähetetyt kyselyt jakaantuivat puoliksi; 50 sähköpostikyselyä hiusalan ammattilaisille ja 50 kauneudenhoitoalan ammattilaisille. Facebook ryhmiin jaetuista kyselyistä Parturikampaajat-ryhmä tavoitti maksimissaan 11000 mahdollista vastaajaa ja Parturikampaajat +40 Facebook-ryhmä tavoitti maksimissaan 899 mahdollista vastaajaa. Kosmetologi Facebook-ryhmään jaettu kysely tavoitti maksimissaan 3100 mahdollista vastaajaa. Kysely siis tavoitti suuremman osan hiusalan ammattilaisia kuin kauneudenhoitoalan ammattilaisia ja tämä selittää osaltaan hiusalan ammattilaisten vastaajien suurempaa vastaajamäärää. Suhteessa kyselyyn vastaajien potentiaaliseen määrään (14999 Facebook jäsentä + 100 suoraan sähköpostiin lähetetyt kyselyt), vastausten määrä jäi alhaiseksi. Sähköisten kyselyiden määrän valtava kasvaminen on osaltaan aiheuttanut sen, että ihmiset ovat kyllästyneitä vastaamaan erilaisiin kyselyihin, jotka tulevat vastaan sosiaalisen median kanavissa ja sähköpostissa. (Ojansalo 2014 ym., 129).

Kyselyn laatija toimii hius- ja kauneudenhoitoalan opettajana Stadin ammattiopistossa päätoimialanaan hiusalan opetus. Vastausten jakaumaan voi osaltaan vaikuttaa kyselyn laatijan tunnettavuus pitkäaikaisena ammattilaisena ja vaikuttajana hiusalan ammattilaisten keskuudessa, jolloin hiusalan vastaajien suurempaa määrää voisi selittää myös tästä näkökulmasta.

Hius- ja kauneudenhoitoalalle kouluttaudutaan ammatillisen koulutuksen kautta tai vaihtoehtoisesti osaaminen voidaan hankkia muuta kautta. Hius- ja kauneudenhoitoalalla toisen asteen tutkintoja ovat perustutkinto ja erikoisammattitutkinto. Ammattikorkeakoulututkintoja ovat Estenomi AMK ja Estenomi YAMK. Hius- ja kauneudenhoitoalalla toimimisen edellytyksenä ei ole ammatillisen tutkinnon suorittaminen. Viralliset alan tutkintonimikkeet saadaan kuitenkin vain tutkinnon suorittamisen kautta. Kyselyyn vastanneista (n=72) 71 oli suorittanut hius- ja kauneudenhoitoalan tutkinnon. Vastaajista vain yksi oli hankkinut osaamisensa alalle muulla tavalla. Ei ole virallista tilastoa siitä, kuinka monella hius- ja kauneudenhoitoalla työskentelevistä on suoritettu ammatillinen tutkinto, vai toimiiko alalla ilman suoritettua ammatillista tutkintoa. Kyselyssä vastausvaihtoehtona oli edellä mainittujen toisen asteen tutkintojen lisäksi myös ammattitutkinto. Hius- ja kauneudenhoitoalojen ammattitutkinnot poistuvat tutkintorakenteesta vuonna 2018 tutkintouudistuksen yhteydessä, jolloin myös hius- ja kauneudenhoitoalojen perus- ja erikoisammattitutkinnot yhdistyivät hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnoksi ja erikoisammattitutkinnoksi. Kyselyyn vastanneista (n=72) 27 vastasi korkeimmaksi suoritetuksi tutkinnokseen ammattitutkinnon, erikoisammattitutkinnon 21, perustutkinnon 14 ja ammattikorkeakoulututkinnon 9 vastaajaa. Johtopäätöksenä voi todeta kyselyyn vastaajien kouluttautumistason olevan korkea, sillä vastaajista 79,17% oli suorittanut perustutkintoa korkeamman tutkinnon.

Perustutkintoa korkeamman tason tutkinnon suorittamisen edellytyksenä on hius- ja kauneudenhoitoalalla vaadittavan tiedon ja taidon osaaminen. Osaaminen karttuu työkokemuksen ja hankitun lisäkoulutuksen myötä. Mitä enemmän kertyy työkokemusta ja elämäkokemusta, sitä suurempi on ns. hiljaisen tiedon osuus (Ojala 1999, 2). Hius- ja kauneudenhoitoalan osaaminen koostuu alan ydinosaamisesta, jotka pääpiirteittäin voidaan johtaa voimassa olevista hius- ja kauneudenhoitoalan tutkintojen perusteista. (ePerusteet 2023b) sekä yleisestä työelämäosaamisesta (Metsämuuronen 1999; Oph 2019; Oph 2023b). Ammatillinen osaaminen on työelämän yleisten ja erityisten vaatimusten ja yksilön osaamisen yhteen sovitettu suhde. (Taalas & Vehviläinen 1994). Yleistä työelämäosaamista on tässä opinnäytetyössä käsitelty erilaisten kvalifikaatioluokitusten näkökulmasta. Kyselyyn vastanneista (n=72) 48 vastasi työkokemuksensa alalla oleva 10 vuotta tai enemmän, 7 vastaajaa 5-10 vuotta, 10 vastaajaa 2-4 vuotta ja 7 vastaajaa alle 1 vuotta. vastaajista 76,39% oli työkokemusta viisi vuotta tai enemmän ja kouluttautumistaso vastaajilla 79,17% korkeampi kuin perustutkinto. Johtopäätöksenä voi kyselyn vastauksista todeta, että hius- ja kauneudenhoitoalalla toimivat ovat kiinnostu-

neita kouluttautumaan työuransa aikana erilaisten tutkintojen suorittamisen kautta. Ammatillinen kasvu ja ammatti-identiteetin kehittyminen kulkevat käsi kädessä yksilön henkilökohtaisten ominaisuuksien, identiteetin rakentumisen ja elämänkaaren vaiheiden muodostamassa kokonaisuudessa (mm. Gaily 2022; Eteläpelto & Vähäsantanen 2010). Työelämän nopeassa muutoksessa on tärkeää päivittää osaamistaan ajantasaiseksi. Kokonaisten tutkintojen suorittaminen on usein pitkäkestoista ja siksi lyhytkestoisimmat lisä- ja täydennyskoulutukset tarjoavat joustavamman mahdollisuuden kehittää osaamista työn ja oman henkilökohtaisen elämän ohessa (mm. Ahlgren 2011; Helakorpi ym. 2010; Järvilehto 2019; Mäenpää 2022;).

Yksilön identiteetti muodostuu sekä persoonallisista että sosiaalisista tekijöistä. Identiteetti rakentuu ja muovautuu kulttuuristen ja yhteiskunnallisten kontekstien, sosiaalisten suhteiden, biologisten ominaisuuksien, elämäntapahtumien ja kokemuksellisten ulottuvuuksien leikauksipisteessä. Ammatti-identiteetti rakentuu siitä, millaiseksi ihminen ymmärtää itsensä tarkasteluhetkellä suhteessa työhön ja ammatillisuuteen sekä millaiseksi hän työssään ja ammatissaan haluaa tulla (Eteläpelto & Vähäsantanen 2010, 48.) Ammatillinen osaaminen kehittyy erilaisissa yksilön identiteetin, ammatti-identiteetin ja ammatillisen kasvun rakentumisen vaiheissa. Ammatillista kasvua ei voida tarkastella vain työn tekemisen ja siinä kehittymisen näkökulmasta, vaan se nivoutuu kokonaisuudeksi yksilön persoonallisen ja sosiaalisen identiteetin kanssa (Wallin 2022, 2,3). Opinnäytetyön kyselyn vastaukset tukevat ajatusta ammatillisen kasvun rakentumisesta ja itsensä sekä ammatillisen osaamisen kehittämishalukkuudesta työuran kuluessa. Kyselyyn vastanneilla (n=72) 76,39% työkokemuksta oli yli 5 vuotta ja yli 10 vuotta työkokemuksta oli 66,67% vastaajista. Perustutkintoa korkeamman tutkinnon oli vastaajista suorittanut 79,17%. johtopäätöksenä voi todeta, että kouluttautumisen taso lisääntyy työkokemuksen myötä.

Osaamisen tason vaiheita voidaan kuvata viisiportaisen ammatillisen kehittymisen mallin kautta: aloittelija, edistynyt aloittelija, pätevä, taitava ja asiantuntija (mm. Benner 1989; Collin 2009; Dreyfus & Dreyfus 1980). Vaikka ammatillinen osaaminen kehittyy työ- ja elämäkokemuksen myötä, niin näissä eri vaiheissa kuvattua osaamista ei voida yksiselitteisesti yhdistää työkokemuksen määrään, sillä siihen vaikuttavat useat erilaiset yksilölliset ominaisuudet ja elämävaiheet. Opinnäytetyön kyselyssä ammattilaisia pyydettiin arvioimaan sen hetkisen ammatillisen tiedollisen ja taidollisen osaamisensa tasoa asteikolla: hallitsee tieto- ja taitoperustan tyydyttävästi, hallitsee tieto- ja taitoperustan melko hyvin, hallitsee tieto- ja taitoperustan hyvin, hallitsee tieto- ja taitoperustan erittäin hyvin, hallitsee tieto- ja taitoperustan erinomaisesti. Tässä opinnäytetyössä viisiportaisen mallin tasot ja kyselyn asteikko on yhdistetty kuvaamaan vastaajan olemassa olevaa osaamistasoa seuraavan taulukon mukaisesti:

Viisiportaisen mallin osaamisen taso	Kyselyyn vastaajien vastausvaihtoehdot oman tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasosta
1. Noviisi eli aloittelija	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tieto- ja taitoperustan tyydyttävästi
2. Edistynyt aloittelija	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tieto- ja taitoperustan melko hyvin
3. Pätevä ongelmanratkaisija	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tieto- ja taitoperustan hyvin
4. taitava suorittaja	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tieto- ja taitoperustan erittäin hyvin
5. Asiantuntija	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tieto- ja taitoperustan erinomaisesti

Taulukko 9 Viisiportaisen mallin tasot suhteessa tiedollisen ja taidollisen osaamisen tason hallintaan

Suurin osa vastaajista (n=72) 45% koki, että hallitsee ammatissa tarvittavan tieto- ja teoriaperustan erittäin hyvin, eli on jo alansa taitava suorittaja. Vastanneista 26% koki hallitsevansa tieto- ja teoriaperustan erittäin hyvin, jolloin osaaminen voi olla jo asiantuntijatasoista. 21% vastanneista koki hallitsevansa aiheen hyvin, 8% melko hyvin. Vastanneista kukaan ei kokenut osaamisensa olevan tyydyttävällä tasolla. Johtopäätöksenä voi todeta, että vastaajista 92% kokivat tiedollisen osaamisensa tason olevan hyvää tai sitä korkeampaa tasoa. Vastaavasti kysyttiin, minkälaiseksi vastaajat kokevat tämän hetkisen osaamisensa tason ammattialan työtekniikoiden ja kädentaitojen hallinnan osalta. Suurin osa 46% vastaajista (n=72) koki hallitsevansa erittäin hyvin, 25 % erinomaisesti ja 20% hyvin. Melko hyvin tekniikat ja kädentaidot kokivat hallitsevansa 8% ja vain 1% tyydyttävästi. Johtopäätöksenä voi todeta, että vastaajista 91% koki hallitsevansa ammattinsa työtekniikat ja kädentaidot hyvin tai sitä paremmin. Tulokset olivat lähes samankaltaiset kummassakin kysymyksessä ja voi todeta, että tiedollisen ja taidollisen osaamisen tason kokemukset kulkevat rinnakkain.

Kyselyssä vastaajat arvioivat oman sen hetkisen osaamistasonsa lisäksi sitä, minkä tasoisesta alan lisä- ja täydennyskoulutuksesta kokisivat olevan itselleen eniten hyötyä. Tasokuvauksena käytettiin viisiportaisen mallin tasokuvauksia: aloittelija, edistynyt aloittelija, pätevä, taitava ja asiantuntija. Tietoperusteisen koulutuksen tasoa kysyttäessä vastaajista (n=72) 25 koki, että asiantuntijatasoisesta koulutuksesta olisi eniten hyötyä, taitavan tasoisesta koulutuksesta 24 ja pätevän tasoisesta koulutuksesta koki hyötyvänsä 16 vastaajaa. Vastaajista 65 koki, että kiinnostavin ja hyödyllisin koulutus olisi vähintään tasolla pätevä, jossa osaamisen hallinta on jo hyvällä tasolla. Kysyttäessä samaa liittyen teknisen ja kädentaidollisen koulutuksen tasoon, oli vastausten jakauma lähes samankaltainen. Vastaajista 65 koki, että hyödyllisin ja kiinnostavin teknisen ja kädentaidollisen koulutuksen taso olisi vähintään tasoa pätevä. Johtopäätök-

senä voi siis todeta, että suunniteltaessa lisä- ja täydennyskoulutusta hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille on koulutuksen kohderyhmän osaamistaso ja toive koulutuksen tasosta tulosten perusteella taitava tai asiantuntijataso.

Opinnäytetyön strukturoidussa haastattelussa haastateltiin neljää hius- ja kauneudenhoitoalan yrittäjää tai esihenkilötehtävissä toimivaa henkilöä. Haastatteluilla haluttiin saada näkökulmaa lisä- ja täydennyskoulutuksen tarjonnan suunnitteluun yritysjohdon näkökulmasta. Haastatteluista saatujen tulosten keskeisinä johtopäätöksiä voi todeta, että alan yritykset hyödyntävät henkilökuntansa kouluttamisessa kosmetiikka-alan maahantuontiyritysten tarjoamaa koulutusta, mutta kiinnostusta oppilaitoksen tarjoamaan lisä- ja täydennyskoulutukseen löytyy, mikäli tarjottava aihealue palvelee yrityksen tarpeita ja on hinnaltaan sopiva.

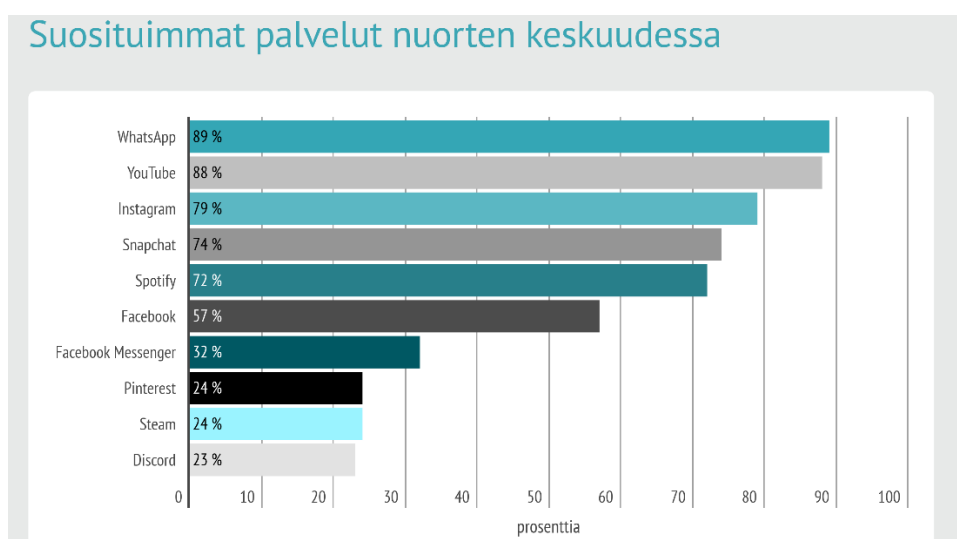
Sekä kyselyssä että haastattelussa oli avoimia kysymyksiä liittyen tulevaisuuden osaamistarpeista hius- ja kauneudenhoitoalalla. Nämä kysymykset olivat avoimia ja niihin vastaaja sai vastata omin sanoin. Vastauksissa esiin nousivat tietotekniikan ja digitaalisten sovellusten hyödyntäminen sekä markkinoinnissa että itse työtehtävien toteuttamisessa. Toisaalta nähtiin, että henkilökohtainen asiakaspalvelu ja erilaisten ihmisten kohtaaminen, tulee olemaan tärkeässä roolissa tulevaisuudessa sekä myös alan ydinosaamisen (mm. työtekniikat, käden-taito) hallitseminen. Esiin nousivat myös ekologiset hius- ja kauneudenhoitopalvelut sekä kosmetiikan raaka-aineiden ja niiden vaikutusten tunteminen. Vastauksissa tuli esiin myös erikoistuminen, eli moniosaajien ohella tarvitaan myös erikoisosaajia kohdennettuihin osaamisalueisiin. Opetushallituksen 2023 raportissa laaja-alaisen osaamistarpeiden kehitys vuoteen 2030 hyvinvointialalla, tulevaisuuden osaamistarpeiksi on nostettu kestävän kehityksen ja siihen liittyvän tuotteiden ja palveluiden hiilijalanjäljen tunnistaminen sekä tuoteosaamisen nivoutumisen yhteen asiakaslähtöisyyden kanssa. Lisäksi toisessa opetushallituksen raportissa (Oph 2019,31) on tärkeimmiksi osaamisiksi vuonna 2035 nostettu mm. asiakaslähtöinen palvelu, kestävän kehityksen tuntemus, digitaalisten ratkaisujen ja alustojen hyödyntäminen sekä vuorovaikutus ja viestintätaidot (Oph 2023a,23). Johtopäätöksenä voi todeta, että opinnäytetyön kyselyssä ja haastattelussa saadut vastaukset ovat yhteneväisiä näiden tulevaisuuden osaamista kartoittavien tulosten kanssa.

Kehittämistuloksissa esiteltiin viisiosainen koulutuksen suunnittelun malli, johon on koottu kyselyjen ja haastattelujen vastausten perusteella esiin nousseet keskeisimmät tekijät lisä- ja täydennyskoulutuksen suunnittelun ja kehittämisen pohjaksi. Tämän luvun edellisissä kappaleissa tuotiin esiin johtopäätöksiä hius- ja kauneudenhoitoalan alalle kouluttautumisesta, vastaajien olemassa olevasta osaamisen tasosta sekä koulutuksen toivotusta tasosta. Kehittämistuloksena syntyneen mallin (s. 78-85) perusteella voi johtopäätöksenä todeta, että hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaiset toivovat koulutusta järjestettävän lähinnä päiväaikaan 9-

16 oppilaitoksen tiloissa. Alan yrityksissä hiljaisimpia aikoja asiakasvirran suhteen ovat alkuviikon päivät maanantai ja tiistai sekä kuukaudet joihin ei kohdennu kiireisiä sesonkiaikoja (esimerkiksi valmistajaisjuhlat, juhlapyyhiä edeltävät ajankohdat, lomien aloitusajankohdat). Tammi- ja helmikuu ja syys- ja lokakuu valikoituivat suosituimmiksi ajankohdiksi osallistua järjestettävään koulutukseen.

Kyselyyn vastaajien määrä jäi oletettua vähäisemmäksi suhteessa siihen, kuinka suuren määrän potentiaalisia vastaajia kysely tavoitti. Hiusalan ammattilaisten Facebook ryhmät (parturi-kampaajat ja Parturi-kampaajat +40) tavoittivat 14899 mahdollista vastaajaa, kauneudenhoitoalan ammattilaisten Facebook ryhmä (Kosmetologi) tavoitti 3100 mahdollista vastaajaa. Sähköpostitse kysely lähetettiin 50 hiusalan ammattilaiselle ja 50 kauneudenhoitoalan ammattilaiselle. Vastaajien alakohtainen jakauma (hiusammattilaiset 51 ja kauneudenhoitoalan ammattilaiset 25) selittyy sillä, että kysely tavoitti huomattavasti suuremman osan hiusammattilaisista kuin kauneudenhoitoalan ammattilaisista. Kyselyyn vastanneista suurin osa (n=72) 67% on toiminut alalla yli 10 vuotta. Pitkän työkokemuksen omaavat alan ammattilaisten voidaan olettaa olevan ammatillisen kasvun taitavalla tai asiantuntijatasolla, jolloin myös kiinnostus oman alaan liittyvää kehitystyöhön voi tuntua tärkeämmältä kuin alalla toimimisen alkuvaiheilla. Pitkään alalla toimineet ovat vastanneet kyselyyn aktiivisemmin kuin vähemmän aikaa alalla toimineet. Tulosta voi osittain selittää myös sillä, että kysely toteutettiin sähköpostiin ja Facebook ryhmiin. Nuoret ikäluokat ovat jättämässä Facebookin käyttämisen vähemmälle, kun taas yli 55-vuotiaiden käyttäjien määrä kasvaa (Kemppe 2023). Nuorten keskuudessa muut sosiaalisen median kanavat ovat tutkimuksen mukaan suosittuimpia kuin Facebook. Johtopäätöksenä voikin todeta, että kyselyn jakamisen kanava ei todennäköisesti ole ollut paras mahdollinen kanava tavoittaa nuorempia ammattilaisia.

Kuva 45 Suosituimmat sosiaalisen median palvelut 18-29 -vuotiaat (ebrandt 2019)

12 Pohdinta

Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää teoreettiseen viitekehykseen peilaten, minkälaista on hius- ja kauneudenhoitoalalla työskentely, miten alalle kouluttaudutaan sekä minkälaisista osaamisista hius- ja kauneudenhoitoalan ammattitaito koostuu? Ammatillisen kasvun prosessi kulkee läpi koko työuran ja eri vaiheissa myös lisä- ja täydennyskouluttautumisen tarve riippuu, missä ammatillisen kasvun vaiheessa ammattilainen on. Minkälaista lisä- ja täydennyskoulutuksen tarvetta on alan ammattilaisilla ja minkälainen osaaminen nähdään tärkeäksi tulevaisuuden työelämässä? Opinnäytetyön kehittämisosion kyselyssä ja haastatteluissa haettiin vastauksia hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisilta näihin kysymyksiin. Opinnäytetyön tavoitteena on edistää Stadin ammattiopiston hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille kohdennetun lisä- ja täydennyskoulutuksen suunnittelua ja toteuttamista niin, että se palvelee työelämän tarpeita.

Opinnäytetyön laatija toimii hius- ja kauneudenhoitoalan opettajana Stadin ammattiopistossa ja on mukana työryhmässä, jolle annettiin tehtäväksi suunnitella ja kehittää hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille tarjottavaa lisä- ja täydennyskoulutusta. Opinnäytetyön tekijälle syntyi opintojen aikana ajatus, että voisi hyödyntää Laurean YAMK opintoja tämän kehitystyön eteenpäin viemisessä. Aiheen valinnassa tausta-ajatuksena on, että ammatillisen osaamisen lisääminen ja hankkiminen tulisi olla mahdollista työssä käymisen ja omaan elämäntilanteeseen joustavasti yhteen sovitettavissa. Ammatillisen perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen sekä ammattikorkeakoulujen tarjoamat väylät ovat peruspilareita osaamisen hankkimiseen. Tutkintojen suorittaminen on kuitenkin pitkäkestoista ja joskus hankalaa yhdistää omaan työhön ja henkilökohtaiseen elämään. Lyhytkestoisemmat lisä- ja täydennyskoulutukset tarjoavat mahdollisuuden kehittää osaamista joustavammin ja kohdentaen osaamisen hankkimisen siihen aihealueeseen, johon kokee tarvitsevansa lisäosaamista.

Opinnäytetyöprosessi lähti etenemään yhteisöllistä ideointimenetelmää hyödyntäen toimeksiantajan organisaation kanssa. Lisä- ja täydennyskoulutuksen kehittämistyöryhmä aloitti työnsä lokakuussa 2023. Työryhmän tavoitteena oli jo tuolloin lähteä kehittämään hius- ja kauneudenhoitoalalle suunnattua lisä- ja täydennyskoulutusta niin, että työelämän näkökulma otetaan suunnitteluun mukaan. Sovittiin, että opinnäytetyön laatija lähtee opinnäytetyön kehittämistehtävänä kartoittamaan työelämän tarpeita. Tietoperustan aineistonkeruussa keskityttiin käsitteisiin: lisä- ja täydennyskoulutus ja sen merkitys, hius- ja kauneudenhoitoala, ammatillinen osaaminen ja ammatillinen kasvu sekä tulevaisuuden osaamistarpeet. Tietoperustasta nousi keskeisiä teemoja esiin kyselyn ja haastattelun laatimiseksi hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille. Opinnäytetyön kehittämistulos hyödynnetään toimeksiantajan hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksen suunnittelu- ja jatkokehitystyössä.

Opinnäytetyön on toteuttanut työn laatija itsenäisesti, kuitenkin yhteistyössä opinnäytetyön toimeksiantajan kanssa. Opinnäytetyössä menetelminä käytetyt kysely, strukturoitu haastattelu ja yhteisöllinen ideointimenetelmä osoittautuivat toimiviksi tavoiksi ratkaista kehittämisosiolle toivottuihin tuloksiin. Kehittämistuloksena syntyi viisiosainen koulutuksen suunnittelun malli, joka toimii pohjana tulevia hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksia suunniteltaessa. Syntyneeseen malliin saatiin nostettua esiin ne keskeiset tekijät, joihin etsittiin vastauksia.

Opinnäytetyön tietoperustan sekä kyselystä ja haastattelusta saaduista vastauksista saatiin tuloksia ja voitiin tehdä johtopäätöksiä, jotka antavat vastauksia opinnäytetyölle asetettuihin kehittämistavoitteisiin. Kyselyn ja haastattelun tuloksia voidaan pitää validina, jos saaduista tuloksista saadaan vastauksia siihen mitä on tavoiteltu. Opinnäytetyön kyselyllä ja haastatteluilla haluttiin kartoittaa hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisten mielipiteitä ja näkemyksiä siitä, minkälainen alan lisä- ja täydennyskoulutus olisi heille sopivaa ja tarpeellista. Kyselyyn vastasi 72 hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaista. Strukturoitu haastattelu toteutettiin neljälle hius- ja kauneudenhoitoalan esihenkilönä toimivalle. Kysely ja haastattelu antoivat vastauksia asetettuihin kysymyksiin riittävästi tulosten analysointiin ja johtopäätöksien tekemiseen. Kysely- ja haastattelulomakkeet annettiin testattavaksi ja kommentoitavaksi Stadin AO:n lisä- ja täydennyskoulutuksen kehittämisen projektityöryhmän jäsenille ennen julkaisua kyselyn kohderyhmille.

Työelämälähtöisessä kehittämistyössä korostuvat tieteentekemisen sekä yritysmaailman eettiset säännöt. Kehittämistyön tavoitteiden tulee olla korkean moraalin mukaisia, työ tulee tehdä huolellisesti, rehellisesti ja tarkasti ja seurausten on oltava käytäntöä hyödyttäviä. (Ojansalo, Moilanen, & Ritalahti 2014, 48.) Tässä opinnäytetyössä noudatettiin hyvän tieteellisen käytännön (TENK) tunnustamia toimintatapoja. Toimintatavoissa sovellettiin tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä sekä tieteellisen tiedon luonteeseen kuuluvaa avoimuutta ja vastuullista tiedeviestintää tuloksia julkaistaessa. Opinnäytetyössä otettiin muiden tutkijoiden työ ja saavutukset asianmukaisella tavalla huomioon viittaamalla heidän julkaisuihinsa asianmukaisella tavalla opinnäytetyössä ja sen tulosten julkaisussa. Käytetty lähdeaineisto koostuu luotettavista julkaisuista aihealueeseen liittyvistä sekä painetuista että sähköisistä lähteistä. (TENK 2023.)

Opinnäytetyö on suunniteltu, toteutettu ja raportoitu ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon (YAMK) opinnäytetyön tiedolle asetettujen vaatimusten edellyttämällä tavalla. Opinnäytetyössä ei käsitelty henkilötietoja ja kyselyyn ja haastatteluihin osallistujien tiedot eivät tulleet esiin opinnäytetyön sisällössä ja tulosten julkaisussa. Kyselyyn osallistujat ja haastateltavat vastasivat nimettömästi ja vastaaminen oli vapaaehtoista. Kyselyyn ja haastatteluun osal-

listuvat henkilöt on ohjeistettu vastaamaan asianmukaisella tavalla. (TENK 2023.) Opinnäytetyön suunnittelusta ja toteutuksesta sovittiin toimeksiantajan kanssa ennen työn aloittamista sekä siihen liittyvistä tekijöitä koskevista periaatteista, vastuista ja velvollisuuksista, aineistojen säilyttämisestä ja käyttöoikeuksista kaikkien osapuolten hyväksymällä tavalla. Opinnäytetyöhön ei sisälly rahoituslähteisiin liittyviä kysymyksiä, eikä muita sidonnaisuuksia. (TENK 2023.)

Opinnäytetyön kehittämisosion tulosten luotettavuutta on tarkasteltu mittaustulosten toistettavuuden (reliabelius) sekä pätevyyden (validius) mittareilla. Opinnäytetyössä tehdyn tutkimuksen tulos on toistettavissa. Opinnäytetyö täyttää validiuksen mittarin, sillä työn tutkimusmenetelmät mittasivat sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Sekä määrällisessä että laadullisessa tutkimuksessa voidaan tutkimuksen validiutta tarkentaa käyttämällä tutkimuksessa useita menetelmiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2009, 231, 233.) Opinnäytetyössä kysely, haastattelu ja yhteisöllinen ideointi aineistonkeruumenetelminä täydentävät toisiaan.

Kohderyhmän valinta nousi tärkeäksi lähtökohdaksi, onko kohderyhmä esimerkiksi kaikki hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaiset, vai kohdennetaanko koulutus erityisesti hiusalan tai kauneudenhoitoalan ammattilaisille? Lisä- ja täydennyskoulutuksen taso on tärkeää määritellä niin, että tarjotaan vaihtoehtoina alkeiskursseja aiheeseen perehtymättömille ja toisaalta heille, kenellä aihealue on jo hallinnassa hyvinkin, mutta haluavat opiskella uusimpia innovaatioita ja trendejä aihealueeseen liittyen. Tuloksissa kiinnostusta herätti eniten taitava tai asiantuntijatasoinen koulutustaso. Pedagogiset menetelmät lyhytkestoisissa 1-2 päivän mittaisissa koulutuksissa liittyvät erityisesti siihen, minkä muotoisena koulutus järjestetään. Lyhytkoulutuksia suunniteltaessa on tärkeää pohtia, järjestetäänkö koulutus lähiopintoina, verkko-opintoina vai monimuoto-opintoina. Tuloksissa nousi esiin eniten kiinnostusta monimuotoisena järjestettävään koulutukseen. Tuloksissa ilmeni, että koulutustilaisuuden sisällön olisi tärkeä koostua sekä teoreettista että taidollista osaamista kehittävään sisältöön. Tuloksista ilmeni, että oppilaitoksen tilat toimivat pääsääntöisesti parhaiten koulutuksen järjestämiseen. Koulutustilaisuuksien järjestämiselle parhaimpia ajankohtia olisivat viikonpäivistä maanantai ja tiistai (päivisin klo 9-16), sekä kuukausista tammi-helmikuu ja syys-lokakuu. Sopivaksi koulutustilaisuuden pituudeksi osoittautui 1-2 päivää ja hinnaksi yhden päivän koulutukselle osoittautui 100-200 euroa.

Opinnäytetyössä haettiin vastauksia, mitkä ovat hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisia kiinnostavia aihealueita. Aihealueet oli jaoteltu kolmeen ryhmään: myyntiin, markkinointiin ja yrittäjyyteen liittyvät aihealueet jotka ovat suunnattu sekä hius- että kauneudenhoitoalan ammattilaisille, toiseksi hiusalan ammattilaisille suunnatut aihealueet ja kolmanneksi kauneudenhoitoalan ammattilaisille suunnatut aihealueet. Ensimmäisen aihealueen kolme kiinnosta-

vinta aihealuetta olivat: 1. yrityksen markkinointi ja sen suunnittelu, 2. tuotetuntemus ja kosmetiikan raaka-aineet sekä 3. myynnin edistäminen ja myyntipsykologia. Hiusalan ammattilaisia kolme kiinnostavinta aihealuetta olivat: 1. hiusalaan liittyvä kemia (tuotteet, raaka-aineet, kemialliset reaktiot) sekä 2. kampaamoleikkaukset, kampaustekniikat, hiustenvärjääminen ja väritekniikat sekä 3. juhlakampaustekniikat. Kauneudenhoitoalan ammattilaisia kolme eniten kiinnostavaa aihealuetta olivat: 1. kauneudenhoitoalaan liittyvä kemia, 2. ekologiset kauneuspalvelut, kasvohoidot sekä 3. kosmetologin hoitolaitteet.

Ammatillisen koulutuksen, sekä tutkintoon johtavan, että täydentävän koulutuksen suunnittelussa on lähtökohtaisesti huomioitava ja ennakoida tulevaisuuden työelämän osaamistarpeet. Työelämän ja oppilaitoksen vuoropuhelu ja tiivis yhteistyö ovat avainasemassa koulutuksen suunnittelussa ja kehittämisessä. Sekä kyselyssä että haastattelussa oli avoimia kysymyksiä liittyen tulevaisuuden osaamistarpeista hius- ja kauneudenhoitoalalla. Vastauksissa esiin nousivat tietotekniikan ja digitaalisten sovellusten hyödyntäminen sekä markkinoinnissa että itse työtehtävien toteuttamisessa. Toisaalta nähtiin, että henkilökohtainen asiakaspalvelu ja erilaisten ihmisten kohtaaminen, tulee olemaan tärkeässä roolissa tulevaisuudessa sekä myös alan ydinosaamisen (mm. työtekniikat, kädentaito) hallitseminen. Esiin nousivat myös ekologiset hius- ja kauneudenhoitopalvelut sekä kosmetiikan raaka-aineiden ja niiden vaikutusten tunteminen. Opinnäytetyön tuloksissa saadut vastaukset ovat yhteneväisiä mm Oph:n 2023 (Oph 2019) tulevaisuuden osaamista kartoittavan raportin tulosten kanssa.

Jatkokehitysideana voisi olla toimeksiantajalle rakentaa toimintamalli, jossa säännöllisesti, esimerkiksi kerran vuodessa, kartoitettaisiin hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisten tarpeita lisä- ja täydennyskoulutukselle. Tämän opinnäytetyön kyselyssä oli annettu vastaajille valmiiksi alan ydinosaamisen sisältövaihtoehtoja valittavaksi. Jatkossa tämän tyyppisiä kyselyjä ja haastatteluja tehtäessä työelämän edustajille kannattaa kiinnittää enemmän huomiota tulevaisuuden osaamistarpeiden kartoittamiseen ja antaa tilaa enemmän avoimille vastauksille, jolloin vastaaja voi omin sanoin ja ajatuksin tuoda esiin aihealueita, joita näkee työnsä tarvitsevan paitsi nyt, mutta myös tulevaisuudessa. Edelliseen liittyen, on myös tärkeää miettiä vastaavanlaisia kyselyjä laadittaessa, miten ja mitä kanavia hyödyntäen eri ikäiset vastaajat parhaiten tavoitetaan ja aktivoidaan vastaamaan. Tässä opinnäytetyössä hyödynnettiin sähköpostia ja sosiaalisen median Facebook alustan sovelluksia, jotka eivät ole suosituimpia erityisesti nuorissa vastaajaryhmissä. Kyselyn teettämisessä kannattaa edellä mainittujen lisäksi hyödyntää sosiaalisen median muita kanavia ja menetelmiä.

Jatkokehittämisaiheena voisi olla myös tämänkin opinnäytetyön tulosten hyödyntäminen suunniteltaessa hius- ja kauneudenhoitoalan tutkinnon perusteita, jotka ovat opetushallituksen tarkistus- ja päivitysvuorossa 2024. Voisiko tämänkaltaisia tuloksia osaltaan hyödyntää myös

perustutkintojen sisältöjen suunnittelussa ja päivittämisessä vastaamaan uusiutuviin työelämän tarpeisiin? Ammatilliset perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot ovat peruspilarit ammattitaitoisen työvoiman saattamisessa työmarkkinoille. Rinnalle tarvitaan kuitenkin lisää ja täydennyskoulutuksia, joilla voi nopeasti ja joustavasti lisätä ja täydentää ammatillista osaamistaan työelämän muuttuvia tarpeita vastaavaksi.

13 Lähteet

Painetut:

Benner, P. 1989. Aloittelijasta asiantuntijaksi. WSOY. Juva 1989.

Gaily, A. 2022. Työn elämä- tulevaisuuden epätyypilliset työsuhteet. Otavan kirjapaino Oy. Keuruu.

Hirsjärvi, S, Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

Metsä-Muuronen, J. 2000. Maailma muuttuu - miten muuttuu sosiaali- ja terveysala? Oy Edita Ab. Helsinki.

Ojansalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät, uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Sanoma Pro oy.

Otala, L. 1999. Osaajana opintieillä, opas elinikäisen oppimisen matkalle. WSOY. Porvoo.

Ruohotie, P. 1999. Oppiminen ja ammatillinen kasvu. WSOY Juva.

Taalas, M & Vehviläinen, E. 1994. Työssä on sun mittas. Ammatillisia tutkintoja koskevista kysymyksistä. Opetushallitus. Kehittyvä ammatillinen koulutus 10.

Sähköiset:

Ahlgren, N. 2001. Ammatillisen täydennyskoulutuksen vaikuttavuus työkäytänteisiin. Kasvatustieteiden laitos Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Viitattu 17.10.2022.

<https://trepo.tuni.fi/handle/10024/82475>

Alasalmi, J., Busk, H., Holappa, V., Karhunen, H., Mayer, M., Nivala, A., Suhonen, T. & Valta-kari, M. Ammatillisen työvoimakoulutuksen toimivuuden ja vaikutusten arviointi. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:35. Viitattu 17.10.2022. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163994>

Collin, K. 2009. Asiantuntijaksi oppiminen - ammatillisen identiteetin kehittyminen ja moniammatillinen työ. Asiantuntijaluento, Jyväskylän yliopisto. Verkkoaineisto. Julkaistu 22.3.2009. Viitattu 23.2.2022. <https://koppa.jyu.fi/kurssit/65050/luento/luentokaijajcollin>

ebrandt 2019. SoMe ja Nuoret 2019 - katsaus nuorten sosiaalisen median käytöstä.

Suosituimmat sosiaalisen median palvelut. Verkkójulkaisu 2019. Viitattu 18.3.2023.

<https://wordpress.ebrand.fi/somejanuoret2019/2-suosituimmat-sosiaalisen-median-palvelut/>

ePerusteet 2023. Ohjeet ja materiaalit, näytöt ja osaamisen arviointi. Verkkosivu. Viitattu

2.2.2023. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opus/4343283/tekstikappale/4395828>

Eteläpelto, A. & Vähäsantanen, K. 2010. Ammatillinen identiteetti persoonallisena ja sosiaalisena konstruktiona. Teoksessa Tuuli Asunmaa - Pekka Räihä (toim.) Samalta viivalta 4 Valtakunnallisen kasvatusalan valintayhteistyöverkoston (VAKAVA) kirjallisen kokeen aineisto 2010. Verkkójulkaisu. Viitattu 15.2.2023.

https://www.researchgate.net/profile/Reijo-Siltala/publication/283486455_Opetusalan_asiantuntijoiden_kasityksia_opettajan_pedagogisesta_innovatiivisuudesta/links/5639f40308ae337ef2980c38/Opetusalan-asiantuntijoiden-kaesityksia-opettajan-pedagogisesta-innovatiivisuudesta.pdf#page=47

Hanhijoki, I. 2020. Koulutus ja työvoiman kysyntä 2035. Osaamisen ennakkointifoorumin ennakkointituloksia tulevaisuuden koulutustarpeista. Raportit ja selvitykset 2020:6, opetushallitus. Viitattu 17.10.2022.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/koulutus_ja_tyovoi-man_kysynta_2035.pdf

Helakorpi, S. 2010. Työ ja ammattitaito. Teoksessa Helakorpi, S. Aarnio, H. & Majuri, M.

2010. Ammattipedagogiikkaa uuteen oppimiskulttuuriin. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu. Viitattu 17.10.2022. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2015060812756>

Helsingin kaupunki 2023. Päätöksenteko ja hallinto- Kasvatuksen ja koulutuksen toimialaan

liittyvät tutkimukset. Verkkosivu. Viitattu 13.4.2023. <https://www.hel.fi/fi/paatoksenteko-ja-hallinto/tietoa-helsingista/tietosuoja-ja-tiedonhallinta/tutkimusluvut/kasvatuksen-ja-koulutuksen-toimialaan>

Ilmarinen 2017. Uudistu tai katoa - mitkä ovat tulevaisuuden tärkeimmät työelämätaidot? Ilmarinen verkkoartikkeli. Julkaistu 4.9.2017. Viitattu 27.2.2023.

<https://www.sttinfo.fi/tiedote/uudistu-tai-katoa-mitka-ovat-tulevaisuuden-tarkeimmat-tyoelamataidot?publisherrid=20853347&releaseld=63043558>

Jyrkämä, J. Toimintatutkimus. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 07.11.2022.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus>

Järvilehto, J. 2019. Suomesta jatkuvan oppimisen suunnannäyttäjä. Jatkuvan oppimisen haasteita ja ratkaisuja teknologiateollisuuden näkökulmasta. Viitattu 17.10.2022.

https://teknologiateollisuus.fi/sites/default/files/2019-09/Suomesta_jatkuvan_oppimisen_suunnann%C3%A4ytt%C3%A4j%C3%A4_2019_esitysversio.pdf

- Kela 2023. Yksityisten oppilaitosten opintotukioikeus. Verkkosivu. Viitattu 2.2.2023. <https://www.kela.fi/yhteistyokumppanit-oppilaitokset-ja-opiskelijaravintolat-yksityiset-oppilaitokset>
- Kemppi, J. 2018. Nuoret hylkäävät Facebookin - palvelu muuttumassa varttuneiden leikkikentäksi. Iltalehti verkkoartikkeli. Julkaistu 12.8.2018. Viitattu 18.3.2023. <https://www.iltalehti.fi/digi uutiset/a/201802122200737929>
- Korhonen-Yrjänheikki, K. 2017. Uudistu tai katoa - mitkä ovat tulevaisuuden tärkeimmät työelämätaidot? Ilmarinen verkkoartikkeli. Julkaistu 4.9.2017. Viitattu 27.2.2023. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/uudistu-tai-katoa-mitka-ovat-tulevaisuuden-tarkeimmat-tyoelamataidot?publisherId=20853347&releaseld=63043558>
- Kosmetologi 2023. Facebook-ryhmä. Viitattu 6.3.2023. <https://www.facebook.com/groups/257382934440>
- Leinonen, R. Sisällönanalyysi. Verkkosivu. Julkaistu 12.12.2018. Viitattu 23.4.2023. <https://spoken.fi/sisallonanalyysi/>
- Leppä, T. 2022. Eläköön elinikäinen oppiminen! Täydennyskoulutustarjonnan suunnittelu tutkintotavoitteisen koulutuksen rinnalle Sasky / Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksessa. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu HAMKK. Viitattu 17.10.2022. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202204225695>
- Metsämuuronen, J. 1999. Pehmeät kvalifikaatiot sosiaali- ja terveysalan työssä ja ammatillisessa koulutuksessa. Aikuiskasvatus 2, 140-150. Verkkojulkaisu. Julkaistu 5/1999. Viitattu 14.2.2023. https://www.researchgate.net/publication/305774836_Pehmeat_kvalifikaatiot_sosiaali-ja-terveysalan_tyossa_ja_amatillisessa_koulutuksessa
- Mäenpää, K., 2022. Artikkelit 21.2.2022. Tulevaisuuden oppiminen on jatkuvaa. Viitattu 17.10.2022. <https://www.koulutus.fi/artikkelit/jatkuva-oppiminen-on-tulevaisuutta-21563>
- Ollila, J., & Hujala, T. (2022). Tulevaisuustaidot ja tulevaisuusoppiminen. Teoksessa Aalto H.-K., Heikkilä, K., Keski-Pukkila, P., Mäki, M. & Pöllänen, M. (toim.), Tulevaisuuden tutkimus tutuksi - Perusteita ja menetelmiä. Tulevaisuuden tutkimuksen verkostoakatemia julkaisuja 1/2022. Turun yliopisto. Viitattu 17.10.2022. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-249-563-1>
- Opetushallitus 2023a. Laaja-alainen osaaminen 2030-luvulla, Laaja-alaisen osaamistarpeiden kehitys vuoteen 2030 mennessä. Osaamisen ennakointifoorumin 2021-2024 tuloksia. Raportit ja selvitykset 2023:1. Verkkojulkaisu. Viitattu 6.2.2023. <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/laaja-alainen-osaaminen-2030-luvulla>

Opetushallitus 2019. Osaaminen 2035, Osaamisen ennakkointifoorumin ensimmäisiä ennakkointituloksia, Raportit ja selvitykset 2019:3, Opetushallitus. Viitattu 17.10.2022.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaaminen_2035.pdf

Opetushallitus 2018. Osaamisen osoittamisen, arvioinnin ja todentamisen laadunhallinta ammatillisessa koulutuksessa, menettelytapoja ja hyviä käytäntöjä koulutuksen järjestäjille. Opaat ja käsikirjat 2018:7a. Verkkojulkaisu. Viitattu 14.2.2023.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaamisen_osoittamisen_arvioinnin_ja_todentamisen_laadunhallinta_ammattillisessa_koulutuksessa.pdf

Opetushallitus 2023b. Tutkintojen perusteet. Verkkosivu. Viitattu 2.2.2023.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tutkintojen-perusteet>

Opetushallitus 2023c. Ammatillisen koulutuksen järjestäjän taloustietojen raportoinnin ohjeistus. Verkkosivu. Viitattu 12.4.2023.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/K92_20.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023. Ammatillisen koulutuksen järjestäminen. Verkkosivu. Viitattu 2.2.2023.

<https://okm.fi/ammattillisen-koulutuksen-jarjestaminen>

Opintokeskus Sivis. Tunnista ja tunnusta osaaminen - osaamisen tunnistaminen. Verkkosivu.

Viitattu 6.2.2023. <https://www.ok-sivis.fi/tunnista-ja-tunnusta-osaaminen/osaamisen-tunnistaminen.html>

Opintopolku 2023a, Estenomi AMK. Verkkosivu. Viitattu 14.2.2023.

<https://opintopolku.fi/konfo/fi/koulutus/1.2.246.562.13.0000000000000002062>

Opintopolku 2023b, Estenomi YAMK. Verkkosivu. Viitattu 14.2.2023.

<https://opintopolku.fi/konfo/fi/koulutus/1.2.246.562.13.0000000000000000211>

Opintopolku 2023c. Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto, koulutuksen kuvaus. Verkkosivu.

Viitattu 2.2.2023. <https://opintopolku.fi/konfo/fi/koulutus/1.2.246.562.13.0000000000000000013>

Oppariapu 2023. Apua opinnäytetyön kirjoittamiseen. Verkkojulkaisu. Viitattu 28.2.2023.

<https://oppariapu.wordpress.com/menetelmat/haastattelut/>

Parturi-kamppajat 2023. Facebook-ryhmä. Viitattu 6.3.2023.

<https://www.facebook.com/groups/19866004618>

Parturi-kamppajat 40+ 2023. Facebook-ryhmä. Viitattu 6.3.2023.

<https://www.facebook.com/groups/1157716031397567>

Salo, M., Kankaanranta, M, Vähähyppä, K. & Viik-Kajander, M. Tulevaisuuden taidot ja osaaminen. Asiantuntijoiden näkemyksiä vuonna 2020 tarvittavasta osaamisesta. Teoksessa (toim.) Kankaanranta, M. & Vahtivuori-Hänninen, S. Opetusteknologia koulun arjessa II. Viitattu 17.10.2022. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/37469/1/978-951-39-4616-6.pdf>

Stadin AO 2023. Tietoa Stadin AO:sta. Verkkosivu. Viitattu 6.3.2023. <https://stadinao.fi/tieto-stadin-aosta/>

Stadin AO työelämälle 2023. Facebook-ryhmä. Viitattu 13.3.2023. <https://www.facebook.com/stadiosa>

Tieteen termipankki 2023. Identiteetti. Verkkosivu. Viitattu 15.2.2023. <https://tieteentermi-pankki.fi/wiki/lhmistieteet:identiteetti>

Tietoarkisto 2023. Kyselylomakkeen laatiminen. Verkkoartikkeli. Viitattu 28.2.2023. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/kyselylomake/laatiminen/>

Työmarkkinatori 2023. Kauneudenhoitoala. Verkkosivu. Päivitetty 25.11.2022. Viitattu 2.2.2023. <https://tyomarkkinatori.fi/ammattialat/henkilopalvelut/kauneudenhoitoala>

Wallin, O. (2022). Ammatillinen kasvu ja työhön sitoutuminen sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työssä. Ammatikasvatuksen Aikakauskirja, 14(1), 10-21. Noudettu osoitteesta <https://journal.fi/akakk/article/view/114445>

14 Taulukot

Taulukko 1 Kvalifikaatioluokitus (mukaillen Väärälä 1995, 44-47).....	17
Taulukko 2 Osaamiseen kehittyminen aloittelijasta asiantuntijaksi (mukaillen Benner 1989; Collin 2009)	23
Taulukko 3 Elinikäisen oppimisen avaintaidot (Opetushallitus 2023b)	26
Taulukko 4 Malli tulevaisuuden työelämävalmiuksista Top 10 (Korhonen-Yrjänheikki 2017)...	29
Taulukko 5 Opinnäytetyön etenemisen prosessi.....	36
Taulukko 6 Esimerkki redusoinnista haastattelutulosten analysoinnissa (mukaillen Leinonen 2018)	38
Taulukko 7 Esimerkki klusteroinnista haastattelutulosten analysoinnissa (mukaillen Leinonen 2018)	39
Taulukko 8 Esimerkki abstrahoinnista haastattelutulosten analysoinnissa (mukaillen Leinonen 2018)	39
Taulukko 9 Viisiportaisen mallin tasot suhteessa tiedollisen ja taidollisen osaamisen tason hallintaan.....	87

15 Kuvat

Kuva 1 Ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kokonaisuus; opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM), kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi), opetushallitus, työelämätoimikunnat ja koulutuksen järjestäjät (Opetushallitus 2018, 7)	12
Kuva 2 Käsitteiden väliset suhteet (Mukaillen Pelttari, 1997, 45)	16
Kuva 3 Ammatillisen osaamisen osatekijöitä mukaellen Vuorinen 1988, Ollus ym. 1990, Väärälä 1995a, 1995b, Kivinen 1991, 1994, 1998, Ihanainen 1996 (Metsämuuronen 1999, 140)	18
Kuva 4 Hius- ja kauneudenhoitoalalla tarvittavaa ydinosaamista (ePerusteet 2023b)	25
Kuva 5 Hius- ja kauneudenhoitoalla vaadittavan osaamisen kokonaisuus (mukaillen ePerusteet 2023; Metsämuuronen 2000, 40; Opetushallitus 2023b; Pelttari 1997, 45).....	27
Kuva 6 Osaamisten luokittelu (Opetushallitus 2019, 19).....	30
Kuva 7 Tärkeimmät osaamiset vuonna 2035 - top 15 (Opetushallitus 2019, 31).....	31
Kuva 8 Tietoperustan synteesi.....	34
Kuva 10 Lisä- ja täydennyskoulutuksen markkinointia sosiaalisessa mediassa Stadin AO Facebook sivustolla 3/2023 (Stadin AO työelämälle 2023)	44
Kuva 11 Lisä- ja täydennyskoulutuksen markkinointia sosiaalisessa mediassa Parturi-kamppaajat Facebook sivustolla 3/2023 (Parturi-kamppaajat 2023)	44
Kuva 13 Vastaajien jakauma hiusalalan ammattilainen / kauneudenhoitoalan ammattilainen (n=72)	47
Kuva 14 Kyselyyn vastaajien työkokemus vuosina hius- ja kauneudenhoitoalalla (n=72)	48

Kuva 15 Vastaajan korkein suoritettu tutkinto hius- ja kauneudenhoitoalalla (n=72).....	49
Kuva 16 Vastaajan tämänhetkisen ammatissa tarvittavan tietoperustan hallinnan taso asteikolla tyydyttävä, melko hyvä, hyvä, erittäin hyvä, erinomainen (n=72).....	50
Kuva 17 Vastaajan tämänhetkisen ammatissa tarvittavien työtekniikoiden ja kädentaitojen hallinnan taso asteikolla tyydyttävä, melko hyvä, hyvä, erittäin hyvä, erinomainen (n=72) ..	51
Kuva 18 Kyselyyn vastanneiden kiinnostus kehittää omaa tiedollista ja taidollista ammatillista osaamista (n=72).....	52
Kuva 19 Minkä tasoinen tieto/teoriaperusteinen lisä- ja täydennyskoulutus olisi vastaajasta kiinnostavaa ja tuottaisi eniten hyötyä (n=72)	53
Kuva 20 Minkä tasoinen tekninen ja kädentaidollinen lisä- ja täydennyskoulutus olisi vastaajasta kiinnostavaa ja tuottaisi eniten hyötyä (n=72)	54
Kuva 21 Kyselyyn vastanneiden kiinnostus yrittäjyyteen, markkinointiin ja myyntiin liittyviin aihealueisiin (n=72).....	55
Kuva 22 Kyselyyn vastanneiden täydentäviä vastauksia kysymyksen 8 vastausvaihtoehtoihin (n=72)	56
Kuva 23 Kyselyyn vastanneiden hiusalan ammattilaisia kiinnostavat aihealueet (n=72)	57
Kuva 24 Kyselyyn vastanneiden täydentäviä vastauksia kysymyksen 10 vastausvaihtoehtoihin (n=72)	58
Kuva 25 Kyselyyn vastanneiden kauneudenhoitoalan ammattilaisia kiinnostavat aihealueet (n=72)	58
Kuva 26 Kyselyyn vastanneiden täydentäviä vastauksia kysymyksen 12 vastausvaihtoehtoihin (n=72)	59
Kuva 27 Kyselyyn vastaajille sopiva lisä- ja täydennyskoulutusjakson pituus (n=72)	60
Kuva 28 Kyselyyn vastaajille sopiva opiskelumuoto (n=72)	61
Kuva 29 Kyselyyn vastaajille sopiva opiskelun kellonaika (n=72).....	62
Kuva 30 Kyselyyn vastaajille sopiva koulutustilaisuuden viikonpäivä (n=72)	63
Kuva 31 Kyselyyn vastaajille sopiva yhden päivän koulutuksen hinta (n=72)	64
Kuva 32 Kyselyyn vastaajien näkemyksiä tulevaisuuden osaamistarpeista hius- ja kauneudenhoitoalalla (n=72).....	66
Kuva 34 Yrityksen henkilökunnan kouluttautuminen - haastattelun kysymyksen 2 vastauksien keskeisiä teemoja.....	68
Kuva 35 Yritysten kiinnostus ostaa koulutusta Stadin ammattiopistosta - haastattelun kysymyksen 3 vastauksien keskeisiä teemoja	69
Kuva 36 Kiinnostavia koulutuksen aihealueita yritysten näkökulmasta - haastattelun kysymyksen 4 vastauksien keskeisiä teemoja	70
Kuva 37 Koulutustilaisuuden järjestäminen yrityksessä tai oppilaitoksen tiloissa - haastattelun kysymyksen 5 vastauksien keskeisiä teemoja	71

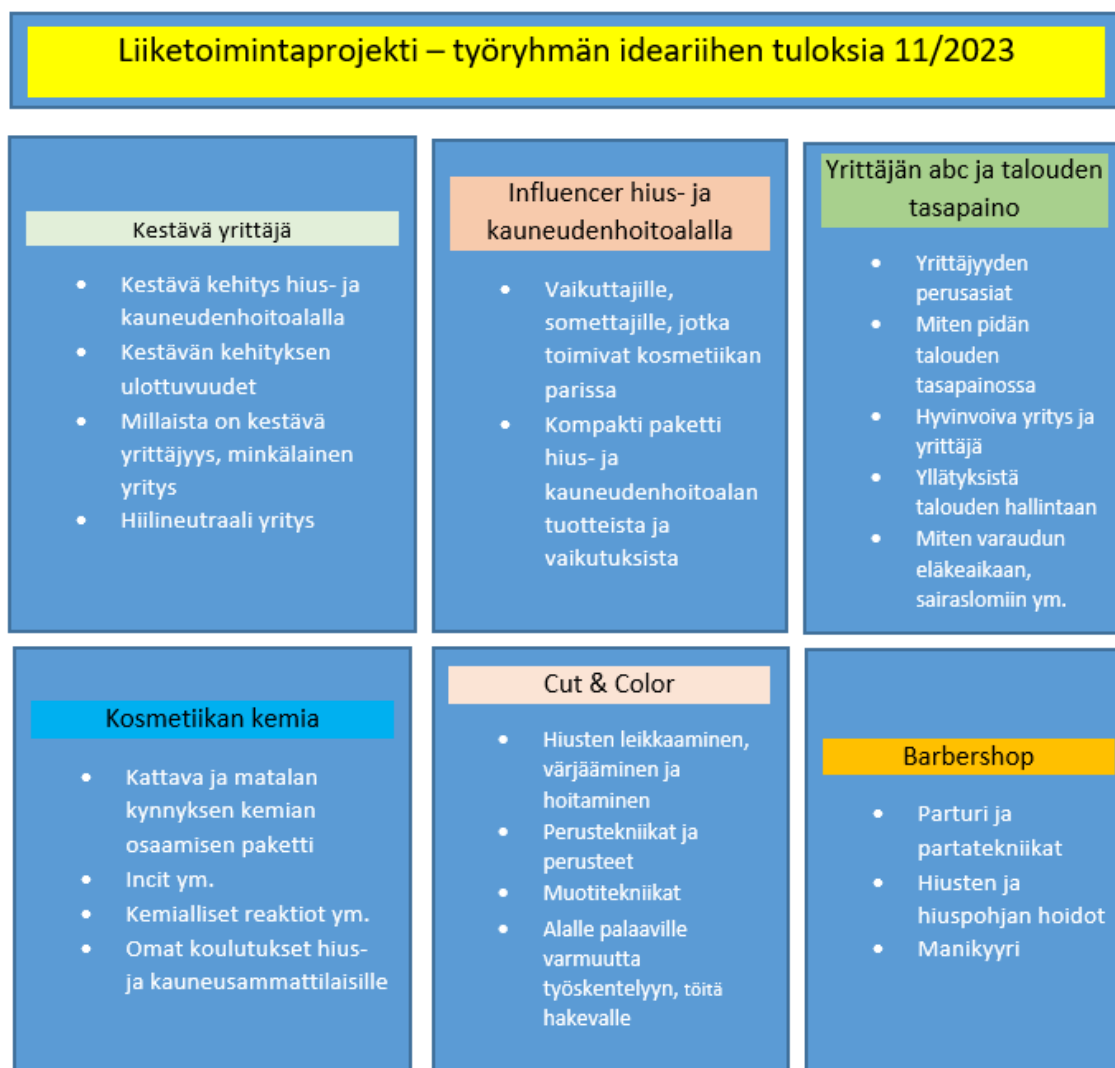
Kuva 38 Koulutustilaisuudelle sopiva ajankohta yritysten näkökulmasta - haastattelun kysymyksen 6 vastauksien keskeisiä teemoja.....	72
Kuva 39 Koulutustilaisuuden sopiva kesto yritysten näkökulmasta - haastattelun kysymyksen 7 vastauksien keskeinen teema.....	73
Kuva 40 Keskeisiä tulevaisuuden osaamisia - haastattelun kysymyksen 8 vastausten perusteella	74
Kuva 41 Kehittämistuloksena syntynyt viisiosainen suunnittelumalli.....	76
Kuva 42 Suunnittelumallin osa-alueet.....	77
Kuva 43 Koulutustilaisuuden suunnittelussa huomioon otettavia tekijöitä.....	79
Kuva 44 Sopivimman koulutustilaisuuden kriteerit	80
Kuva 45 Hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille tarjottavat yhteiset koulutuksen aihealueet suosituimmuusjärjestyksessä.	81
Kuva 46 Hiusalan ammattilaisille tarjottavat koulutuksen aihealueet suosituimmuusjärjestyksessä	82
Kuva 47 Kauneudenhoitoalan ammattilaisille tarjottavat koulutuksen aihealueet suosituimmuusjärjestyksessä	83
Kuva 48 Suosituimmat sosiaalisen median palvelut 18-29 -vuotiaat (ebrandt 2019).....	89

16 Liitteet

Liite 1: Liiketoimintaprojekti- ryhmän ideariihen tuloksia 11/2022.....	104
Liite 2: Forms kysely hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille 28.11.2022. Kysely ja vastaukset: Lisä- ja täydennyskoulutus hius- ja kauneudenhoitoalalla	105
Liite 3: Kevään 2023 hius- ja kauneusalan lyhytkoulutukset Stadin AO:ssa	107
Liite 4: Forms- kysely hius- ja kauneusalan ammattilaisille: Lisä- ja täydennyskoulutusta hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille?	109
Liite 5: Forms haastattelu hius- ja kauneus yritysten esihenkilöille: Minkälaista lisä- ja täydennyskoulutusta hius- ja kauneudenhoitoalalle?.....	113
Liite 6: Lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden suunnittelun malli hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille osa1	114
Liite 7: Lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden suunnittelun malli hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille osa 2 - sopivimman lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden kriteerit.....	115
Liite 8: Lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden suunnittelun malli hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille osa 3 - hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksen yhteiset aihealueet.....	116
Liite 9: Lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden suunnittelun malli hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille osa 4 - hiusalan lisä- ja täydennyskoulutuksen aihealueet.....	117

Liite 10: Lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden suunnittelun malli hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille osa 5 - kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksen koulutuksen aihealueet.....	118
---	-----

Liite 1: Liiketoimintaprojekti- ryhmän ideariihen tuloksia 11/2022

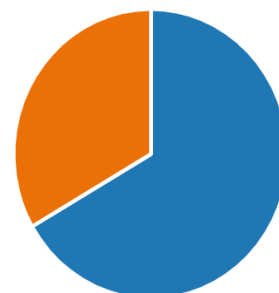

Liite 2: Forms kysely hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille 28.11.2022. Kysely ja vastaukset: Lisä- ja täydennyskoulutus hius- ja kauneudenhoitoalalla

Forms kysely hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille 28.11.2022. Kysely ja vastaukset: Lisä- ja täydennyskoulutus hius- ja kauneudenhoitoalalla
Stadin AO haluaa laajentaa hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutustarjontaan. Tämän kyselyn tavoitteena on kartoittaa työelämän tarpeita ja kiinnostusta maksullisia koulutuksia kohtaan vuodelle 2023.

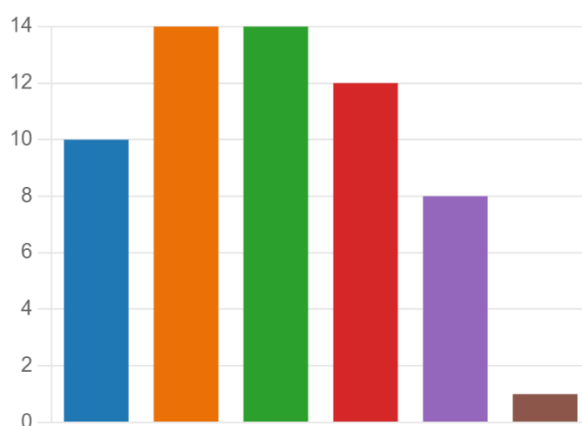
1. Olen:

hiusalan ammattilainen (12 vastausta)
kauneudenhoitoalan ammattilainen (6 vastausta)

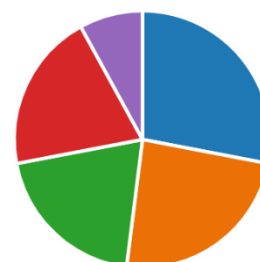
2. Minua kiinnostaa seuraavat aihealueet?

Yrittäjyyteen ja yrityksen talouden hallintaan liittyvät kysymykset (10 vastausta)
Myynnin edistäminen ja myyntipsykologia (14 vastausta)
Yrityksen markkinointi ja suunnittelu (14 vastausta)
Tuotetuntemus ja kosmetiikan raaka-aineet (12 vastausta)
kestävä kehitys yritystoiminnassa (8 vastausta)
Muu (1 vastaus)

3. Hiusalan ammattilaisena minua kiinnostavat seuraavat aihealueet?

Parturi- ja partatekniikat (7 vastausta)
Hiusten ja hiuspohjan hoitaminen (6 vastausta)
Rakennekäsittelyt (5 vastausta)
Ehostus (5 vastausta)
Muu (1 vastaus)

4. Kauneudenhoitoalan ammattilaisena minua kiinnostavat seuraavat aihealueet?

SPA-hoidot, kuumakivihieronta (1 vastaus)

SPA- hoidot, bambuhieronta (1 vastaus)

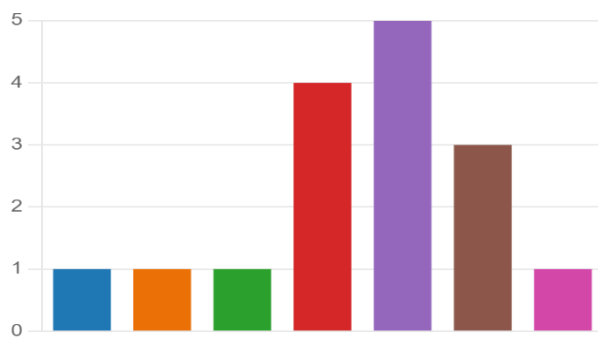
SPA-hoidot, aromaterapia (1 vastaus)

Kasvojen lymfahieronta (4 vastausta)

Ehostus (5 vastausta)

Kosmetologin hoitolaitteet (3 vastausta)

Muu (1 vastaus)

Liite 3: Kevään 2023 hius- ja kauneusalan lyhytkoulutukset Stadin AO:ssa

Kehitä omaa ja henkilöstösi osaamista

Tarjoamme monipuolisia koulutusmahdollisuuksia työnantajille, työntekijöille ja yrittäjille. Asiakkuusvastaavat ja koulutustarkastajat keskustelevat mielellään osaamisen kehittämisen tarpeistanne. Asiakaslähtöisyys on toimintamme perusta, joten suunnittelemme palveluratkaisut työpaikkanne tavoitteiden mukaan. Kevään 2023 hius- ja kauneusalan lyhytkoulutukset Stadin ammattiopistossa:

Barbershop 1 - kasvata liikevaihtoa partapalveluilla

- 28.-29.3. klo 9-17, Stadin AO Meritalo, Haapaniemenkatu 7-9, 00530 Helsinki
- hinta 220 euroa + alv / henkilö, hintaan sisältyy lounas oppilaitoksen ravintolassa
- ennakkovalmistautuminen: Kurssilaiset hankkivat omat mallit ja tarvitsevat kurssille omat työvälineet. Koulutuksessa käytetään oppilaitoksen tuotteita.
- lisätietoja antaa koulutuspäällikkö [sini.siren\(at\)hel.fi](mailto:sini.siren(at)hel.fi)

Barbershop 2 - päivitä parturointitaitosi

- 25.-26.4. klo 9-17, Stadin AO Meritalo, Haapaniemenkatu 7-9, 00530 Helsinki
- hinta 220 euroa + alv / henkilö, hintaan sisältyy lounas oppilaitoksen ravintolassa
- ennakkovalmistautuminen: Kurssilaiset hankkivat omat mallit ja tarvitsevat kurssille omat työvälineet. Koulutuksessa käytetään oppilaitoksen tuotteita.
- Lisätietoja antaa koulutuspäällikkö [sini.siren\(at\)hel.fi](mailto:sini.siren(at)hel.fi)

Juhlameikkikurssi - paranna asiakaspalveluasi

- keskiviikko 19.4. klo 9-17, Stadin AO Meritalo, Haapaniemenkatu 7-9, 00530 Helsinki
- hinta 120 euroa + alv / henkilö, hintaan sisältyy lounas oppilaitoksen ravintolassa
- ennakkovalmistautuminen: Kurssilaiset hankkivat omat mallit ja tuovat mukanaan omat työvälineet (meikkisiveltimet, spaatteli ja paletti). Koulutuksessa käytetään oppilaitoksen tuotteita.
- lisätietoja antaa koulutuspäällikkö [sini.siren\(at\)hel.fi](mailto:sini.siren(at)hel.fi)

Myynnin ja markkinoinnin tehokoulutus - inspiroidu ja uskalla

- 25.-26.4. klo 9-17, Stadin AO Meritalo, Haapaniemenkatu 7-9, 00530 Helsinki
- hinta 160 euroa + alv. / henkilö, hintaan sisältyy lounas oppilaitoksen ravintolassa
- lisätietoja antaa koulutuspäällikkö [sini.siren\(at\)hel.fi](mailto:sini.siren(at)hel.fi)

Tunne kosmetiikkatuotteesi - syvennä osaamistasi

- torstaina 25.5. klo 9-17, Stadin AO Meritalo, Haapaniemenkatu 7-9, 00530 Helsinki
- hinta 85 euroa + alv. / henkilö, hintaan sisältyy lounas oppilaitoksen ravintolassa
- lisätietoja antaa koulutuspäällikkö [sini.siren\(at\)hel.fi](mailto:sini.siren(at)hel.fi)

Kysy myös tarjouspyyntöä yrityskoulutuksiin: koulutuspäällikkö [sini.siren\(at\)hel.fi](mailto:sini.siren(at)hel.fi)

Linkki Stadin AO kotisivulle: <https://stadinao.fi/tyoelamayhteisty/tunnista-henkilostosi-osaaminen-4/>

Liite 4: Forms- kysely hius- ja kauneusalan ammattilaisille: Lisä- ja täydennyskoulutusta hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille?

Kysely: Lisä- ja täydennyskoulutusta hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille?

Tervehdys sinulle hius/kauneusalan ammattilainen. Olen Maarit Into hius- ja kauneudenhoitoalan opettaja Stadin ammattiopistosta. Opiskelen Laureassa kosmetiikka-asiantuntijuuden kehittäminen ja johtaminen koulutusohjelmassa (YAMK). Tämä kysely on osa opinnäytetyötäni, jonka tavoitteena on kehittää Stadin ammattiopiston hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille suunnatun lisä- ja täydennyskoulutuksen tarjontaa.

Vastaukset käsitellään nimettöminä. Vastaajan nimi sekä yrityksen nimi eivät tule esiin kyselyn tulosten käsittelyssä opinnäytetyössä. Vastausaikaa 18.3.2023 saakka.

Kiitos vastauksestasi jo etukäteen!

Lisätietoja: maarit.into@student.laurea.fi

1. Olen
  - Olen hiusalan ammattilainen
  - Olen kauneudenhoitoalan ammattilainen
2. Työkokemukseni hius- ja/tai kauneudenhoitoalalla on?
  - 1 vuotta tai vähemmän
  - 2-4 vuotta
  - 5-10 vuotta
  - yli 10 vuotta.
3. Korkein suorittamani hius- ja/tai kauneudenhoitoalan tutkinto on?
  - perustutkinto
  - ammattitutkinto
  - erikoisammattitutkinto
  - Estenomi AMK
  - Estenomi YAMK
  - en ole suorittanut alan tutkintoja, osaaminen hankittu muulla tavalla.
4. Miten arvioit tämänhetkistä ammattiosaamisesi tiedollista ja taidollista tasoa?
  - 4.1 Hallitsen ammatissani tarvittavan tietoperustan?
    - hallitsen tyydyttävästi
    - hallitsen melko hyvin
    - hallitsen hyvin
    - hallitsen erittäin hyvin
    - hallitsen erinomaisesti

4.2. Hallitsen ammatissani tarvittavat tekniikat/kädentaidot?

- hallitsen tyydyttävästi
- hallitsen melko hyvin
- hallitsen hyvin
- hallitsen erittäin hyvin
- hallitsen erinomaisesti.

5. Minkälaisesta ammatillisesta lisä/täydennyskoulutuksesta kokisit olevan sinulle hyötyä?

- Haluaisin kehittää ammatillista tieto/teoriaperustaani, en niinkään teknistä/kädentaidollista osaamistani
- Haluaisin kehittää ammatillista teknistä/kädentaidollista osaamistani, en niinkään tieto/teoriaperustaa
- Haluaisin kehittää sekä tiedollista/teoreettista että teknistä/kädentaidollista osaamistani

6. Minkä tasoisesta tietoperusteisesta lisä/täydennyskoulutuksesta olisit kiinnostunut ja kokisit olevan sinulle eniten hyötyä?

- Aloittelijataso, haluan opiskella ammatillisia perustietoja
- Edistynyt aloittelijataso, minulla on jo jonkin verran hallussa ammatillinen tietoperusta, ja haluan kehittää sitä edelleen
- Pätevä taso, hallitsen hyvin ammatillisen tietoperustan, ja haluan kehittää sitä edelleen
- Taitava taso, hallitsen erittäin hyvin ammattini tietoperustan ja haluan laajentaa ja syventää osaamistani
- Asiantuntijataso, hallitsen erinomaisesti ammatilliset tekniikat/kädentaidot ja haluan laaja-alaisesti syventää osaamistani

7. Minkä tasoisesta teknisestä ja kädentaidollisesta lisä/täydennyskoulutuksesta olisit kiinnostunut ja kokisit olevan sinulle eniten hyötyä?

- Aloittelijataso, haluan opiskella ammatillisia perustekniikoita/kädentaitoja
- Edistynyt aloittelijataso, minulla on jo jonkin verran hallussa ammatilliset tekniikat/kädentaidot ja haluan kehittää niitä edelleen
- Pätevä taso, hallitsen hyvin ammatilliset tekniikat/kädentaidot ja haluan kehittää niitä edelleen
- Taitava taso, hallitsen erittäin hyvin ammatilliset tekniikat/kädentaidot ja haluan laajentaa ja syventää osaamistani

- Asiantuntijataso, hallitsen erinomaisesti ammatilliset tekniikat/kädetaidot ja haluan laaja-alaisesti syventää osaamistani

8. Minua kiinnostavat seuraavat yrittäjyyteen, markkinointiin ja myyntiin liittyvät aihealueet?

- Yrittäjyyteen ja yrityksen talouden hallintaan liittyvät asiat
- Myynnin edistäminen ja myyntipsykologia
- Yrityksen markkinointi ja sen suunnittelu
- Tuotetuntemus ja kosmetiikan raaka-aineet
- Kestävä kehitys yritystoiminnassa

9. Puuttuiko edellisistä kohdan 8. vaihtoehdoista sinua kiinnostava aihealue, jota ei mainittu, mikä se olisi?

10. Hiusalan ammattilaisena minua kiinnostavat seuraavat aihealueet?

- Hiusten- ja hiuspohjan erikoishoidot
- Hiusten värjäys ja väritekniikat
- Kampaamoleikkaukset ja kampaustekniikat
- Parturin leikkaus- ja kampaustekniikat
- Partakäsittelytekniikat
- Juhlakampaustekniikat
- Permanentti ja erilaiset permanenttitekniikat
- Ehostus
- Hiusalaan liittyvä kemia (tuotteet, raaka-aineet, kemialliset reaktiot)
- Ekologiset hiuspalvelut

11. Puuttuiko edellisistä vaihtoehdoista kohdassa 10. sinua kiinnostava aihealue, jota ei mainittu, mikä se olisi?

12. Kauneudenhoitoalan ammattilaisena minua kiinnostavat seuraavat aihealueet?

- Ehostus
- Kosmetologin hoitolaitteet
- Kasvojen lymfahieronta
- SPA-hoidot: aromahieronta
- SPA-hoidot: bambuhieronta
- SPA-hoidot: kuumakivihieronta
- Jalkahoidot
- Käsihoidot
- Kasvohoidot

- Kauneudenhoitoalaan liittyvä kemia (tuotteet, raaka-aineet, kemialliset reaktiot)
- Ekologiset kauneuspalvelut

13. Puuttuiko edellisistä vaihtoehtoista kohdassa 12. sinua kiinnostava aihealue, jota ei mainittu, mikä se olisi?

14. Mielestäni sopiva koulutuksen kesto olisi?

- 1 päivä (esim.6-8 h)
- 2 päivää
- Puoli päivää (esim. 3-4h)

15. Minulle sopivin koulutuksen opiskelumuoto olisi?

- Koulutustilaisuus Stadin ammattiopiston tiloissa (lähiopetus)
- Koulutustilaisuus omassa yrityksessäni
- Verkkokoulutus (etäopetus)
- Osa verkossa ja osa lähiopetuksena (monimuoto)

16. Minulle sopivin kellonaika koulutustilaisuudelle olisi?

- Päivisin esim. klo 9-16
- Iltaisin esim. klo 16-21
- Päivisin esim. klo 9-12
- Iltaisin esim. klo 18-21

17. Mielestäni sopivin viikonpäivä koulutustilaisuudelle olisi?

- Maanantai
- Tiistai
- Keskiviikko
- Torstai
- Perjantai
- Viikonloppu, lauantai/sunnuntai

18. Mikä olisi sinusta sopiva hinta, jonka olisit valmis maksamaan yhden päivän mittaisesta koulutustilaisuudesta?

19. Haluatko kertoa, minkälaisia tulevaisuuden näkemyksiä sinulla on siitä, minkälaista työskentely hius- ja kauneudenhoitoalalla on, jos ajattelet aikaa vaikkapa 10 vuotta tästä hetkestä eteenpäin. Minkälaista osaamista silloin tarvitaan?

Liite 5: Forms haastattelu hius- ja kauneus yritysten esihenkilöille: Minkälaista lisä- ja täydennyskoulutusta hius- ja kauneudenhoitoalalle?

Minkälaista lisä- ja täydennyskoulutusta hius- ja kauneudenhoitoalalle?

Haastattelu hius- ja kauneudenhoitoalan yritykselle: Minkälaisesta lisä- ja täydennyskoulutuksesta kokisitte olevan hyötyä yrityksenne työntekijöille? Olen Maarit Into hius- ja kauneudenhoitoalan opettaja Stadin ammattiopistosta. Opiskelen Laureassa kosmetiikka-asiantuntijuuden kehittäminen ja johtaminen koulutusohjelmassa (YAMK). Tämä haastattelu on osa opinnäytetyötäni, jonka tavoitteena on kehittää Stadin ammattiopiston hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille suunnatun lisä- ja täydennyskoulutuksen tarjontaa.

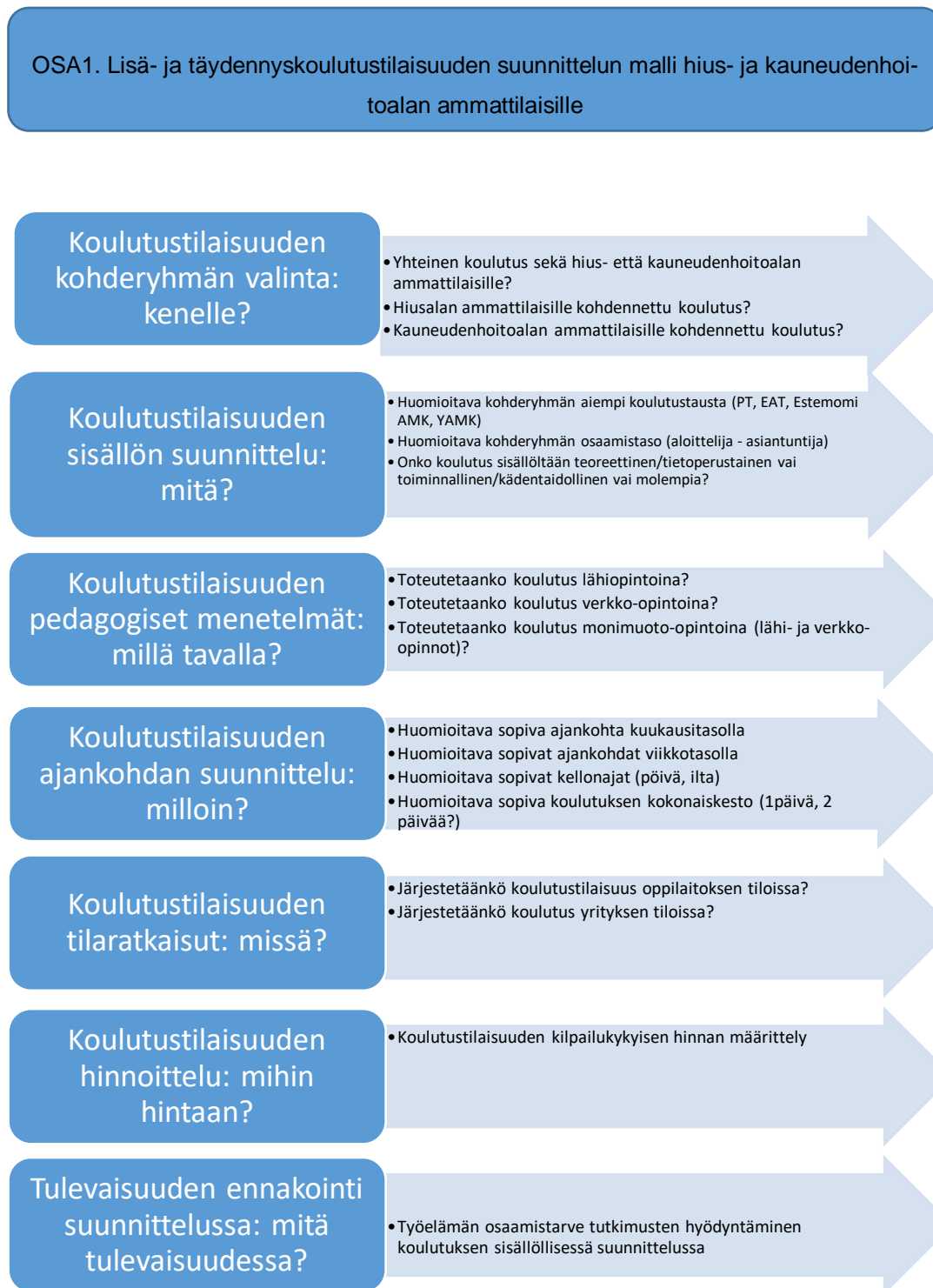
Vastaukset käsitellään nimettöminä. Vastaajan nimi sekä yrityksen nimi eivät tule esiin kyselyn tulosten käsittelyssä opinnäytetyössä. Vastausaikaa 22.3.2023 saakka.

Kiitos vastauksestasi jo etukäteen!

Lisätietoja: maarit.into@student.laurea.fi

1. Kuinka monta hius- ja/tai kauneudenhoitoalan työntekijää yrityksenne työllistää?
2. Millä tavalla olette järjestäneet työntekijöillenne lisä- ja täydennyskoulutuksen, järjestättekö koulutuksen itse, ostamalla koulutusta työntekijöillenne, vai kouluttautuvatko työntekijät itse oma-aloitteisesti omalla kustannuksellaan?
3. Stadin ammattiopisto haluaa tarjota lisä- ja täydennyskoulutusta hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille. Olisitteko kiinnostuneita ostamaan työntekijöillenne koulutusta Stadin ammattiopistosta?
4. Minkälaisista hius- ja/tai kauneudenhoitoalan aihealueista kokisitte olevan hyötyä yrityksenne työntekijöille?
5. Jos ostaisitte koulutusta Stadin ammattiopistosta, toivoisitteko koulutuksen tapahtuvan Stadin ammattiopiston tiloissa, vai yrityksenne omissa tiloissa?
6. Jos ostaisitte koulutusta työntekijöillenne, minkälainen ajankohta olisi yrityksenne kannalta sopivin ajankohta (viikonpäivä, kellonaika, vuosikello/kuukausi)
7. Minkälainen olisi mielestänne yrityksellenne sopiva koulutuksen kesto (puoli päivää, päivä, kaksi päivää)
8. Jos ajattelette yleisesti hius- ja kauneudenhoitoalaa nyt ja tulevaisuudessa, mitkä ovat tärkeimpiä ammatillisia osaamisalueita, joihin alan koulutuksessa pitäisi kiinnittää erityistä huomiota?

Liite 6: Lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden suunnittelun malli hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille osa1

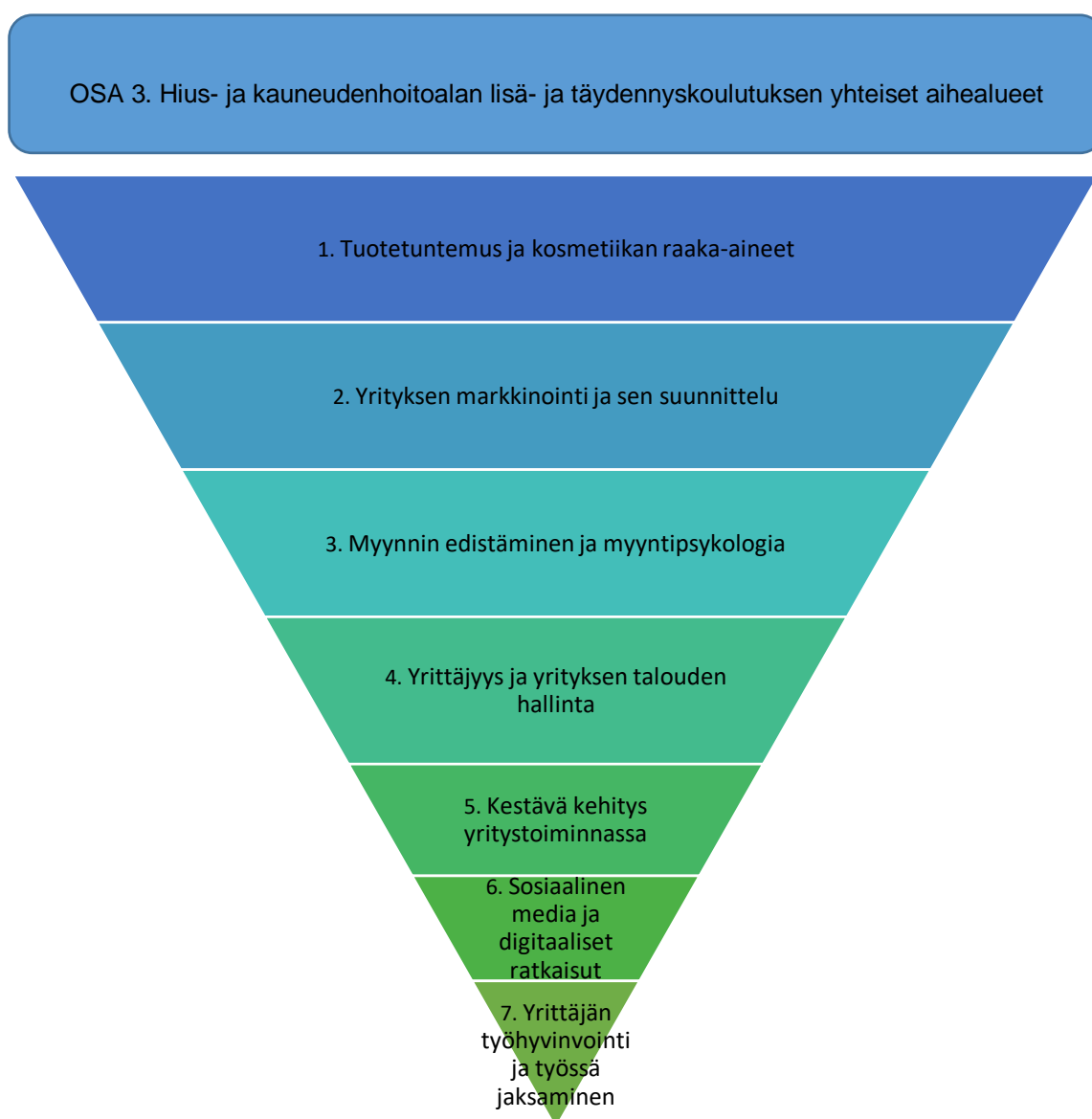

Liite 7: Lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden suunnittelun malli hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille osa 2 - sopivimman lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden kriteerit

OSA 2. Sopivimman lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden kriteerit

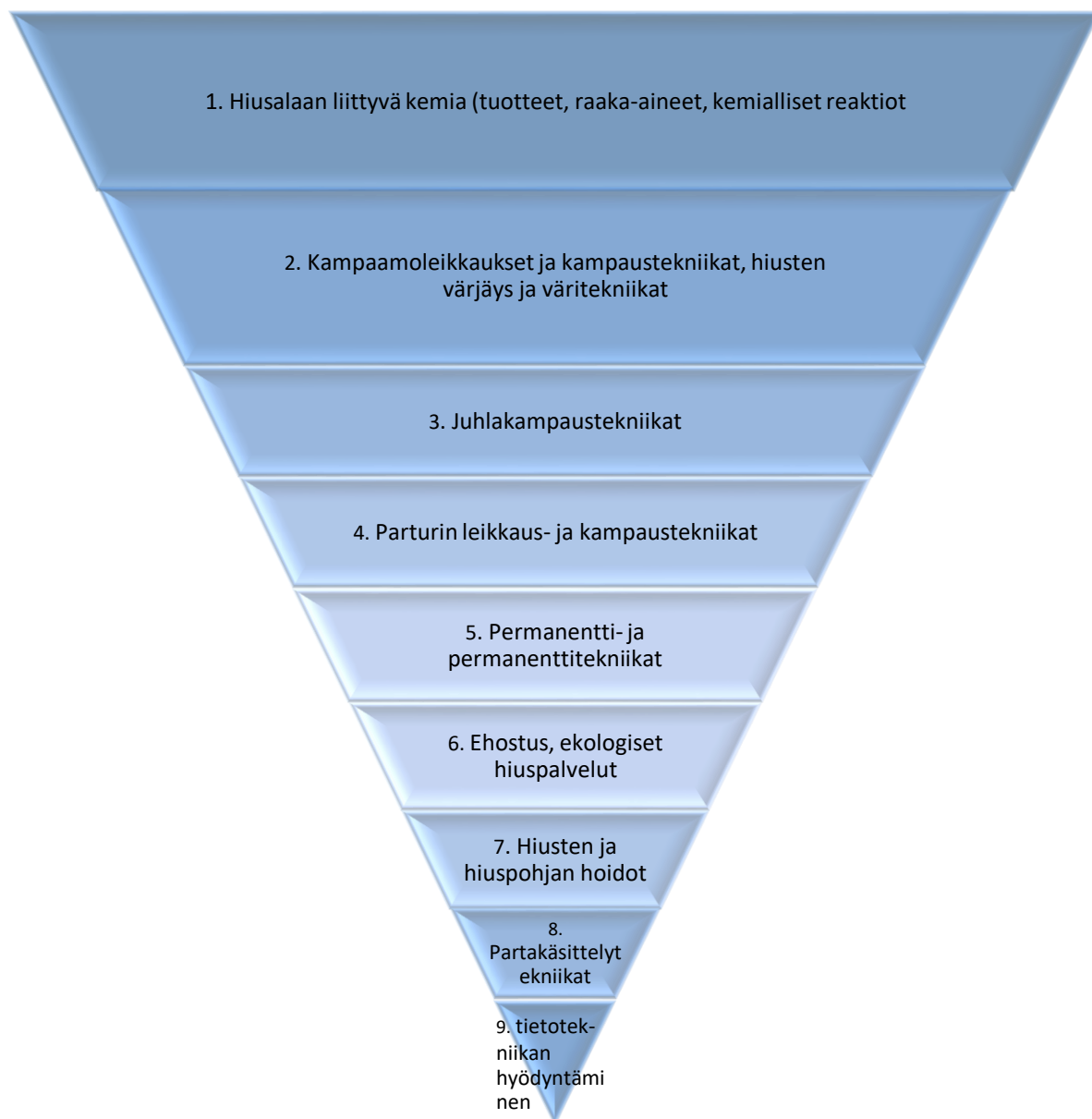

Liite 8: Lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden suunnittelun malli hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille osa 3 - hius- ja kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksen yhteiset aihealueet

Liite 9: Lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden suunnittelun malli hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille osa 4 - hiusalan lisä- ja täydennyskoulutuksen aihealueet

OSA 4. Hiusalan lisä- ja täydennyskoulutuksen aihealueet

Liite 10: Lisä- ja täydennyskoulutustilaisuuden suunnittelun malli hius- ja kauneudenhoitoalan ammattilaisille osa 5 - kauneudenhoitoalan lisä- ja täydennyskoulutuksen koulutuksen aihealueet

